

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 5-6/2013. SVIBANJ - LIPANJ

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat, Jurja Biankinija 2, 23000 Zadar
tel: 023/208-650; faks: 208-640;

e-mail: izdavstvo@zadarskanadbiskupija.hr

Odgovara: Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Uredništvo: Don Josip Lenkić, don Šimun Šindija, mr. don Dario Tičić, Ines Grbić, prof

Fotografije: Ines Grbić; Računalni slogan: don Šimun Šindija

Tisak: IT CENTAR - BIOGRAD

Na unutarnjim koricama: nadbiskup Želimir Puljić sa redenicima: don Damirom Šehić i don Marinom Batur;
blagdan Gospe od Zečeva

Gospa Loretska, 10. svibnja 2013.

Svećenik djeluje 'in persona Christi Capitis'

1. Nedavno su u našoj prvostolnici zaređeni novi svećenici don Marin Batur i don Damir Šehić (22. lipnja 2013.). U toj prigodi rekao sam kako je znakovito i simbolično što su se oni za svećeničko ređenje pripremali tijekom Godine vjere koja je bila proglašena povodom 50. obljetnice početka rada Drugog Vatikan-skog sabora. A na tom saboru je osobito bilo govora o Crkvi, svećenicima i Bogu posvećenim osobama koji su iznijeli obnovu radi koje je koncil i bio sazvan. Zbog toga je Godina vjere osobita prigoda svećenicima da 'u radosti obnove svoju duhovnost i identitet, te prodube i ojačaju svećeničko bratstvo' (Benedikt XVI.), te 'postanu svjesni velikog milosnog dara koji zaređena služba predstavlja za Crkvu i svijet'.

Budući pak da djeluju 'u ime Krista' koji je kamen zagлавni, svećenici nikada ne predlažu sebe, svoju misao i vlastiti nauk. Oni zapravo otkrivaju ljudima Očevo lice i put koji vodi Kristu. Oni ne navješćuju 'riječi', nego utjelovljenu Riječ, kojoj služiti znači zaboraviti na sebe. Sve dотle da mognu s Pavlom ponavljati: 'živim, ali ne više ja, nego Krist živi u meni'. Svećenik, naime, nije 'gospodar', već sluga Riječi. On nije Riječ, već 'glas koji više u pustinji: Pripravite put Gospodinu, poravnite mu staze!' (Mk 1, 3). Zbog toga je razumljivo što crkveni dokumenti traže strogu selekciju za one koje se postavlja u 'službu naučavanja, posvećivanja i upravljanja Božjim narodom'. Zbog toga se redi samo one koji imaju cjelovitu vjeru, koji su vođeni ispravnom nakanom, te imaju potrebno znanje, uživaju dobar glas, besprijekorna su ponašanja i prokušanih vrlina. Zašto tako stroga selekcija? Jer, kao 'alter Christus', svećenik je u službi ljudima, poslužitelj njihova spasenja, sreće i istinskog oslobođenja. Zato je Crkva zahvalna Bogu za neprocjenjivi dar svećeništva koje je na korist svijeta i čovječanstva.

2. Svećenik 'nije samo netko tko obavlja službu' kao što to drugi čine u društvu. Ne, on radi nešto što ni jedno drugo ljudsko biće ne može po sebi činiti: U ime Isusovo izgovara riječi odrješenja od grijeha; upućuje riječi zahvale nad darovima kruha i vina, te činom pretvorbe uprisutnjuje Krista Uskrasnuloga. Zbog toga svećeništvo nije obična služba, nego sakrament: Bog se služi siromašnim čovjekom kako bi po njemu bio nazočan među ljudima i djelovao u njegovo ime. Ova 'Božja smjelost, kojom sebe povjerava ljudskim bićima, te usprkos naše slabosti, smatra nas sposobnima da djelujemo u njegovo ime – ta je Božja smjelost koja se izriče u svećeništvu doista velika' (Benedikt XVI., Homilija na završetku Svećeničke godine). Tu veličinu i otajstvo zvanja posebice osjećaju misnici kada nakon pretvorbe objavljaju vjernicima kako se na oltaru po njihovim rijećima 'događa tajna vjere'.

A i samo je svećeništvo poput euharistije 'tajna vjere'. Snagom Božjeg Duha, naime, i polaganjem biskupovih ruku svećenik prima neizbrisivi biljež svetog Reda i postaje svećenik da prinosi euharistijsku žrtvu. Nema euharistije bez svećenika, kao što nema svećenika bez euharistije. Zbog toga je između svećeničkog reda i euharistije osobita povezanost. Oba su sakramenta rođeni u Božjem Srcu na Posljednjoj večeri. Crkva se zato ne umara pozivati vjernike neka se mole i čine sve kako bi bilo dovoljno svećeničkih zvanja. Jer, svjesna je činjenice da je zvanje Božji dar i nagovor koji zahtjeva velikodušan odgovor. Naši ovogodišnji ređenici, don Damir i don Marin, bili su već po imenu pozvani one svete večeri u Jeruzalemu. Već tada su u Isusovoj zamisli i u Srcu njegovu bili 'predodređeni' hraniti narod kruhom Života. Neka u zajedništvu zadarskog prezbiterija njihov život bude dar ljubavi bez koristoljublja, i dar služenja bez uvjetovanja. Svetim činom ređenja uključeni su u božanski plan spašavanja svijeta. Neka budu na visini zadataka koje im Crkva povjerava, te budu i ostana vjerni Kristovi učenici, njegovi vrli suradnici i pomoćnici.

† Želimir Puljić, nadbiskup

SVETA STOLICA

HOMILIJA PAPE FRANJE NA MISI ZA ČLANOVE LAIČKIH POKRETA, NOVIH ZAJEDNICA,
UDRUŽENJA I UDRUGA, SVETKOVINA DUHOVA, 19. SVIBNJA 2013.

Draga braćo i sestre, na ovaj dan razmatramo i ponovno doživljavamo u liturgiji izljevanje Duha Svetoga kojeg je Krist poslao svojoj Crkvi; milosni je to događaj koji je ispunio dvoranu Posljedne večere u Jeruzalemu, a zatim se proširio po čitavom svijetu.

Ali što se dogodilo toga dana nama tako dalekog, a ipak tako bliskog da može doprijeti do dubine našeg srca? Sveti Luka na to pitanje odgovara nam u ulomku iz Djela apostolskih koji smo slušali (2, 1-11). Evandelist nas ponovno vodi u Jeruzalem, na gornji kat kuće u kojoj su se okupili apostoli. Prvo što privlači našu pozornost je buka koja je iznenada došla s neba, "kao kad se digne silan vjetar" koji je ispunio kuću; zatim "kao neki ognjeni razdijeljeni jezici" koji su se spustili na svakog od apostola. Buka i ognjeni jezici jasni su i konkretni znakovi koji zahvaćaju apostole ne samo izvana, već također iznutra: duboko u njihovim umovima i srcima. Kao posljedica toga "napuniše se Duha Svetoga", koji oslobođa svoju neodoljivu snagu, sa zadivljujućim ishodima: "počeše govoriti drugim jezicima, kako im već Duh davaše zboriti". Pred našim se očima otvara posve neočekivan prizor: veliko mnoštvo okupilo se i silno se začudilo jer je svatko čuo apostole zboriti na vlastitom jeziku. Svi su iskusili nešto novo, što se nikada prije nije dogodilo: "svatko od nas [ih] čuje na svojem materinskom jeziku". A o čemu to oni govore? O "veličanstvenim djelima Božjim".

U svjetlu toga ulomka iz Djela želim razmišljati o tri riječi vezane uz djelovanje Duha Svetoga: novost, sklad, poslanje.

1. Novost nas uvijek pomalo plaši, jer se osjećamo sigurnijima ako imamo sve pod kontrolom, ako smo mi ti koji grade, planiraju svoj život prema vlastitim shemama, sigurnostima, ukusima. A to je također slučaj kada je riječ o Bogu: često ga slijedimo, prihvaćamo, ali do određene mjere; teško nam je prepustiti mu se s punim povjerenjem, pustiti da Duh Sveti bude duša, voda našega života, u svim našim odlukama. Strah nas je da će nas Bog povesti novim putovima, da će nas izvesti ih našeg, često skučenog, zatvorenog, sebičnog svijeta i otvoriti nas svojim obzorima. A ipak, kroz čitavu povijest spasenja kada se Bog objavljuje on donosi novost – Bog donosi uvijek novost – preobražava i traži da se potpuno pouzdamo u njega: Noa, izrugivan od svih, gradi lađu i spašava se; Abraham ostavlja svoju zemlju samo s obećanjem u rukama; Mojsije ustaje protiv moćnog faraona i vodi narod prema slobodi; apostoli, prestrašeni i zatvoreni u dvorani Posljedne večere, hrabro izlaze van i naviještaju evangelje. Ta novost nije samoj sebi svrha, traženje nečeg novoga zato da se razbije dosadu, kao što se često događa u našem dobu. Novost koju Bog unosi u naš život je nešto što se stvarno ostvaruje i ispunjava, nešto što nam daje pravu radost, pravu vedrinu, jer nas Bog ljubi i želi samo naše dobro. Zapitajmo se danas: jesmo li otvoreni "Božjim obećanjima"? Ili se u strahu zatvaramo novosti Duha Svetoga? Imamo li hrabrosti krenuti novim putovima koje nam Božja novost nudi ili se tome odupiremo, zatvoreni u prolazne strukture koje su izgubile sposobnost otvaranja onome što je novo? Dobro bi bilo da si čitavoga dana postavljamo ta pitanja.

2. Druga misao: Duh Sveti, naizgled, kao da unosi nered u Crkvu, jer donosi različitost karizmi, darova; međutim sve ono što se događa pod njegovim djelovanjem je veliko bogatstvo, jer je Duh Sveti Duh jedinstva, što ne znači istovjetnost, već dovodenje svega u sklad. U Crkvi sklad stvara Duh Sveti. Jedan od crkvenih otaca ima izraz koji mi se jako sviđa: Duh Sveti "ipse harmonia est". On je sam sklad. Jedino Duh može pobuditi različitost, pluralnost, raznolikost i, istodobno, stvoriti jedinstvo. Ovdje također vrijedi da kada smo mi ti koji žele stvarati različitost i zatvaramo se u naše partikularizme, u naše isključivosti, unosimo podjele i razdor; a kada želimo stvarati jedinstvo prema našim ljudskim planovima, to završava tako da uvodimo jednoličnost, standardizaciju. Ako

se naprotiv prepustimo Duhu da nas vodi, tada bogatstvo, raznolikost, različitost ne postaju nikada izvor sukoba, jer nas on potiče da iskusimo različitost u zajednici Crkve. Hoditi zajedno u Crkvi, pod vodstvom pastira koji imaju posebnu karizmu i službu znak je djelovanja Duha Svetoga; crkvenost je temeljna karakteristika za svakog kršćanina, za svaku zajednicu, za svaki pokret. Crkva je ta koja mi nosi Krista i dovodi me Kristu; paralelni putovi veoma su opasni! Kada se čovjek izloži opasnosti da se udalji (proagon) od crkvenog učenja i zajednice – kaže apostol Ivan u svojoj Drugoj poslanici – i ne ostaje u njoj, tada nije u jedinstvu s Bogom Isusa Krista (usp. 2 Iv 1, 9). Zapitajmo se dakle: jesam li otvoren skladu Duha Svetoga, prevladavajući svaku isključivost? Dajem li da me on vodi živeći u Crkvi i s Crkvom?

3. Posljednja točka. Stari teolozi govorili su: duša je neka vrsta lađe na jedra, Duh Sveti je vjetar koji nadima jedra da ova može ploviti, udari i naleti vjetra su darovi Duha Svetoga. Bez njegova poticaja, bez njegova jamstva, mi ne idemo naprijed. Duh Sveti nas uvodi u otajstvo Boga živoga i spašava nas od opasnosti jedne gnostičke Crkve i jedne autoreferentne (okrenute samoj sebi, samodostatne, pr.) Crkve, zatvorene u sebe; on nas potiče da otvorimo vrata i izademo, naviještamo i svjedočimo dobar život evanđelja, da prenosimo radost vjere, susreta s Kristom. Duh Sveti je duša misije. Ono što se gotovo prije dvije tisuće godina zbilo u Jeruzalemu nije neki nama daleki događaj, već se tiče i nas i postaje živo iskustvo u svakom od nas. Dvorana Posljednje večere u Jeruzalemu je početak, početak koji traje i dalje. Duh Sveti najveći je dar uskrslog Krista njegovim apostolima, ali on želi da taj dar dođe do svih. Isus, kao što smo čuli u Evanđelju, kaže: "I ja ću moliti Oca i on će vam dati drugoga Branitelja da bude s vama zauvijek" (Iv 14, 16). Duh Paraklit, "Tješitelj", daje hrabrost svijetom pronositi evanđelje! Duh Sveti proširuje naš vidokrug i potiče nas da pođemo onima koji žive na rubu egzistencije i naviještamo im život Isusa Krista. Zapitajmo se jesmo li skloni tome da se zatvaramo u same sebe, u našu skupinu, ili pak dopuštamo Duhu Svetom da nas otvara poslanju? Sjetimo se danas tih triju riječi: novost, sklad, misija.

Današnja liturgija velika je molitva koju Crkva zajedno s Isusom uzdiže Ocu, moleći ga da ponovno izlije Duha Svetoga. Neka se svaki od nas, svaka skupina, svaki pokret, u skladu Crkve, obrati Ocu i zamoli ga taj dar. I danas, kao i u njezinim počecima, Crkva zajedno s Marijom zaziva: "Veni Sancte Spiritus! – Dođi, Duše Presveti, ispuni srca svojih vjernika i u njima užezi organj svoje ljubavi!" Amen.

PAPINA KATEHEZA NA OPĆOJ AUDIJENCIJI U SRIJEDU 12. LIPNJA 2013.

"Crkva je Božji narod"

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Danas se želim kratko zadržati na drugom od izraza kojim je Drugi vatikanski koncil definirao Crkvu: Božji narod (usp. Dogm. konst. Lumen gentium 9; Katekizam Katoličke Crkve, 782). I to činim s nekim pitanjima, o kojima će svatko moći razmišljati.

1. Što znači biti "Božji narod"? To prije svega znači da Bog nije svojina bilo kojeg naroda; jer On je taj koji zove nas, koji nas okuplja, poziva da budemo dio njegovog naroda i taj je poziv upućen svima, bez razlike, jer Bog u svojem milosrđu "hoće da se svi ljudi spase" (1 Tim 2, 4). Isus ne govori apostolima i nama da tvorimo neku isključivu grupu, elitu. Isus kaže: idite i učinite učenicima sve narode (usp. Mt 28, 19). Sveti Pavao kaže da u Božjem narodu, u Crkvi "nema više: Židov – Grk!... Svi ste vi Jedan u Kristu Isusu" (Gal 3, 28). Htio bih poručiti i onima koji se osjećaju dalekima od Boga i Crkve, koji su bojažljivi ili ravnodušni, onima koji misle da se ne mogu više promjeniti: Gospodin zove i tebe da budeš dio njegova naroda i to čini s velikim poštivanjem i ljubavlju! Bog nas zove da postanemo dio toga naroda, Božjeg naroda.

2. Kako se postaje članovima toga naroda? Ne postaje se tjelesnim rođenjem, već novim rođenjem. U Evandelju Isus kaže Nikodemu da se treba roditi odozgo, iz vode i Duha da bi se ušlo u Božje kraljevstvo (usp. Iv 3, 3-5). Po krštenju bivamo uvedeni u taj narod, po vjeri u Krista, tom Božjem daru kojeg treba njegovati i sve više učvršćivati u čitavom svom životu. Zapitajmo se: što činim da vjera koju sam primio na krštenju sve više raste? Kako toj vjeri koju sam primio i koju Božji narod posjeduje pomažem rasti?

3. Drugo pitanje glasi: koji je zakon Božjeg naroda? To je zakon ljubavi, ljubavi prema Bogu i ljubavi prema bližnjemu, prema novoj zapovijedi koju nam je Gospodin ostavio (usp. Iv 13, 34). Ta ljubav, međutim, nije besplodna sentimentalnost ili nešto nejasno, već je prepoznavanje Boga kao jedinoga Gospodara života i, istodobno, prihvatanje drugoga kao pravoga brata, prevladavajući podjele, rivalstva, nerazumijevanja, egoizme; to dvoje ide jedno s drugim ukorak. Koliki samo još put moramo prijeći da bismo živjeli na konkretan način taj novi zakon, zakon Duha Svetoga koji djeluje u nama, zakon milosrđa i ljubavi! U novinama ili na televiziji gledamo tolike ratove među kršćanima, ali kako je to moguće? Unutar Božjeg naroda se vode toliki ratovi! U gradskim četvrtima, na radnim mjestima vode se toliki ratovi iz zavisti, ljubomore! I u samoj obitelji koliki se samo ratovi vode! Moramo moliti Gospodina da nam dadne shvatiti taj zakon ljubavi. Kako je lijepo međusobno se ljubiti kao prava braća. Kako je to lijepo! Učinimo nešto danas. Možda su nam svima neki ljudi dragi a drugi ne; možda se mnogi od nas malo ljute na nekoga; recimo tada Gospodinu: Gospodine srdim se na ovoga ili onu; molim te za njega ili za nju. Moliti za one na koje se ljutimo je lijep korak u tome zakonu ljubavi. Činimo li to? Učinimo to danas!

4. Koje poslanje ima taj narod? Odgovor glasi: nositi u svijetu Božju nadu i spasenje; biti znak ljubavi Boga koji poziva sve na prijateljstvo s Njim; biti kvasac koji uskvasa čitavo tijesto, sol koja daje okus i čuva od propadanja, svjetlo koje prosvjetljuje. Oko nas – dovoljno je otvoriti novine – vidimo da prisutnost zla postoji, đavao djeluje. Ali želim glasno reći: Bog je snažniji! Vjerujete li vi to: da je Bog snažniji? Ali recimo to zajedno, recimo to zajedno svi: Bog je snažniji! A znate li zašto je snažniji? Jer On je Gospodin, jedini Gospodin. I želim dodati da se stvarnost koja je katkad obavijena tamom, označena zlom, može promijeniti, ako mi prvi budemo ti koji će u nju, prije svega svojim životom, donijeti svjetlo evanđelja. Ako na nekom stadionu, poput Olimpijskog stadiona u Rimu ili stadiona San Lorenzo u Buenos Airesu, u mrkloj noći, neka osoba upali svjetlo ono se jedva vidi, ali ako drugih sedamdeset tisuća gledatelja svaki upali svoje svjetlo, stadion postaje potpuno osvijetljen. Postupajmo tako da naš život bude Kristovo svjetlo. Zajedno ćemo nositi svjetlo evanđelja u čitavu stvarnost.

5. Koji je cilj toga naroda? Cilj je Božje kraljevstvo, koje je započeo ovdje na zemlji sam Bog i koje se mora širiti sve do ispunjenja, kada će se pojavit Krist, život naš (usp. Lumen gentium, 9). Cilj je dakle puno zajedništvo s Gospodinom, uči u sam njegov božanski život, gdje ćemo živjeti radost njegove neizmjerne ljubavi.

Draga braćo i sestre, biti Crkva, biti Božji narod, prema velikom naumu Očeve ljubavi, znači biti Božji kvasac u ovom našem svijetu, to znači naviještati i nositi Božje spasenje u ovaj naš svijet, koji je često izgubljen i treba odgovore koji ohrabruju, koji daju nadu, koji daju novu snagu na putu. Neka Crkva bude mjesto Božjeg milosrđa i nade, gdje će svatko moći osjetiti da je prihvacen, ljubljen, da mu je oprošteno i da je potaknut živjeti prema dobrom životu evanđelja. A da bi ljudima pomogla ljudima da se osjećaju prihvaćenima, ljubljenima, ohrabrenima i da iskuse milosrđe Crkva mora biti otvorenih vrata, da svi mogu ući. A mi moramo izaći iz tih vrata i naviještati evanđelje.

Apel

Danas se u čitavom svijetu slavi Svjetski dan borbe protiv rada maloljetnika, s posebnim naglaskom na izrabljivanje djece u kućanskim poslovima: to je žalosna pojava koja bilježi sve veći rast, osobito u najsiromašnijim zemljama. Milijuni maloljetnika, ponajviše djevojčica, su žrtve toga skrivenog oblika izrabljivanja koje često uključuje zlorabe, zlostavljanja i diskriminacije.

Iskreno se nadam da će međunarodna zajednica poduzeti još djelotvornije mjere u borbi protiv te prave pošasti. Svoj se djeci treba omogućiti da se igraju, uče, mole i rastu u svojim obiteljima, u oz-

račju sklada, ljubavi i vedrine. To je njihovo pravo i naša obaveza. Vedro djetinjstvo omogućuje djeci da gledaju s povjerenjem prema životu i budućnosti. Jao onome koji u njima guši radosni polet nade!

PAPINA KATEHEZA NA OPĆOJ AUDIJENCIJI U SRIJEDU 19. LIPNJA 2013.

- APELI SVETOG OCA

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Danas će se zadržati na još jednom izrazu kojim Drugi vatikanski koncil opisuje narav Crkve: to je tijelo. Koncil, naime, kaže da je Crkva tijelo Kristovo (usp. *Lumen gentium*, 7).

Želim započeti jednim dobro nam poznatim tekstom iz Djela apostolskih: obraćenju Savla, koji će se kasnije zvati Pavao, jedan od najvećih vjerovjesnika (usp. Dj 9, 4-5). Savao je progonitelj kršćana, ali na putu za grad Damask iznenada ga je obasjala neka svjetlost te on pade na zemlju i začu jedan glas koji mu govori: "Savle, Savle, zašto me progoniš?" On upita: "Tko si, Gospodine?", a onaj glas odgovara: "Ja sam Isus kojega ti progoniš" (r. 3-5). To iskustvo svetoga Pavla nam govori koliko je duboko jedinstvo između nas kršćana i samoga Krista. Kada je Isus uzašao na nebo nije nas ostavio siročad, već je darom Duha Svetoga jedinstvo s njim postalo još snažnije i čvršće. U dogmatskoj konstituciji *Lumen gentium* Drugoga vatikanskog koncila kaže se da "dajući svoga Duha, On [Isus] od svoje braće, sazvane iz svih naroda, na mističan način uspostavlja kao svoje tijelo" (7).

Slika tijela nam pomaže shvatiti tu duboku povezanost između Crkve i Krista, koju je sveti Pavao na osobit način razložio u Prvoj poslanici Korinćanima (usp. pog. 12). Prije svega, tijelo nam doziva u pamet neku živu stvarnost. Crkva nije humanitarno, kulturno ili političko udruženje, već je živo tijelo, koje putuje kroz povijest i djeluje u njoj. A to tijelo ima jednu glavu, Isusa, koja ga vodi, jača i podupire. To je ono što želim istaknuti: ako se glavu odvoji od ostatka tijela, čitava osoba ne može preživjeti. Tako je i u Crkvi: moramo biti povezani na sve snažniji način s Isusom. No ne samo to: kao što je tijelu, da bi opstalo, važno da njegovim žilama teče krv, tako moramo dopustiti da Isus djeluje u nama, da nas njegova riječ vodi, da nas njegova euharistijska prisutnost hrani, oživljuje, da njegova ljubav daje snagu našoj ljubavi prema bližnjemu. I to uvijek! Uvijek, uvijek! Draga braćo i sestre, ostajimo u jedinstvu s Isusom, uzdajmo se u Njega, usmjeravajmo svoj život prema njegovu evanđelju, krijejimo se svakodnevnom molitvom, slušanjem Božje riječi, sudjelovanjem, u sakramentima.

I ovdje dolazim do drugog aspekta Crkve kao Tijela Kristova. Sveti Pavao kaže da kao što udovi ljudskoga tijela, premda različiti i brojni, čine jedno tijelo, tako smo svi mi kršteni po jednom Duhu u jedno tijelo (usp. 1 Kor 12, 12-13). U Crkvi, dakle, postoji neka raznolikost, različitost zadaća i službi; u njoj ne postoji bezizražajna jednoličnost, već bogatstvo darova što ih razdjeljuje Duh Sveti. Međutim postoji zajedništvo i jedinstvo: svi su jedni s drugima povezani i svi složno tvore jedno jedino živo tijelo, duboko povezano s Kristom. Upamtimo to dobro: biti dio Crkve znači biti sjedinjeni s Kristom i primati od Njega božanski život koji nam pomaže živjeti kao kršćani, to znači ostati u jedinstvu s papom i biskupima koji su oruđa jedinstva i zajedništva, to također znači naučiti prevladati personalizme i podjele, imati više razumijevanja jedni za druge, dovesti u sklad različitosti i bogatstva svakog pojedinog; riječju, više voljeti Boga i ljude koji su oko nas, u obitelji, u župi, u udrugama. Da bi živjeli, tijelo i udovi moraju biti ujedinjeni! Jedinstvo je nadmoćnije od sukoba, uvijek! Ako se ne uspiju riješiti, konflikti unose razdor među nama, odjeljuju nas od Boga. Konflikt nam može pomoći da rastemo, ali može također među nas unijeti razdor i podjelu. Ne idimo putem podjela i međusobnih borbi! Budimo svi ujedinjeni, s našim razlikama, ali ujedinjeni, uvijek: to je Isusov put. Jedinstvo je nadmoćnije od sukoba. Jedinstvo je jamstvo koje moramo moliti od Gospodina da nas osloboди od napasti podjelâ, međusobnih borbi, egoizama, govorkanja. Koliko samo zla čine isprazni razgovori

SVETA STOLICA

i govorkanja, koliko zla! Nikada ne govorimo o drugima, nikada! Koliko zla Crkvi nanose podjele među kršćanima, strančarenja, plitki interesи.

Podjele među nama ali i podjele među zajednicama: kršćani evangelici, pravoslavni kršćani, katolički kršćani, ali zašto podijeljeni? Moramo nastojati donositi jedinstvo. Ispričat ću vam nešto: danas, prije nego ću izaći iz kuće, proveo sam četrdesetak minuta, pola sata, s jednim evangeličkim pastorom i zajedno smo molili i tražili jedinstvo. Mi katolici moramo moliti, sami i zajedno s drugim kršćanima, da nam Gospodin dadne jedinstvo, jedinstvo među nama. Ali kako ćemo imati jedinstvo među kršćanima ako nismo kadri imati ga u vlastitim redovima? Ako nismo kadri imati ga u svojim obiteljima? U kolikim samo obiteljima vladaju borbe i podjele! Tražite jedinstvo, jedinstvo koje daje Crkva. Jedinstvo dolazi od Isusa Krista. On nam šalje Duha Svetoga da stvara jedinstvo.

Draga braćo i sestre, molimo se Bogu ovako: pomozi nam da budemo udovi Tijela Crkve koji su sve dublje sjedinjeni s Kristom, pomozi nam da Tijelo Crkve ne trpi zbog naših sukoba, naših podjela, naših egoizama; pomozi nam da budemo živi udovi koji su međusobno povezani jednom snagom, snagom ljubavi, koju Duh Sveti izljeva u naša srca (usp. Rim 5, 5).

Apeli Svetog Oca

Sutra se slavi Svjetski dan selilaca i izbjeglica. Ove smo godine pozvani posebno promišljati o situaciji u kojoj žive izbjegličke obitelji, koje su često prisiljene na brzinu napustiti svoj dom i domovinu i izgubiti sva svoja dobra i sigurnost da pobjegnu od nasilja, progona ili teških diskriminacija zbog svoje vjeroispovijesti, pripadnosti nekoj etničkoj skupini, svojih političkih ideja.

Osim opasnosti s kojima se suočavaju na svom putovanju, često se te obitelji izložene opasnosti rasa i, u zemlji koja ih prima, moraju se suočiti s kulturama i društvom koji su različiti od njihovih. Ne smijemo biti neosjetljivi prema izbjegličkim obiteljima i prema svoj našoj braći i sestrama izbjeglicama: pozvani smo pomagati im, pokazati za njih razumijevanje i iskazati im gostoprivrstvu. Neka u čitavom svijetu nikada ne ponestane osoba i institucija koje im pomažu: na njihovu licu utisnuto je Kristovo lice!

Prošlu smo nedjelju, u sklopu Godine vjere, slavili Boga koji je život i izvor života, Krista koji nam daje božanski život, Duha Svetog koji nas održava u životu odnosu prave djece Božje. Želim još jednom uputiti poziv svima da prihvate i svjedoče Evandjele života, da promiču i brane život u svim njegovim dimenzijama i u svim njegovim dobima. Kršćanin je onaj koji kaže "da" životu, koji kaže "da" Bogu, Živome.

PAPIN NAGOVOR UZ MOLITVU ANĐEO GOSPODNIJI
NA SVETKOVINU SV. PETRA I PAVLA, 29. LIPNJA 2013.

Danas, 29. lipnja, je svetkovina sv. Petra i Pavla. To je na poseban način slavlje Crkve u Rimu, utemeljene na mučeništvu tih dvojice apostola. Ali je također veliko slavlje za opću Crkvu, jer je cij Božji narod dužnik prema njima zbog dara vjere. Petar je prvi ispovjedio da je Isus Krist, Sin Božji. Pavao je širio taj navještaj u grčkom i rimskom svijetu. Providnost je htjela da obojica dodu ovdje u Rim i tu proliju krv za vjeru. Zbog toga je Crkva u Rimu postala, odmah, spontano, referentna točka za sve Crkve diljem svijeta. Ne zbog moći Carstva, već zbog snage mučeništva, svjedočanstva danog za Krista! U konačnici, uvijek i jedino Kristova ljubav rada vjeru i pokreće Crkvu naprijed. Pomislimo na Petra. Kada je ispovjedio svoju vjeru u Isusa, nije to učinio zbog svojih ljudskih sposobnosti, već jer ga je osvojila milost koju je Isus oslobođao, ljubavlju koju je osjećao u njegovim riječima i video u njegovim djelima: Isus je bio Božja ljubav u osobi! Isto se dogodilo i Pavlu, premda na različit način. Pavao je u mladosti bio neprijatelj kršćana, a kada ga je Krist Uskrsl pozvao na putu za Damask

njegov se život preobrazio: shvatio je da Isus nije bio mrtav, već živ, i da ljubi također njega, koji je bio njegov neprijatelj! Eto iskustva milosrđa, Božjeg oproštenja u Isusu Kristu: to je Radosna vijest, evanđelje koje su Petar i Pavao doživjeli u sebi samima i za koje su dali život. Draga braćo, koje li radosti vjerovati u Boga koji je sav ljubav, sav milost! To je vjera koju su Petar i Pavao primili od Krista i prenijeli Crkvi! Veličajmo Gospodina zbog te dvojice slavnih svjedoka i poput njih dopustimo da nas Krist osvoji. Sjećamo se i da je sv. Petar imao brata, Andriju, koji je s njim dijelio iskustvo vjere u Isusa. Štoviše, Andrija je susreo Isusa prije Šimuna, i odmah je o njemu govorio bratu i poveo ga Isusu. Sviđa mi se podsjetiti na to također zato što se danas, prema lijepoj tradiciji, u Rimu nalazi izaslanstvo Carigradskoga patrijarhata, koji ima za zaštitnika upravo apostola Andriju. Svi zajedno upućujemo svoj srdačan pozdrav patrijarhu Bartolomeju I. i molimo za njega i za tu Crkvu. Molimo i za nadbiskupe metropolite raznih svjetskih Crkava kojima sam maločas predao palij, simbol zajedništva. Neka nas prati i podupire naša ljubljena Gospa, Presveta Marija!

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Izjava predsjednika HBK u svezi očitovanja Ustavnog suda

Htio bih reći, a to sam u više navrata ponavljaо, kako je gledom na uvođenje zdravstvenog odgoja u školu bilo puno dvoznačnih informacija i formulacija, kao i terminoloških nesporazuma.

1. Najprije, u javnosti se stvorio dojam da je "Crkva protiv zdravstvenog odgoja", a to nije točno. Od prve izjave HBK u studenome prošle godine, u više navrata i na više načina davano je do znanja kako ona nije protiv zdravstvenog odgoja, nego protiv četvrtog modula koji obrađuje teme o "spolnoj i rodnoj ravnopravnosti te spolno odgovornom ponašanju". Ministarstvo je, naime, uvođenjem toga predmeta nametnulo svjetonazor i ideologiju koja vjernicima kršćanima nije prihvatljiva.

2. Stekao se također dojam u javnosti kako je u svezi s uvođenjem zdravstvenog odgoja nastao sukob između Crkve i Države. Nije točno da je došlo do sukoba zbog toga. Država je odlukom svoga Ministarstva da uvede spomenuti zakon bez konzultacije s roditeljima, zapravo došla najprije u sukob sa zakonskom procedurom, a onda i s roditeljima i njihovim ustavnim pravom i slobodom na odgoj djece.

3. U svezi s pokretanjem postupka o ustavnosti zdravstvenog odgoja valja pohvaliti inicijativu pojedinih udruga i pojedinaca. Isto tako potrebno je istaknuti da su se udruzi Grozd priključile i vjerske zajednice u RH i jedna stranka, stranka HSP 1861. Ovo nije stranačko navijanje, nego pohvala onima koji to zaslužuju, koji su to pokrenuli u vidu zaštite svojih obiteljskih prava.

4. Na koncu htio bih istaknuti kako je ovim pravorjekom Ustavnog suda zaštićeno prirodno pravo roditelja na odgoj svoje djece. Sud je, naime, naglasio kako "Država nije ispunila ustavnu obvezu da sadržaj zdravstvenog odgoja uskladi s ustavnim pravima roditelja". A to je zapravo ono što su spomenute udruge i zamjerile Ministarstvu kad su isticale da je izostala javna rasprava o programu spolnog odgoja, te da su postavke četvrtog modula protivne Ustavu i nekim međunarodnim konvencijama o ljudskim pravima.

5. Izjava Ustavnog suda dobra je podrška svima onima čija su prava zakinuta ili ugrožena. Ona je ujedno i potvrda stvaranja zakonitog ustroja i pravnog poretku naše države koja ne smije i ne može biti indiferentna prema pravima svojih građana kad je govor o vjerskoj, nacionalnoj, rasnoj, kulturnoj i konfesionalnoj slobodi, usprkos njezine laičnosti i sekularnosti.

Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije

Izjava Komisije HBK "Iustitia et pax" o potrebi aktivne zaštite socijalne države

Hrvatska, poput drugih država Europe i svijeta, već više godina proživljava tešku ekonomsku krizu. Isticali smo u više navrata kako je ekomska kriza počela zapravo moralnom krizom koja je sa svoje strane prouzročila onu socijalnu. Socijalna pak kriza nužno vodi do one političke koja može imati nepredvidive posljedice. Zbog toga ako se doista želi okončati kriza, potrebno je poći do njezinih uzroka i korijena, do krize morala i destrukcije životnih praksa bez kojih je nemoguće organizirati uspješno gospodarstvo i društvo koje počiva na dostojanstvu ljudske osobe.

Hrvatsko društvo kontinuirano je suočeno s ekstremima. S jedne strane imamo situaciju inflacije prava u kojoj se govori samo o pravima kao da ne postoje odgovornosti, a s druge strane imamo ostatke totalitarne države koja zatire građanska i ljudska prava pojedinaca. Tako dolazimo do ključnog problema koji se sustavno pokušava sakriti: važnošću suočavanja s vlastitim totalitarnim nasljeđem koje sve više, nažalost, postaje tabu-temom. Strah i nesposobnost da se suočimo s vlastitim totalitarnom prošlošću koči i onemogućuje nam razvoj i izlazak iz krize.

Zato smo suočeni i s ekstremima vezanim uz državu: s jedne strane država se povlači s javne scene kada su u pitanju granice, suverenitet, identitet, državni interesi, a s druge strane sve veće presizanje države u sfere koje joj nisu primarne, kao naprimjer u obitelj i odgoj djece. I dok s jedne strane imamo previše, s druge pak strane imamo premalo države. U mnoštvu problema s kojima se u zadnje vrijeme susrećemo željni bismo istaknuti jedno pitanje za koje držimo da je važno i rješivo. To bi građanima pomoglo da država zauzme umjereni, a ne ekstremni stav potpune odsutnosti ili pak sveprisutnosti.

Je li "industrija naplate dugova" zauzela mjesto proizvodnje i razvoja?!

Svakim danom sve više opažamo kako je industrijska proizvodnja u Hrvatskoj stala, ili posustaje. No, snažno se razvila i razvija industrija naplate dugova. Posebice se razvija industrija ovrha i deložacija koja i u zapadnom svijetu postoji kao poznat i uhodani institut. No, u hrvatskoj verziji taj institut ima nekoliko "inovacija" koje u biti derogiraju europski duh toga instituta. O čemu se zapravo radi?

U Ustavu Republike Hrvatske, naime, čitamo da je Hrvatska socijalna država (čl. 1.). Model pak ovrhe i deložacije ima nekoliko problematičnih stavaka kojima se derogira duh Ustava Republike Hrvatske, te nekoliko konvencija, a to onda pogoduje raznim lobijima i krupnom kapitalu protiv građana Republike Hrvatske. Zato neki taj zakon o ovrhamama s pravom nazivaju "zakon o državi protiv građana". Budući da nijednim zakonom nije zajamčena kontrola ovršnih naloga, tim se zakonom krši Ustav Republike Hrvatske (čl. 19. st. 2.). Isto tako nije omogućeno ustavno pravo na žalbu (čl. 18. Ustava RH) i pravo na pravnu zaštitu kako predviđa članak 13. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Hrvatski građani dakle nemaju pravo na utok za razliku od nehrvatskih građana koji to pravo zadržavaju. Zbog toga građani Republike Hrvatske u Hrvatskoj postaju građani drugoga reda.

Ideja ovrhe zapravo postoji kako bi se radilo u najboljem interesu ovrhovoditelja (vjerovnika) i ovršenika (dužnika). Naplata ne smije ići preko osnovnog duga i na štetu dužnika i ne smije prelaziti trećinu primanja. Dužnicima se ne smije oduzimati imovina, posebice ona stambena, ako se radi o jedinom objektu za obitavanje.

Poseban problem na koji valja upozoriti jesu odvjetnički i bilježnički lobiji koji uz pomoć nepravednog zakona mogu preko svake mjere stjecati zaradu, a to je protivno europskom duhu.

Zato pozivamo državne vlasti da hitno usklade Ovršni zakon s europskom pravnom tradicijom i Ustavom Republike Hrvatske. Isto tako pozivamo nositelje vlasti neka učine sve da u Hrvatskoj ne bude građana drugoga reda. Hrvatski građani ne trebaju imati nikakav privilegij, ali ne smije im se zanijekati pravo na utok kao drugim pravnim osobama. Posebice je važno što prije obustaviti nepri-mjerene i grube deložacije ljudi u situaciji u kojoj u državi vlada endemična nezaposlenost. Država mora obuzdati industriju naplate dugova i pokrenuti industrijsku proizvodnju kako bi građani mogli servisirati svoje dugove.

Država ne smije svoje građane pljačkati, otuđivati im imovinu i kažnjavati ih jer su kolateralne žrtve krize koju nisu prouzročili, za razliku od mnogih onih koji sada hladno zarađuju na sirotinji uzimajući joj i ono malo što ima.

Pozivamo vlasti u Hrvatskoj da zaštite hrvatske građane koji se nalaze u teškoj situaciji. Neka se dokinu zakonske odredbe koje pogoduju raznim interesnim lobijima. U ovoj teškoj ekonomskoj i društvenoj krizi potrebno je raditi na oporavku gospodarstva i istodobno ne dopustiti da kriza postane izlikom za još veće osiromašenje hrvatskoga puka. Cijelo je društvo pozvano na traženje konsenzusa

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

u bitnim pitanjima, na pronalaženje putova izlaska iz krize i stvaranje društva u kojem će temeljne vrijednosti biti prihvaćene od svih hrvatskih građana. Ova Komisija poziva posebice Vladu RH da zaštitи najugroženije i najsromišnije građane i tako pokaže da mlađa hrvatska država sve čini da postane i ostane društvo socijalne pravde, mira i sigurnosti.

Mons. dr. Vlado Košić,
predsjednik Komisije HBK "Iustitia et pax"

Poruka Hrvatske biskupske konferencije povodom odluke Ustavnoga suda o Kurikulumu zdravstvenoga odgoja

1. Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske

Roditeljima i javnosti u Republici Hrvatskoj poznato je da je Ustavni sud Republike Hrvatske donio odluku kojom se "ukida Odluka o uvođenju, praćenju i vrednovanju provedbe Kurikuluma zdravstvenog odgoja u osnovnim i srednjim školama... te njezin sastavni dio: Kurikulum zdravstvenog odgoja" (Priopćenje sa sjednice Ustavnog suda, 22. svibnja 2013., 1, I). Premda predmet Ustavnog suda Republike Hrvatske nije bio "sadržaj, a ni navodno vrijednosno opredjeljenje" (Odluka Ustavnog suda, III. 8), ipak on, pozivajući se na Ustav Republike Hrvatske (čl. 63, st. 1. i 2), naglašava obvezu države "da pri oblikovanju nastavnih programa uvažavaju različita uvjerenja roditelja te njihovo ustavno pravo i slobodu da samostalno odlučuju o odgoju vlastite djece. Tu ustavnu obvezu država može provesti samo tako da u proces oblikovanja nastavnih sadržaja uključi roditelje" (Odluka, 12. 2). Ustavni sud osobito poziva državu da omogući roditeljima sudjelovanje u procesu oblikovanja nastavnih sadržaja te da školski sustav "bude neutralan i da u uravnoteženom nastavnom programu u suradnji s roditeljima, omogući djeci temeljne informacije koje moraju biti prenesene na objektivan, kritički i pluralistički način" (Odluka, 12. 2). Premda se u javnosti može steći dojam da će biti dovoljna "pravna" revizija cjelokupnoga Kurikuluma, jasno je da se – kada je riječ o spolnome četvrtome modulu – upravo zbog nepoštovanja demokratske i Ustavom zajamčene slobode roditelja pri odgoju njihove djece, mora pristupiti i reviziji sadržaja spornoga modula u suradnji s roditeljima te drugim mjerodavnim institucijama.

2. Upozorenje roditeljima

Hrvatskoj biskupskoj konferenciji naročito je važno upozoriti roditelje na činjenicu da je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, zajedno s Agencijom za odgoj i obrazovanje, otvoreno ustvrdilo kako u svome pristupu o spolnome odgoju slijedi priručnik "Standardi spolnog odgoja u Europi". Nažalost, moramo konstatirati da su prijedlozi za pristup odgoju i razvoju spolnosti djeteta, kako su ponuđeni u tom priručniku, ideološki obojeni te da spolnost žele prikazati kao tjelesni užitak i zadovoljstvo čovjeka, bez ikakvoga odnosa prema općim etičkim ili moralnim načelima. Necjelovitost znanstvenih sadržaja koji ljudsku spolnost već u najranijem djetinjstvu prikazuju prenaglašeno u dimenziji erotskoga pristupa tijelu s temeljnim ciljem traženja i postizanja vlastitoga spolnog užitka, diskriminiraju čovjeka, njegov rast i razvoj kao i njegovu slobodu izbora shvaćanja i življena spolnosti. Napominjemo da Svjetska zdravstvena organizacija u navedenom priručniku tek predlaže određena polazišta i standarde za dijalog o spolnom odgoju s interesnim skupinama i osobama koje donose političke odluke. Ta polazišta i standardi nisu nikakva obveza za kurikulum spolnog odgoja ni u jednoj zemlji.

3. Poziv na uključivanje u javnu raspravu o Kurikulumu zdravstvenoga odgoja

Polazeći od iznesenog, upućujemo svoj poziv najprije vama, dragi roditelji, da pratite daljnji razvoj

događaja i da se – kad bude ponuđeno – uključite u javnu raspravu o nacrtu odluka i o predloženim sadržajima Kurikuluma zdravstvenog, odnosno spolnog odgoja. Iskoristite svoje pravo i zauzmite se za cjelovitu sliku čovjeka, utemeljenu na vrijednostima koje ga štite i pružaju mu daleko više od bilo kojega trenutačnog užitka. Četvrti modul Kurikuluma zdravstvenoga odgoja, utemeljen na "Standardima spolnog odgoja u Europi" ne uvodi dijete u slobodu rasta i razvoja, u otkrivanje ljepote tijela sukladno njegovoj dobi i kršćanskim vrijednostima. Pristup spolnosti kakav se promovira u spornome modulu, prikiven ideologijom individualnosti, očit je korak prema osporavanju i dokidanju svega svetoga: najprije bračnoga zajedništva muškarca i žene kao vitalne stanice i prirodne kolijevke svakoga naroda. Osobito pozivamo članove i predstavnike vijeća roditelja u školama da iskoriste svoje pravo te sukladno vjerskom i kršćanskom opredjeljenju kritički vrednuju one dijelove sadržaja koji ugrožavaju integritet djeteta i njegov kršćanski identitet.

Upućujemo svoj poziv svim akademskim građanima i ustanovama, osobito onima koji mogu pomoći stručnjemu i kvalitetnijemu razmišljanju o toj temi. Uistinu je činjenica da su, kako četvrti modul tako i "Standardi spolnog odgoja u Europi", istrgnuti iz širega znanstvenog konteksta razvoja čovjeka te su pritom usredotočeni samo na obranu i služenje onim ideoškim i vrijednosnim smjernicama koje su ne samo protivne kršćanskoj viziji čovjeka nego i tako snažno naglašavanom "holističkom" pristupu spolnosti.

Očekujemo da će i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, zajedno s Agencijom za odgoj i obrazovanje – ako već žele slijediti takav europski priručnik – slijediti i upute koje on daje kad govori o potrebnoj suradnji s roditeljima i zajednicama, uključujući i promišljanja Crkve i njezina rada s mladima (str. 32).

U Zagrebu, 5. lipnja 2013.

Biskupi HBK

**Izjava Komisije Hrvatske biskupske konferencije "Iustitia et pax"
o nepravomoćnim presudama Haškoga tribunala**

1. Pozivamo na solidarnost hrvatski narod i političke vođe u Hrvatskoj kako svojim ishitrenim, paušalnim ili subjektivnim izjavama ne bi stvorili krivu sliku o ulozi hrvatskoga političkog vodstva iz vremena rata u Bosni i Hercegovini i samim tim utjecali na konačnu presudu u dijelu koji se odnosi na ujedinjeni zločinački pothvat, te da u pojedinačnim kaznenim djelima koja se Hrvatima iz BiH-a stavljaju na teret sudu – bez neizravnog utjecaja – omoguće da donese pravednu presudu. Izjave dijela političkog vodstva, poput "Hrvatska je u BiH-u imala ambivalentnu politiku" ili "Hrvatska je bila agresor u Bosni i Hercegovini", ne odgovaraju stvarnom smjeru hrvatske državne politike iz toga vremena. Uz to, agresija nije dio optužnice protiv Jadranka Prlića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Brune Stojića, Valentina Čorića i Berislava Pušića, niti ICTY ima mandat za sporove među državama pa ni za kazneno djelo agresije. Pozivamo sve političke strukture da na tragu izjave predsjednika vlade Republike Hrvatske podrže uključenje države u ovaj postupak u dijelu opovrgavanja udruženog zločinačkog pothvata i međunarodnog sukoba i to sa svim legalnim sredstvima, te da se obranama okrivljenih olakša pristup arhivima i novim dokazima, ako će to biti potrebno.

2. Pozivamo bošnjačke političke vođe i stranke na razboritost. Kratkotrajni trijumfalizam može donijeti tek kratkotrajnu dobit dijelu političkih snaga u Bosni i Hercegovini, ali dugoročno neće moći sakriti povjesne činjenice prema kojima je predsjednik Franjo Tuđman pozvao Hrvate u Bosni i Hercegovini da na referendumu glasuju za neovisnu Bosnu i Hercegovinu kao za svoju državu, pre-

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

ma kojima je Hrvatsko vijeće obrane prvo bilo uključeno u obranu Bosne i Hercegovine, a Hrvatska poslije cijelo vrijeme armiju Bosne i Hercegovine opskrbljivala oružjem za vrijeme embarga te ponajprije i najvažnije zbrinula na desetke tisuća izbjeglica iz Bosne i Hercegovine. Duboko žalimo što se hrvatsko-bošnjački sukob ikad dogodio. Vodstva dviju vojskâ koje su svoju zajedničku domovinu – Bosnu i Hercegovinu zajednički branile od velikosrpske agresije u tom času očito nisu dobro razumjele tendencije međunarodnog okruženja i stranih diplomacija koje su upravljale ratom u Bosni i Hercegovini. Ali tomu unatoč, za povijest ostaje činjenica da su te dvije vojske u Washingtonu ponovno sklopile savez kako bi se nakon operacije "Oluja" provela zajednička akcija oslobađanja zapadne Bosne, izazvao slom snaga generala Ratka Mladića, a Bihać poslije Srebrenice spasio od novog genocida. Nakon tisuću dvjesto i jednog dana potpune opsade tzv. "bihaćkog džepa" u operaciji "Oluja", deblokirana je i najduže izolirana bosanska enklava. Pripadnici Hrvatske vojske i Petog korpusa Armije BiH-a spojili su se u predjelu Plitvičkih jezera. Bihać, baš kao i Srebrenica bio je zona zaštićena od UN-a. Bataljuni, uključujući nizozemski, koji su ondje bili nisu učinili ništa kako bi spasili živote tisuća civila. Učinile su to u savezu Hrvatska vojska i Armija Bosne i Hercegovine. To je povjesna činjenica koju nitko ne može opovrgnuti.

3. Pozivamo na jedinstvo Hrvate u Bosni i Hercegovini. Samo jedinstvo, koje nije jednoumlje nego svijest o važnosti zajedničkih nazivnika, a ne dosadašnja podijeljenost Hrvatima u Bosni i Hercegovini može osigurati sva prava koja im kao konstitutivnom narodu jamči tzv. "Dejtonski ustav". S obzirom na to da Sud u Den Haagu svojom politikom optuživanja nije kaznio zločine nad Hrvatima u Bosni i Hercegovini, uz iskreno žaljenje za svakom bošnjačkom žrtvom stradalom u hrvatsko-bošnjačkom sukobu, pozivamo tijela kaznenog progona u Bosni i Hercegovini da istraže i kazne počinitelje zločina nad Hrvatima tijekom rata. U napadima bošnjačke vojske na Hrvate, na malom području ubijeno je 1150 Hrvata, od kojih više od stotinu djece. Procesuiranje počinitelja tih zločina je nužnost, a u cilju održanja trajnog mira i prosperitetne budućnosti triju konstitutivnih naroda u cjelovitoj Bosni i Hercegovini.

4. Nemalo smo iznenadeni oslobađajućom nepravomoćnom presudom Jovici Stanišiću i Franku Simatoviću, šefu "Službe državne bezbjednosti" Miloševićeva režima i njegovu prvom agentu zaduženom za posebne operacije, osobito s činjenicom da niti jedan visoki politički dužnosnik tadašnje Srbije, vrh JNA i vrh KOS-a ovim nisu proglašeni dijelom ujedinjenog zločinačkog pothvata za zločine planirane i počinjene u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj. Kada uzmemu u obzir da je Slobodan Milošević umro bez presude, da je Biljana Plavšić, um zločina u Bosni i Hercegovini, osuđena na 11 godina zatvora, kada iz presuda za Srebrenicu i presude za Ovčaru iščitamo izuzimanje vojno-obavještajnog i političkog vodstva tadašnje SR Jugoslavije i Srbije iz odgovornosti za planiranje i organiziranje zločina u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, ne možemo se oteti dojmu da je riječ o cjelovitoj amnestiji Srbije odnosno njezina vojnog, obavještajnog i političkog vodstva za rat u bivšoj Jugoslaviji. Nepravomoćno oslobođuti Stanišića i Simatovića i njihove nadređene za zločine u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini te istodobno osuditi Hrvate i vodstvo tadašnje Hrvatske za planiranje organiziranog zločina u Bosni i Hercegovini ostavlja nas iznenadenima. Sud u Hagu time govori da je dominantno u politici optuživanja te dijelom u politici osuđivanja vođen kriterijima politike, a ne prava. Sud time nije ispunio svoju funkciju jer kod napadnutih i žrtava izaziva frustraciju, a onima koji su izvršili agresiju ne daje priliku za suočavanje s istinom i vlastitom katarzom. Nakon ovih presuda neizbjježno je pitanje: Kako to da je Herceg-Bosna, koja je formirana radi obrane a više ne postoji, proglašena zločinačkim pothvatom upravljanim iz Zagreba, a Republika Srpska nastala na genocidu i etničkom čišćenju dobila legitimitet državnosti, i to suprotno svim načelima međunarodnog i humanitarnog prava? Nažalost, takve presude neće krvavi raspad bivše Jugoslavije tako skoro na primjeren način smjestiti u prošlost i u povijest.

5. Imajući u vidu rečeno, nedosljednost Haškog suda, pokušaj da se od toga suda napravi pravni eksperiment, a ne instrument pravde, pozivamo Republiku Hrvatsku da nikako ne odustane od optužbe za genocid. To je nužno zbog mira na ovim prostorima. Nužno je pred jednim ozbiljnim, neeksperimentalnim međunarodnim sudištem tražiti pravdu i ustanoviti pravilo za budućnost, a to je da

se sukobi rješavaju sudom, a ne ratom. Također da oni koji započinju agresivni rat snose posljedice. U protivnom možemo očekivati nove ratove jer sve upućuje na to da se zločini isplate: što se osvoji ostaje agresoru, a žrtve odgovaraju zato što su se branile. Ako međunarodna zajednica nije spremna kroz ad hoc Sud u Hagu postaviti trajnije temelje mira na ovim prostorima, kako se to dade nazrijeti iz pojedinih optužnica i presuda, onda tu odgovornost na sebe mora preuzeti Republika Hrvatska, ako ni zbog čega drugoga, a onda zbog pujeteta prema žrtvama i sprečavanja ponavljanja djela.

U Zagrebu 10. lipnja 2013.

Vlado Košić,
predsjednik Komisije HBK "Iustitia et pax"

Izjava Komisije Hrvatske biskupske konferencije „Iustitia et pax” o odluci Vlade Republike Hrvatske da revidira zakon o pravosudnoj suradnji sa zemljama članicama EU nakon što su sve zemlje članice EU potpisale pristupni ugovor s Republikom Hrvatskom

Građani Republike Hrvatske bili su prošlih dana obaviješteni o odluci Vlade Republike Hrvatske da krene u izmjenu zakona o pravosudnoj suradnji sa zemljama članicama Europske unije, osobito u dijelu gdje se predlaže ograničenje primjene jedinstvenog europskog uhidbenog naloga samo na kaznena djela počinjena nakon kolovoza 2002. godine. Valja se podsjetiti da je europski uhidbeni nalog mehanizam koji je preuzet pregovorima o „poglavlju 23”, koje nam je do posljednjeg trenutka bio najvažniji politički kriterij, štoviše poštivanje europskog uhidbenoga naloga nalaže i Ustav Republike Hrvatske (čl. 9.).

Ne možemo se oteti dojmu da se sve to radi poradi amnestije zločina počinjenih od strane jugoslavenske tajne policije u vremenu komunizma. Poznato je, naime, da je pred njemačkim sudom optužen visoki dužnosnik nekadašnje službe državne sigurnosti za ubojstvo Stjepana Đurekovića iz 1983. godine na tlu tadašnje Savezne Republike Njemačke, te da bi prvi trebao biti izručen njemačkom суду nakon stupanja Republike Hrvatske u Europsku uniju.

Iznenađeni smo činjenicom da se Republika Hrvatska u to upustila i bez konzultacija s EU. Apeliramo na Vladu Republike Hrvatske da sporni zakonski prijedlog povuče, kako Hrvatska ne bi u Europsku uniju ušla pod sumnjom i sa stigmom zaštitnika ideoloških zločina iz vremena komunizma već kao vjerodostojni partner. Ipak, iako se nadamo da će u Vladi Republike Hrvatske biti razboritosti i da će se povući sporni zakon, ostaje gorak okus spoznaje da su demokratske izabrane vlasti spremne štititi nedjela nedemokratskog totalitarnog sustava, koji je u Europi padom „zida” doživio svoj politički, moralni, ali i civilizacijski slom. Stoga i Europska unija kao zajednica antitotalitarnih zemalja promiče demokratske vrijednosti među kojima su i vladavina prava te procesuiranje svih koji su kažnjiva djela činili u sva tri totalitarna sustava u novijoj povijesti Europe: fašizmu, nacizmu i komunizmu.

Slučaj „Perković” stoga prelazi granice samog slučaja. Poštujući presumpciju nevinosti svakoga čovjeka, Komisija može samo konstatirati da je taj slučaj postao svojevrsna paradigma stanja u Hrvatskoj politici i društvu.

Mi smo se nadali i očekivali da će Vlada Republike Hrvatske s EU u ovoj finalnoj fazi pred pristupanje razgovarati o turističkim potencijalima, razvoju poljoprivrede koja prema procjenama Unije može hraniti 20 milijuna stanovnika u Europi, o novcu iz fondova koji će ojačati hrvatsku znanost i visoko

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

obrazovanje, jedinu realnu snagu na kojoj se hrvatsko društvo može razvijati. Umjesto toga, Vlada Republike Hrvatske, se neposredno prije stupanja Hrvatske u Europsku uniju, mimo znanja EU, domišlja kako zaštititi zločine iz vremena komunizma.

Uistinu je tužna i spoznaja da hrvatska vlast po svom političkom mentalitetu nije spremna za ulazak u Europsku uniju. U pregovorima, koji su bili teški i zahtjevni, i u kojima je najvažnije bilo ostati vjerodstojan, nije sudjelovala. Štoviše u posljednjih godinu dana u više se navrata pokazalo da Vlada ne zna što je zaključeno hrvatskim Ugovorom o pristupanju Europskoj uniji. Derogiran je više puta s više naslova, od pokušaja izmjene zakona o policiji, nerazumijevanju posebnog legislativnog okvira kojim pristupni ugovor prijeći političarima članstvo u nadzornim odborima, nespretnog ponovnog potenciranja pitanja „Ljubljanske banke”, ničim izazvanog otvaranja pitanja granica s Bosnom i Hercegovinom i dalje da ne nabrajamo. Uz to, svi potezi i izjave naših političara jasno pokazuju da ne razlikuju obvezu pomaganja susjedima kako bi se i oni što prije ospособili za Europsku uniju, sada u okviru zajedničke vanjske politike Europske unije, od onoga što se naziva regionalna, u ovom slučaju neojugoslavenska politika, koja samo traži svoju novu formu i inačicu.

Šteta je već napravljena.

Hrvatska vlada ipak može, ako se koncentriira na Europsku uniju i na razvoj Hrvatske, popraviti sliku Hrvatske i legitimirati se kao demokratska vlada koja ne vara svoje partnere, ne prikriva zločine i ne štiti zločince, ma tko oni bili. Valja imati na umu da je zločin zločin i da ljudi pobijeni nakon II. svjetskoga rata od strane komunističkog režima nisu „manje mrtvi” od ljudi pobijenih tijekom II. svjetskog rata od strane ustaškog režima. Taj antitotalitarni stav mora biti naša legitimacija u slobodnom svijetu.

Nadamo se da će ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju pomoći konačnom odbacivanju svih totalitarizama, posebno komunističkog zločinačkog nasljeđa u našem hrvatskom društvu.

Pozivamo sve naše građane koji su vjernici da se mole za našu Domovinu!

U Zagrebu, 26. lipnja 2013.

Mons. dr. Vlado Košić,
predsjednik Komisije HBK „Iustitia et pax”

ZADARSKA NADBISKUPIJA

Svetkovina Pedesetnice (Duhovi)

Katedrala sv. Stošije, 19. 05. 2013.

1. Zanimljivo je današnje izvješće apostola Luke, koji u prvom čitanju iz Djela Apostolskih govori o događaju koji se zbio na današnji dan u Jeruzalemu. 'Pa kad nasto ona buka, strča se mnoštvo da sluša apostole i svatko ih je čuo na svom materinski skom jeziku'. I Luka onda nabraja tko je tada bio u Jeruzalemu: 'Parti, Međani, Elamljani, žitelji Mezopotamije, Judeje i Kapadocije, Ponta i Azije, Frigije i Pamfilije, Egipta i krajeva libijskih oko Cirene, pridošlice Rimljani, Židovi i sljedbenici, Krećani i Arapi'. Luka da bi naglasio univerzalnost Crkve od prvi dana nabraja u današnjem izvješću dvanaest naroda, te zaključuje: 'Svi mi čujemo ih gdje našim jezicima razglasuju veličanstvena djela Božja'. Broj dvanaest je u židovskoj i helenističkoj tradiciji broj univerzalnosti. Astrologija je otkrila da ima puno više zvježđa, nego astroloških znakova. Pa ipak ona se još uvijek, i to više od 5 tisuća godina, služi s njih dvanaest, koje nazivamo znakovima Zodijaka: Ovan, Bik, Blizanci, Rak, Lav, Djevica, Vaga, Škorpijon, Strijelac, Jarac, Vodenjak, Ribe.

Nabranjem dvanaest naroda koji su nazočni u Jeruzalemu za vrijeme silaska Duha Svetoga, Luka ističe univerzalno poslanje Crkve. U duhu one Isusov odredbe u Ivanovu evanđelju: 'Kao što je mene poslao Otac, tako i ja šaljem vas. Podite po sve svijetu i učinite ljude mojim učenicima'. 'Jer, tko mene ljubi, čuvat će moju riječ'. Ivan, dakle, poziva da čuvamo njegove zapovijedi kako bismo ostali u njemu i on u nama.

2. Koje su to zapovijedi koje valja držati kako bismo ostali povezani s Gospodinom? Davno ih je Mojsije dobio urezane na dvije ploče na brdu Sinaju. Odnose se na naš odnos prema Bogu i bližnjemu. Isus ih je u svom nastupu sveo na dvije osnovne zapovijedi: Ljubiti Boga iznad svega, a bližnjega svoga kao samoga sebe, eto, to je ono što Gospodin od nas traži kad nas u evanđelju prijateljima naziva i traži da ljubimo jedni druge i da čuvamo njegove zapovijedi. Jer, to je vidljivi i prepoznatljivi znak da smo Božji i da Boga poznajemo. U protivnom ne možemo govoriti da smo upoznali Boga. Nije dovoljno znati što vjerujemo. Potrebno je pokazati kako nam je vjera u životu bitna, kako bez Isusa ne možemo.

Ovi krizmanici, braćo i sestre, primaju danas sakrament potvrde. Za potvrdu se veli da je pečat dara Duha Svetoga. Uz krizmanike tu su i njihovi

roditelji i kumovi, rodbina i prijatelji koji su darove Duha Svetoga već primili. Ovo je prigoda da se sjetimo kada je to bilo i prisjetimo što nam je ostalo urezano u pamćenje; te s ovom generacijom krizmanika obnovimo svoja sjećanja, ali i svoje krsne obveze. Posebice pak ovo je prigoda zahvaliti Bogu za Duhovske darove, za naše roditelje, kumove i vjeroučitelje koji su nas za taj dan pripremali, kao i za sve dobre ljude koji su nas podržavali na putu vjere. Zahvalnost je znak kulture i odgoja. Ali, ona je naša obveza i naša dužnost.

3. Ovi krizmanici će primiti pečat Duha Svetoga. Primit će njegovih sedam božanskih darova: mudrost, razboritost, znanje, savjet, jakost, pobožnost i strah Božji (Iz 11,2) kako bi bili sposobni držati Božje zapovijedi i ostati u ljubavi njegovoj. No, jesu li ti darovi u našem životu prepoznatljivi? Poštujemo li i održavamo li spomenute zapovijedi? Ovo je osobita prigoda svima upitati se zajedno s krizmanicima kako se mogu prepoznati tragovi Božjeg Duha u nama i u našem okruženju? Evo u tom pogledu nekih primjera i objašnjenja. Nema Duha Božjega tamo gdje se Bogu ne moli, ni na uranku, ni na počinku; ni u jutru, ni po danu, a ni u večer. Pogotovu nema ga tamo gdje se Boga prezire ili ne daj Bože psuje njegove svetinje. Nema ga jer otklanja Isusovu zapovijed: 'Molite da ne padnete u napast' (Lk 22,40), da vas sotona ne zavede!

- Nema Duha Svetoga tamo gdje se na Misu ne ide, u sakramentalnom životu ne sudjeluje, nedjelju i zapovjedne blagdane ne poštuje, nego se rade teški poslovi. Tamo gdje je nedjeljom važnija birtija, nego Euharistija; prešnje kupanje i more, gradnja kuće i plastenik, nego molitvenik, tamo se zasigurno Duh Sveti neće zadržavati. Pogotovu, neće biti nazočan ako se zbog toga ne ispovijedamo ili pak to činimo nevaljano, lažno i svetogrdno.

- Isto tako nema Duha gdje nema posluha; gdje se ne sluša roditelje, ne poštujemo učitelje i starije. Ne možemo očekivati darove njegova Duha, ako zavidimo, svađamo se ili tučemo s braćom, sestrama, susjedima; kad se ne pokoravamo Božjim zapovijedima, Crkvi i njezinim odredbama. Nema Božjeg Duha ako govorimo bezobrazne riječi, gledamo ili činimo besramne stvari, ili pak druge na to navodimo ili zavodimo. Kad se krade u susjeda, u trgovini, ili se pak druge na to nagovara i pomaže; ako se laže roditeljima i odgojiteljima, ili se druge poučava

u tomu, Duh Božji je sigurno odsutan.

4. Pitao sam se ovih dana koliko je takvog duha u nekim gestama mlađih koji su diljem Hrvatske slavili završetak srednjoškolskog vremena? Nećete mi zamjeriti, draga mladost iako kažem kako mi je puno gesta i znakova govorilo o suprotnom dojmu. Kako će zaključiti da je prisutan Božji duh u rasipaju brašna po ulicama i ljudima od koga se spremi kruh, 'kruh naš svagdanji'? To je perverzija duha koja ne usrećuje ni one koji se time zabavljaju, kao ni one koji poslije toga 'neprikladnog ceremonijala' imaju pune ruke posla da očiste ulice i trgove koje su naši maturanti ukaljali. Ne krivim mlađe maturante, nego nas starije: roditelje, učitelje, svećenike i vjeroučitelje što šutimo i ne upozoravamo. Što im barem ne kažemo da se osjećamo tužno što tim nesmotrenim gestama gaze po našim svetinjama: Po brašnu od kojeg činimo kruh naš svagdanji. Onaj kruh koji je i Isus uzeo na Zadnjoj večeri, blagoslovio ga i pretvorio u tijelo svoje. I dao nam ga za hranu. Nemam ništa protiv slavlja i obilježavanja mature. Ali, ima i lijepih i manje lijepih načina.

Moje čestitke zato idu mlađima ravne Slavonije, žitnici našoj, mlađima Osijeka, Đakova i Našica koji su ovih dana pokazali i alternativni način slavlja. Radovao bih se kad bi im se i naši maturanti pridružili, pa ispunili našu Kalelargu lijepim tancom i skladnim klapskim pjevanjem.

3. Premalo će biti Božjeg Duha i u samom obredu krizme ako taj sveti čin pretvorimo u nezdravo na-tjecanje tko će se ljepše obuće i više darova ili novčanih priloga skupiti.

Ili pak tko će više potrošiti i gostiju imati na ra-

skošnom ručku ili večeri. Slažem se da je potrebno nešto pripremiti, mali dar kao znak pažnje kupiti. Ali, ruku na srce zar nismo pretjerali u tomu. Zaboravili smo da je umjerenost i skromnost ljudska i kršćanska vrjednota koju smo isključiti iz našega života.

Stoga, Crkva se ne slaže s pretjeranom potrošnjom, nego zagovara skromnost slavlja. Iako je često ne-moćna da što god promijeni, ona ne odobrava ne-razumne troškove i provode koji se čine u prigodi krštenja, krizme, pričesti, redenja, zavjetovanja i sprovoda. Pretjeranost, naime, odvodi nas od bitnih stvari o kojima nas je Isus poučavao.

Evo ti, stoga, nekih znakova kako možeš prepozna-ti imaš li Duha Božjega: Ako voliš Isusa, njegovu majku častiš i njeguješ duh molitve, čitaš Svetu Pismo i opslužuješ nauk Crkve Katoličke; ako si u kući poslušan, u crkvi pobožan, u školi pozoran, na putu pristojan, u vjeri svojoj ponosan i ponizan; ako voliš i slušaš roditelje i svima oko sebe dobro želiš dobro činiš; ako ne sramotiš svoju dušu, svoju kuću i svoju župu, onda sigurno imaš Duha mudrosti i jakosti. Kad su tvoje riječi istinite i dobro-namjerne; kad se Bogu pokoravaš, te voliš i slušaš Crkvu Kristovu; poštuješ Božje i crkvene zakone, onda je Duh Gospodnji na tebi; on te maže i šalje biti njegovim vjerovjesnikom i svjedokom. Dragi krizmaniče, Duh Sveti i dobri neka te po takvom putu vodi! Amen.

† Želimir Puljić, nadbiskup

10. OBLJETNICA POHODA BL. IVANA PAVLA II. ZADRU

1. Kad su kardinali 22. listopada 1978. izabrali Ivana Pavla II. bila je to znakovita i hrabra gesta jer nakon 4 i pol stoljeća izabrali su stranca-netalijana za 'Petrica naših dana'. A k tomu prvog papu slavena u osobi krakovskog nadbiskupa Karla Wojtyle. I dok je izborom Wojtyle u Poljskoj nastalo oduševljenje, slavlje i radost, u zemljama Zapadne Europe znatiželjno su se propitivali što će se zbiti nakon ovoga izbora. U Rusiji je zavladala veliki muk i osobita zbrinutost. S pravom je povjesničar iz Perugie, prof. Marco Impagliazzo pri uređivanju zbornika o Ivanu Pavlu II. stavio izazovan naslov, 'Wojtylin šok'.

Osobito iznenadnje zbilo se za kod njegove prve pontifikalne mise, 22. listopada 1978. kada je po-višenim tonom uzviknuo: 'Ne bojte se Krista!' I zamolio žarko 'neka se Kristu otvore širom vrata...' Ovaj Wojtylin vapaj, u vremenu jake sekularizacije kad su se ljudi počeli udaljavati od vjere i od Crkve, došao je kao melem na ranu. Bio je to znak velikoga ohrabrenja, poticaja i nade. No, najveća novost i šok, posebice za one koji su se trudili stjerati Crkvu u sakristiju, kad je već ne mogu zbrisati s lica zemlje, bila su njegova misionarska, pastoralna putovanja diljem svijeta. Tamo je svojim govorima, porukama, pismima i propovijedima u središte po-

zornosti vratio čovjeka, vrijednost života i dostojanstvo ljudske osobe, obitelji i naroda. A to je naišlo kad je 22. listopada 1978. rekao: ‘Želim svima doći, sve posjetiti, i mesta gdje se moli i ljudi koji mole; beduine u pustinji i karmeličane i cistercите u samostanima; bolesnika u krevetu i radnika u tvornici. Htio bih vidjeti i sve one koji su ponizeni i obespravljeni. Htio bih zaviriti i iza kućnih pragova vaših kuća, posvuda bih htio doći’.

2. U tomu je i odgovor na pitanje zašto je Ivan Pavao II. toliko putovao i zašto su njegovi pastoralni pohodi bili tako brojni, a molitveni vapaji za spasenjem veoma glasni. I dok je ostavljao dojam poniznog, pobožnog i skromnog čovjeka, često ga se moglo vidjeti i čuti kako poput starozavjetnog prokora prekorava i osuđuje. Volio je samoču i prostore tištine, molitve i sabranosti. Ali, zapamtili smo ga i kao Papu velikih i znakovitih nastupa i masovnih okupljanja.

Nitko se nije tako umješno i uspješno približio suvremenom čovjeku kao Papa Ivan Pavao II. Od djece i mlađih, do starih i bolesnih. Ovi posljednji na osobit način osjetili su njegovu blizinu i potporu zadnjih dana njegovog križnog puta kad je ostao bez riječi i htio vidljivo s prozora i u znakovima raširenih ruku biti blizu njima. Ivan Pavao II. bio je blizu kako sportašima i umjetnicima, tako i političarima i znanstvenicima; kako biskupima, svećenicima i Bogu posvećenim osobama, tako i radnicima, obrtnicima i težacima. Bio je blizu, a to pokazuje i suočavanje u povodu njegove smrti, kako onima koji ne drže do vjere, tako i onima koji vjeruju na različite načine i isповijedaju različite vjerozakone. Svojim brojnim pohodima zemljama i narodima na svim kontinentima, osim onih malobrojnih koji ga nisu htjeli ugostiti, Ivan Pavao II. je urastao u njihovu povijest. I moglo bi se stoga s pravom tvrditi kako je svojom pojmom i čudesnom aktivnošću postao osobitim «građaninom svijeta».

3. Hrvatski narod neće nikada zaboraviti njegovu očinsku brigu koju je pokazao kad nam je bilo najteže, u vrijeme nedavnog Domovinskog rata. Nije se, naime, tih dana umarao moliti za mir u našim krajevima, te činiti sve što je bilo u njegovo moći kako bi se obustavilo ruku koja ubija. Uz susrete s našim ljudima, koje je imao diljem svijeta gdje naši zemljaci žive i rade, on se pet puta službeno susreo s Hrvatima: tri puta u Hrvatskoj i dva puta u BiH. Stoga ne čudi izjava jednog vatikanskog djelatnika koji je rekao kao su «Papi iza Poljaka najdraži Hrvati». I Hrvati su u više navrata očitovali kako vole svog Papu, koji je zaslужan što je nestalo ideologije bezbožnog komunizma koji je nanio puno zla Euro-

pi i Hrvatskoj. Posebice pak Hrvatska mu je zahvalna što se zauzima da bude priznata kao suverena i nezavisna država. A u zadnje vrijeme osobito se zauzima da i naša domovina bude pridružena zajednici ujedinjene Europe.

A u audijenciji prigodom zahvalnog hodočašća u Rimu, 8. studenog 2003. godine, Papa je rekao kako je «Providnost htjela za odredište njegovog 100. apostolskog putovanja izvan Italije upravo Hrvatsku, s postajama u starome i predivnome Dubrovniku, u Osijeku i Đakovu, Rijeci i Zadru. Vaša ljubljena zemlja ima snagu i posjeduje sve sposobnosti izgrađivati društvo utemeljeno na vjerskim i ljudskim vrijednostima, koje poštaje svetost života i veliki Božji naum o obitelji, promičući duh zajedništva i suodgovornosti. Molim Boga neka plemenitome hrvatskom puku udijeli mir, slogu i ustrajnost u zalaganju za opće dobro. Sav vaš narod povjeravam zagovoru Blažene Djevice Marije – Gospe Velikoga Hrvatskog Krsnog Zavjeta, i svetoga Josipa – nebeskoga zaštitnika vaše zemlje». Od brojnih tema o kojima je Ivan Pavao II. zborio i zauzima se kratko ču radi aktulanosti navesti samo dvije: Njegovo zauzimanje za dostojanstvo čovjeka i obitelji, te njegov pogled na ujedinjenu Europu.

4. Kao što je papa Lav Veliki pozivao kršćane ‘neka upoznaj svoje dostojanstvo’, tako se i blaženi Ivan Pavao II. nije umarao ponavljati i pozivati obitelji neka ‘postanu ono što jesu’ (FC 17), ono što su pozvane biti. Povijest, naime, čovjeka i ljudskog spasenja ide preko obitelji koja je u središtu Božje pozornosti. Na vjenčanju se po božanskoj uredbi rađa ustanova čvrstog zajedništva koja postaje «intimnom zajednicom života i ljubavi» (GS 48). Stoga je obitelj kao prva škola «društvenih vrlina» u središtu posebne društvene i crkvene brige i skrbi. Brak stoga postaje zvanjem u kojem mладenci dobivaju zadatke što ih preuzimaju pred Bogom i pred Crkvom. A to su doživotno obećanje ‘vjernosti, ljubavi i poštovanja’. I kao što je nekoč ‘Bog savezom ljubavi i vjernosti prišao svome narodu, tako u činu vjenčanja Spasitelj i Zaručnik Crkve dolazi u susret kršćanskim supružima’ (GS 48) i obnavlja prvotni naum koji je Stvoritelj upisao u srce muža i žene.

Unatoč iskušenjima i teškoćama sakrament svete ženidbe istodobno je poziv i zapovijed: Ostati zauvijek vjerni jedno drugome i poslušni volji Gospodnjoj: ‘Što Bog združi, čovjek neka ne rastavlja’ (OZ 20). Budućnost braka, međutim, nije unaprijed predodredena, a niti su uspjeh i sreća supružnika negdje ‘u zvijezdama zapisani’. Ne. Oni su predani u ruke supružnicima. A projekt obiteljskog zajedništva uručen je njihovom razumu i srcu, njihovoj

slobodi i odgovornosti. Isus je podijelio brige i radosti s ljudskim rodom kad se rodio u obitelji. On će blagosloviti sve obitelj ako bude vjerne, u ljubavi gorljive i u molitvi postojane, te ako budu život poštivale.

5. Četiri su zapravo ‘zadaće’ kršćanske obitelji o kojima govori i piše Ivan Pavao II. Tu je najprije stvaranje zajednice osoba kako su pisali koncilski oci prije pola stoljeća kad su rekli da je obitelj ‘intimna zajednica života i ljubavi’ (GS 48). Bez života i ljubavi obitelj je obična udruga, klub, a ne intimna zajednica osoba. Kada toga nema onda se govori o udruzi, bratstvu, klubu i ortaštvu, jer se pojedinci druže i ujedinjuju više iz osobnih ili skupnih interesa, negoli radi boljšitka drugih. U temelju je njihova suživota načelo druženja i konačišta, a ne logika obiteljskog zajedništva i ognjišta. Druga temeljna zadaća na koju Stvoritelj poziva muža i ženu jest služenje životu. A to se odvija na dvije tračnice: prenošenjem života i odgojem djece. Uz ove dvije zadaće upisane u narav obitelji, imamo i dvije društvene koje se odnose na sudjelovanje u društvenom životu, te u životu i poslanju Crkve. Zbog toga se i veli da je obitelj prva životna stanica društva. Snagom svoje prirode i poziva obitelj će dobro razviti ovo svoje poslanje ako uistinu bude ‘intimna zajednica života i ljubavi’, ‘prva škola društvenih vrlina’ gdje se uči zajedništvu, poštivanju, solidarnosti, gostoljubivosti i drugo. No, kršćanska obitelj je pozvana sudjelovati ‘izgradnji kraljevstva Božjega posredstvom svoga sudjelovanja u životu i poslanju Crkve’ (FC 49).

Kršćani su svjesni da je ‘obiteljsko zajedništvo’ milosno stanje za koje se valja Bogu moliti, te proziti zagovor, zaštitu i blagoslov Svetе obitelji. Isus je podijelio brige i radosti s ljudskim rodom kad se rodio u obitelji. On će blagosloviti sve obitelji koje bude vjerne, u ljubavlju gorljive i u molitvi postojane. Stvarajući muža i ženu na svoju sliku i priliku, Bog ih poziva na suradnju u prenošenju dara ljudskog života: ‘I blagoslovi ih Bog i reče im: Plodite se i množite i napunite zemlju, i sebi je podložite!’ (FC 28). Ljudski život je vrijednost koju treba braniti protiv modernih tehnologija, genetičkog inžinjeringa, kemije, neurokirurgije i drugih oblika manipulacije.

6. Jako je puno govora i dokumenata koje je Ivan Pavao II. posvetio starom kontinentu Europi. Spomenut ću samo ono što je u godini 2003. kad je bio kod nas napisao. Uz encikliku Crkva u Europi posebice su zanimljivi njegovi kratki govor u prigodi andeoskog pozdravljenja od 13. srpnja do 31. kolovoza 2003. On je, dakle, osam puta uzastopice

govorio o Europi. Bila je to godina intenzivnog rada na stvaranju Europskog Ustava u koji njezini kreatori nisu htjeli staviti riječ ‘Bog’, kao ni naglasiti ‘kršćanske korijene Europe’. 28. lipnja 2003. papa Ivan Pavao II. objavio je svoju Apostolsku pobudnicu o ‘Crkvi u Europi’ koja je plod druge specijalne sinode biskupa o Europi, održane u listopadu 1999.

Što je Papa htio istaknuti ovim svojim kratkim nagovorima uz molitvu Andelova pozdravljenja tijekom srpnja i kolovoza 2003. godine? U prilogu je svih osam nagovora koje je izgovorio toga ljeta nakon povratka iz pastoralnog pohoda u Hrvatskoj (Dubrovnik, Osijek-Đakovo, Rijeka i Zadar od 5. do 9. lipnja 2003.). Osjećam kako je htio dati do znanja što Crkva misli o Europi, te na taj način pomoći sastavljačima Ustava da ne zaborave ono bitno: kršćanske korijene ovog starog kontinenta. Posebice zbog suvremenog mentaliteta i kulture u kojoj se ‘živi kao da Boga nema’ pa se događa ‘tiha apostazija’, premda je kršćanstvo oblikovalo i duboko proželo sve pore Europe.

7. Stoga papa poziva kršćane i Crkvu neka ponudi Europi najvjerdnije što ima: vjeru u Isusa Krista koji je izvor nade koji ne razočarava’ (br. 18). Ovom starom kontinentu potrebni su vjernici čvrste vjere kao i misionarske zajednice koje svjedoče ljubav prema Bogu i ljudima (br. 50). Budući da je Europa ‘obilježena kršćanstvom’, ona ima obvezu pružati evanđelje nade siromasima današnjice (brojne su kategorije siromaha: nezaposleni, bolesni, stari, osamljeni, klošari, ovisnici, prognanici, iseljenici.. (br. 104). Isto tako valja sačuvati svetost nedjelje, Dana Gospodnjeg (br. 69), te njegovati duh zajedništva koji povezuje različite kulture i narode (br. 108).

Europa nije samo zemljopisni, nego još više povijesni i kulturni pojam. I dok proživljava određenu krizu Papa smatra kako je vrlo važno da sačuva svoj pravi identitet. Njezino pak proširenje nije samo stvar ekonomije i zemljopisa, nego usvajanje i uskladišvanje vrijednota koje je kršćanstvo stvaralo i oblikovalo kroz stoljeća: svetost života, ljudsko dostojanstvo i ljudska prava. U tom vidu papa ističe kako je katolička Crkva uvjerenja da je Evanđelje Isusa Krista bilo i ostaje neiscrpnim vrelom duhovnosti i bratstva europskih naroda. Stoga, završava Papa svoje osmotjedno obraćanje kako priznati i usvojiti u Ustavu izričito da Europa ima kršćanske korijene znači određenu garanciju i za njezinu budućnost. A od toga će imati svi koristi. ‘Povjeravam ovaj projekt brizi one koja je imala svoja svetišta diljem ovoga kontinenta, neka od Europe učini ‘pravu simfoniju naroda’ koji će skupa graditi civiliza-

ciju ljubavi i mira.

8. Ne smijemo nikada zaboraviti one poticajne riječi s mise u Rijeci kad ustvrdio kako je 'društvo dramatično podijeljeno', te nas kao kršćane pozvao da se 'ne mirimo s takvim stanjem' i da 'budemo narod nade' i 'narod koji se moli'. Posebice ne smijemo zaboraviti oproštajne riječi na Forumu u Zadru kojima je zgradio i osvojio svako srce: 'Hvala tebi ljubljeni puče hrvatski, koji si me dočekivao raširene ruke i srca otvorena po ulicama Dalmacije, Slavonije i Kvarnera. Sjećam se tvojih patnja uzrokovanih ratom i blizu sam svima koji podnose njegove tragične posljedice. Ali, poznata mi je i tvoja snaga, hrabrost i nada. Siguran sam da će ti ustrajno zalaganje omogućiti da i ti jednom ugledaš bolje dane. Zemljo hrvatska Bog te blagoslovio'.

Kao hrabri borac i dobri Otac prošao je ulicama

svijeta. Poput Mojsija, koji je objedinio raspršene Izraelce i doveo ih u obećanu zemlju, i on se osjećao pozvanim ujediniti Crkvu i povesti je u treće tisućljeće kršćanstva. Zahvalni blaženom Ivanu Pavlu II. za sve dobro što je učinio nama, Crkvi i svijetu, posebice za njegovu čvrstu vjeru i uzornu pobožnost, harno molimo, neka i nama u ovoj Godini vjere Gospodin pomogne otkrivati razloge naše nade i vjerničke sigurnosti. Gospo Trsatska, kojoj je blaženi Ivan Pavao prije deset godina došao na hodočašće, pomozi i nama da te njegovom odanošću i ljubavlju volimo i častimo. Amen.

† Želimir Puljić, nadbiskup

BLAGDAN SV. ANTUNA PADOVANSKOG NA SMILJEVCU

U ZADRU, 13. LIPNJA 2013.

1. Slavimo blagdan svetog Antuna zaštitnika ove župe i to u Godini vjere koju je umirovljeni Papa Benedikt XVI. proglašio u listopadu prošle godine. Zborna molitva veli kako je on 'znameniti propovjednik i zagovornik u potrebama', pa molimo da njegovom pomoći i mi kršćanski živimo, te u iskušnjima osjećamo Božju, očinsku ruku'. U kontekstu ove molitve i Godine vjere nameću nam se i dva pitanja na koja bismo htjeli čuti i odgovore. Ponajprije koji su povodi i razlozi bili da je proglašena Godina vjere? Zatim koja je uloga Božjih ugodnika koje Crkva časti na oltaru? Imajući u vidu njihovo značenje u povijesti spasenja pitamo se što oni proručuju današnjem čovjeku? Uobičajilo se da se godine slavi kao obljetnicu nečega ili nekoga. U prigodi 1900. obljetnice mučeničke smrti sv. Petra i sv. Pavla u Rimu Crkva je 1967. slavila 'Godinu vjere'. Prije tri godine obilježili smo 'Svećeničku godinu' u povodu 150. obljetnice smrti arškoga župnika sv. Ivana Marije Vianneya.

Apostolskim pismom, 'Vrata vjere', papa Benedikt XVI. je htio obilježiti dva važna događaja: 50.-tu obljetnicu početka Drugog Vatikanskog sabora i 20.-tu obljetnicu izlaska Katekizma Katoličke Crkve. I poželio je neka ovo razdoblje bude prigoda vjernicima da ponovno otkriju sadržaj vjere koju ispovijedaju i slave. U sklopu trogodišta mi smo u Nadbiskupiji ove godine obrađivali Vjerovanje prema Katekizmu Katoličke Crkve, kao i otajstvo Cr-

kve s njezinim poslanjem i misijskom djelatnošću'.

2. Kako nam u našem vjerničkom hodu mogu pomoći sveti Božji odabranici? Koja je njihova uloga? Njihova služba i uloga je višestruka. Iako su živjeli davno, oni su uvijek suvremeni i izazovni. I za svetog Antu velimo da je suvremeniji svetac. Kako po svojoj poruci, tako i po svom opredjeljenju za Boga; posebice pak po svom oštromnom uočavanju promašaja svojih suvremenika i jasnoći moralnih i kršćanskih načela koje je izlagao u svojim propovijedima. Posebice mu je bila draga Pavlova poslanica Rimljanim koju zovu i 'katedrom vjere' i prvim 'teološkim sustavom'. U njoj, naime, Pavao prijeti 'gnjevom Božjim s neba' zbog bezbožnosti i nepravdi koje čine Rimljani. I tumači kako su 'poludjeli u svojim mislima', a 'srce njihovo nerazumno potamnjelo' (Rim 1,21). Kako se to dogodilo? Gdje su uzroci tomu? Obezvrijedili su najveći dar i tajnu ljudskog života, tumači Pavao. Nemaju više nikakvog poštovanja, ni stida. Dapače, sa životom se poigravaju i manipuliraju njime. 'Grade se mudrima (učevnim i značajnim), a poludjeli su' (Rim 1,22), nastavlja Pavao, a svoju izopačenost nazivaju ljudskim pravima i dosegom slobode. Njihove žene 'pretvorile su naravno općenje u ono što je protiv naravi' (Rim 1, 26); tako i muškarci, ostavljajući žene 's muškarcima čine besramne stvari' (Rim 1, 27). Kao da je ovo Pavao pisao jučer, a ne prije 1950 godina (57.)

Nije u njegovo doba bilo još 'Gender ideologije' koja dokida prirodni muški i ženski spol a stvara novi pojam 'roda' (istospolnog, dvospolnog ili transseksualnog). No, Pavao je u ponašanju svojih suvremenika uočio nemoralnost i neprirodnost takvih usmjerenja koja ruše naravni moralni zakon. Pa, umjesto naravnog i tradicionalnog 'roda', postaju 'nečuvenim izrodom' prirode i naravnih zakona. Pavao zaključuje kad ljudi prihvate izopačenost ljudske naravi, onda se ponašaju po 'nevaljanom umu i čine što ne dolikuje' (Rim 1, 28). Zbog toga su 'puni nepravde, zloće, bludnosti, lakomstva, zavisti, ubojstva, svađe, lukavstva, podmuklosti, bogomrsci, uvredljivci, oholice, naduti, nepokorni roditeljima (Rim 1, 29-30). Iako znaju Božje odredbe, oni čine suprotno i odobravaju svima koji se tako ponašaju.

3. Nadahnut držanjem apostola Pavla i sveti Ante je revno navješćivao Božju istinu, pozivao na obraćenje, korio i upućivao: protiv zala i zabluda svoga vremena. Posebice je bio oštar protiv loših običaja i krivovjernog nauka, a to mu je pribavilo naziv 'malj heretika'. Nije zatvarao oči pred činjenicom niskog vjersko-moralnog života svojih suvremenika: oholost, škrtost, bludnost, lihvarstvo. Nije se umarao isticati važnost krjeposnog kršćanskog života. Tumačio je značenje Božjih zapovijedi, duh molitve, poniznosti i samozataje. Kao takav on je i danas nadahnuće suvremenim propovjednicima i vjernicima. Ali, i zagovornik-pomoćnik u vrtlogu brojnih poroka i problema kojima su izloženi ljudi koji vjeruju. Pape su ga zbog toga odlikovali naslovom 'crkvenog naučitelja'.

Pavlova upozorenja svojim Rimljanima kao i Antunove propovijedi o ljudskim porocima vrlo su aktualne i danas. Sveti Ante stoga nas poziva većeras da mu se pridružimo u borbi za opće dobro čovjeka i društva. Može li on računati s nama?! Ili mu dolazimo uvijek s nekom svojom računicom i svojim potrebama?! Jesmo li svjesni kako i Bog ima svoja prava koja mu ne smijemo oduzeti? Iako nas je stvorio slobodnima, dao nam je propise i zakone kojih se moramo držati, pa dobro činiti, a zlo izbjegavati. Ne čini li vam se da smo kao kršćani pre malo apostoli i proroci u svijetu brojnih izopačenosti i krovog naučavanja?! Imamo li snage u svom okruženju govoriti o Isusu kao 'ugaonom kamenu i središtu svega'? Znamo li u ovom vremenu nejasnoće i pomutnje biti svjedoci, pa neustrašivo poput svetog Antuna upućivati ljude na Isusa, jedinog otkupitelj čovjeka? Osjećaju li potrebu i odgovornost današnjim roditeljima da svojoj djeci pokažu prostore duha i duhovnosti, gdje će biti sasvim svoji, 'kod kuće'?

Znaju li s njima razgovarati i o svetim stvarima i uvoditi ih u liturgiju molitve i slavlje svetih otajstava ili pod utjecajem marksizma i modernizma smatraju da je molitva privatna stvar?! Sveti Ante kao i svi drugi Božji ugodnici nisu tako mislili. Sve su činili da ljudima pomognu otkrivati blago vjere i morala kao bitne činjenice osobnog i društvenog života.

4. Kao odani štovatelji svetog Ante, koji se hrane s vrela besmrtnosti i nadahnjuju na riječima Životu, posebice smo pozvani objaviti ljudima da je Krist jedini kadar preobraziti ljudsko srce i učiniti ga dostoјnim poziva na koje ih je pozvao. Isto tako pozvani smo odupirati se suvremenim porocima i herezama koje danas vladaju u svijetu, te pomagati ljudima u njihovom traženju istine, posebice gledom na njihov osjećaj gubljenja dostojanstva i smisla. Naime, usprkos brojnih deklaracija o ljudskom dostojanstvu i pravima, čovjek je često običan broj. Degradiran je i ostao je bez čvrste uporišne točke. Izgubio je strahopštovanja pred životom i Božjim zakonima koje je Gospodin upisao u njegovo srce i u njegovu savjest.

Međutim, štujući svece mi isповijedamo da nam je zakon Evandžela jedina, prava i cjelovita mudrost života. A narod koji se moli svecima, kršćanski je narod koji se trudi otkloniti sva moderna zavođenja ljudi koja se događaju u suvremenom svijetu: Od manipulacije i ateizacije, do relativizma, indiferentizma, genderizma i svih drugih suvremenih 'izama' i zastranjenja. Štovanje i nasljedovanje svetaca javna je aklamacija nadnaravnom, milosnom, evanđeoskom i crkvenom kršćanstvu. Ona je potvrda onoga što su stoljećima isповijedali i prakticirali naši očevi jer su bili sigurni da su sveci Božji miljenici, moćni zagovornici i dragi zaštitnici. U tom duhu i ja vas većeras pozivam i potičem, dragi očevi i majke, stari i mladi, djeco i odrasli: Budite vjerni našim običajima i vjerničkoj praksi koja se prepoznaće u onom ninskem geslu: 'Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom Misu slavi'. Poštujte život i sve što je Gospodin upisao u zakonima vašeg srca i savjesti. Družite se s Isusom, jer on je jedini otkupitelj čovjeka. Nema pod nebom drugog imena dana ljudima po kojem se možemo spasiti, osim imena Isusa Krista (Dj 4,12). O njemu je onako zanosno i uvjerljivo propovijedao i sveti Ante. Isus, naime, ima odgovore i za vaše probleme i pitanja. On nosi ključeve povijesti. Njegova su vremena i vjekovi. Njemu slava u vijeće vjekova. Amen.

† Želimir Puljić, nadbiskup

SVEĆENIČKO REĐENJE MARINA BATURA I DAMIRA ŠEHICA

Katedrala sv. Stošije, Zadar, 22. lipnja 2013.

1. Znakovito je i simbolično što su se ovogodišnji kandidati za svećeničko ređenje pripremali za ovaj sveti događaj tijekom Godine vjere koju je 11. listopada prošle godine otvorio papa u miru Benedikt XVI., a bila je proglašena povodom 50. obljetnice početka rada Drugog Vatikanskog sabora koji je osobitu brigu posvetio Crkvi, svećenicima i Bogu posvećenim osobama. Oni će, naime, iznijeti onu obnovu radi koje je koncil i sazvan (Pavao VI). A ova Godina vjere osobita je prigoda, kako je to i poželio papa u miru Benedikt XVI. da svećenici 'radosno obnove svoju duhovnost i identitet, te prodube i ojačaju svećeničko bratstvo', kako bi postali svjesni velikog milosnog dara koji zaređena služba predstavlja za Crkvu i svijet.

Svećenik, naime, djeluje 'in persona Christi Capitis', u ime Krista koji je kamen zaglavni. On nikada ne predlaže sebe, svoju misao i vlastiti nauk. Ne, on samo otkriva ljudima Očevo lice i put koji vodi Kristu. On ne naviješta 'riječi', nego utjelovljenu Riječ, kojoj služiti znači zaboraviti na sebe. Sve do tle da mogne s Pavlom reći: 'živim, ali ne više ja, nego Krist živi u meni'. Svećenik nije 'gospodar', već sluga Riječi. On nije Riječ, već 'glas koji viče u pustinji: Pripravite put Gospodinu, poravnite mu staze!' (Mk 1, 3). Zbog toga je razumljivo što crkveni dokumenti traže strogu selekciju za one koje se postavlja u 'službu naučavanja, posvećivanja i upravljanja Božjim narodom'. Rediti se može samo one koji imaju cjevitnu vjeru, vođeni su ispravnom nakanom, imaju potrebno znanje, uživaju dobar glas, besprijekorna su ponašanja i prokušanih vrlina. Zašto tako stroga selekcija? Jer, kao 'alter Christus', svećenik je u službi ljudima, poslužitelj njihova spasenja, sreće i istinskog oslobođenja. Zato je Crkva zahvalna Bogu za neprocjenjivi dar svećenika u korist svijeta i čovječanstva.

2. Kad je prije četiri godine papa u miru, Benedikt XVI. proglašio Svećeničku godinu, htio odati priznanje svećenicima za njihov apostolski rad, samozatajno služenje, ljubav i za vjernost Kristu koji ih je po imenu pozvao, odabrao i poslao. Zbog toga je i moto godine glasio: Kristova vjernost, svećenikova vjernost. Istina, zadnjih godina, posebice tijekom Svećeničke godine, mediji su posvetili puno prostora slučajevima zbog kojih je Crkva strašno trpjela jer su neki njezini 'službenici bili nevjerni i na sablazan svijeta' (Benedikt XVI.). Usprkos tim senzacionalističkim napisima Papa se nije dao

zbunuti, nego nam je ponudio uzor velikodušnog pastira u liku svetog Ivana Marije Vianneya koji je jednakim duhovnim poletom slavio svetu misu na oltaru i slušao pokornike u isповjedaonici. Narod je u njemu uočio ono što bi se uvijek moralo prepoznavati kod svakog svećenika: A to je glas Dobrog Pastira. On je često ponavljao kako 'treba žaliti kad svećenik misu rutinski slavi', ili pak 'kada je bez duhovnog života'. A o uzvišenosti svećeničke službe govorio je: 'Kad bi svećenik shvatio koliko je velik, umro bi; ne od straha, nego od ljubavi. Jer, svećeništvo je ljubav Isusova srca'.

Dragi ređenici Damire i Marine! Radujem se ovom milosnom danu. Radujem se s vama i s vašima u ovom vašem svečanom trenutku. I Bogu zahvaljujem što ču na vas položiti ruke da budete vjerni navjestitelji njegove istine koja spašava. Molit ću da budete ustrajni Kristov glas u svijetu koji 'bježi od Boga', te da svima govorite i svjedočite ono što ste sami vidjeli i doživjeli u susretu s njime. Vama je, naime, kao i proroku Jeremiji nekoć došla riječ Gospodnja: 'Prije nego te oblikovah u majčinoj utrobi, ja te znado; prije nego što iz krila majčina izidi, ja te posvetih i za proroka svih naroda postavih te' (Jer 1, 4-5). Zahvaljujući upravo tom Božjem odabranju vi ćete ovim svetim obredom postati navjestitelji Radosne vijesti, djelitelji svetih tajna i odgojitelji Božjeg naroda Crkve zadarske.

3. Svećenik 'nije samo netko tko obavlja službu kao što to rade drugi u društvu. Ne, on radi nešto što nijedno drugo ljudsko biće ne može po sebi činiti: u ime Isusovo izgovara riječi odrješenja od grijeha; nad darovima kruha i vina upućuje riječi zahvale, te činom pretvorbe uprisutnjuje Krista Uskrasnuloga. Zbog toga svećeništvo nije obična služba, nego sakrament: Bog se služi siromašnim čovjekom kako bi po njemu bio nazočan među ljudima i djelovao u njegovo ime. Ova Božja smjelost, kojom sebe povjerava ljudskim bićima, te usprkos naše slabosti, smatra nas sposobnima da djelujemo u njegovo ime – ta je Božja smjelost koja se izriče u svećeništvu doista velika. (Benedikt XVI., Homilija na završetku Svećeničke godine). Tu veličinu i otajstvo zvanja posebice ćete osjećati kada nakon pretvorbe budete objavljivali vjernicima kako se na oltaru po vašim riječima 'događa tajna vjere'.

I vaše svećeništvo je poput euharistije 'tajna vjere'. I vi ćete snagom Božjeg Duha primiti neizbrisivi biljeg ređenja i postati svećenici da prinosite euhari-

ZADARSKA NADBISKUPIJA

stjsku žrtvu. Nema euharistije bez svećenika, kao što nema svećenika bez euharistije. Zbog toga je između svećeničkog reda i euharistije osobita povezanost. Oba su sakramenta rođeni skupa u Božjem Srcu na Posljednjoj večeri. Svjesna činjenice kako je zvanje Božji dar i govor koji zahtjeva velikodušan odgovor, Crkva se ne umara pozivati vjernike neka se mole i čine sve kako bi bilo dovoljno svećeničkih zvanja. Vi ste, dragi ređenici, bili po imenu pozvani one svete večeri u Jeruzalemu, te u Isusovoj zamislji i u Srcu njegovu bili 'predodređeni' hraniti narod kruhom Života. Marine i Damire, ovim svetim činom i obredom vi se uključujete u božanski plan spašavanja svijeta. Budite stoga vjerni Kristovi učenici i njegovi vrli suradnici i pomoćnici.

4. Kad sam vam kod đakonskog ređenja, na svetkovinu Krista Kralja prošle godine, predavao evanđelje, rekao sam: 'Primi Kristovo evanđelje kojemu si postao navjestitelj. Nastoj vjerovati što čitaš, učiti što vjeruješ, te živjeti što druge učiš'. A danas, kad vam budem predavao darove što ih narod prinosi Bogu upozorit ću vas da 'budete svjesni onoga što radite; da u djelo provedete što obavljate, te svoj život suobličujete otajstvu križa Gospodnjega'. Poželimo našim ređenicima, braćo i sestre, neka budu doista na visini zadataka koje im Crkva povjerava. Neka im molitva, posebice Božanskog časoslova,

pomaže biti svjesni onoga što rade, kako bi druge učili što sami vjeruju, te se sve više suobličili otajstvu križa Gospodnjega.

Molit ćemo stoga neka ih Duh Sveti obuče silom odozgora i obdari poniznošću srca, postojanošću duha i pouzdanjem u Boga. Taj naš 'molitveni troplet' upućujemo Presvetom Trojstvu. A kada se njih dvojica bude prostrli na zemlju, a mi u litanijsama zazivali nebesku Crkvu, bit će to vanjski izraz naše nemoći. Ali, i izraz zaufane želje i usrdne molitve za ove Božje odabranike. Stoga pozivam sve da u sabranosti, s molitvom na usnama i s pjesmom u srcu sudjelujemo kod ovog svetog obreda svećeničkog ređenja. Ono je ne samo dar njima, nego i zadarskoj nadbiskupiji, Crkvi Božjoj i našem narodu. Molimo neka Damir i Marin ostanu dar kojeg će oni dalje velikodušno darivati. Neka to bude njihov dar ljubavi bez koristoljublja, i dar služenja bez uvjetovanja. Neka Gospodin do kraja izvede ono što je započeo na njihovom krštenju u crkvi svetoga Ante u Suhovaru i u crkvi sv. Stošije u Biogradu. Tako neka bude. Amen.

† Želimir Puljić, nadbiskup

ODREDBE

Broj: 955/2013.

Zadar, 10. lipnja 2013.

Predmet: Ljetni dopust u Ordinarijatu

Svim svećenicima u Zadarskoj nadbiskupiji

Poštovana braćo svećenici!

Ovim Vas obavještavam da će osoblje uredâ u našem Nadbiskupskom ordinarijatu imati godišnji odmor od 15. srpnja do 9. kolovoza 2013. godine.

U tom vremenu neće raditi redovite službe u Ordinarijatu. Zbog toga se, ako bude hitnih slučajeva, obratite voditeljima uredâ na mobitele ili kućne telefone.

Iskreno Vas pozdravljam u Gospodinu.

† Želimir Puljić,
nadbiskup

Broj: 954/2013.

Zadar, 10. lipnja 2013.

Predmet: Misna tablica

Svi dijecezanski svećenici, aktivni i umirovljeni, župni vikari i svećenici redovnici, dužni su predati Nadbiskupskom ekonomatu, do 12. srpnja 2013., popunjenu misnu tablicu za II. tromjesečje 2013. godine, kao i tablicu za I. tromjesečje ukoliko to još nisu učinili.

Uz pozdrav i svako dobro,

† Želimir Puljić,
nadbiskup

ODREDBE

Broj: 953/2013.

Zadar, 10. lipnja 2013.

Predmet: Milostinja 'Petrov novčić'

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Nadbiskupiji
Draga braćo svećenici!

Podsjećam vas da je po odluci Hrvatske biskupske konferencije, u svim našim crkvama, milostinja 12. nedjelje kroz godinu, u nedjelju, 23. lipnja 2013., milostinja koju treba predati u Ekonomat s naznakom 'Petrov novčić'. Ovu kolektu je potrebno najaviti i potaknuti vjernike da u njoj sudjeluju.

Uz pozdrav i svako dobro,

† Želimir Puljić,
nadbiskup,

Broj: 904/2013.

Zadar, 6. lipnja 2013.

Predmet: Poziv na 33. dan redovnica Zadarske nadbiskupije

Svim sestrama redovnicama u Zadarskoj nadbiskupiji

Poštovane i drage sestre redovnice!

S radošću Vas pozivam na ovogodišnji 33. dan redovnica Zadarske nadbiskupije, koji ćemo proslaviti u utorak, 25. lipnja 2013., u nadbiskupijskom svetištu sv. Nediljice u Vrani, prema sljedećem rasporedu:

- 9.00 sati: Polazak autobusom s novog Autobusnog kolodvora u Zadru.
- 10.00 sati: posjet spomen kapelici Svi svetih (brdo i vidikovac Kamenjak) u Radošinovcima.
- Kratka molitva.
- 12.00 sati: Sveta misa u crkvi i svetištu sv. Nediljice u Vrani.
- 13.00 sati: Zajednički objed.....Polazak prema Zadru.

S radošću iščekujući naš zajednički susret,
u Gospodinu Vas pozdravljam i blagoslivljam.

Želimir Puljić,
nadbiskup,

Broj: 948/2013.

Zadar, 11. lipnja 2013.

Predmet: Svećenički dan i svećeničko ređenje

Svim župnim uredima i Samostanima u Nadbiskupiji

1. Svećenički dan 19. lipnja 2013. - Skradin i Visovac

Prema programu koje je Povjerenstvo za permanentno obrazovanje svećenika i rekolekcije učinilo za ovu školsku 2012./2013. godinu predviđeno je da za 52. svećenički dan u mjesecu lipnju podemo do Skradina i Visovca. Predviđeni program za taj dan:

9,00 sati: polazak autobusom sa starog Autobusnog kolodvora u Zadru. 11,00: susret u nadžupnoj crkvi Porođenja BDM u Skradinu (ex katedrala). Nakon susreta u nadžupnoj crkvi razgledanje Skradina. 12,00: sveta misa (za koncelebraciju treba ponijeti liturgijsko ruho bijele boje). Oko 13,00 predviđen je zajednički objed u restoranu 'Cantinetta' u Skradinu. 15,30: polazak prema Visovcu...razgledanje...17,00: Večernja u samostanskoj crkvi (ne treba nositi Časoslov). 18,00: Povratak prema Zadru.

2. Svećeničko ređenje, 22. lipnja 2013. u katedrali

U subotu, 22. lipnja 2013. bit će u katedrali, u 11 sati, svećeničko ređenje dvojice naših đakona: don Mari- na Batura iz župe Suhovare i don Damira Šehića iz župe Biograd na moru. Naši đakoni završili su teološki studij u Rijeci, obavili đakonski praktikum i položili đakonske ispite u Zagrebu gdje su s đakonima iz Zagrebačke metropolije pohađali predviđene predmete za đakonsku godinu.

U povodu predstojećeg svećeničkog ređenja pozivam svećenike, redovnike i redovnice, kao i vjerni Božji puk neka mole Gospodara žetve da blagoslovi naše obitelji, djecu, mlade i sve nas kako bi rasla naša spremnost za darivanjem i svetim služenjem. U općoj krizi duhovnih zvanja radujemo se novim ređenicima i Bogu zahvaljujemo na tom daru. Svećeničko je zvanje, naime, pitanje života Crkve; njezinoga 'biti ili ne biti'. I valja nam činiti ono što je u našoj moći kako bi uvijek bilo dovoljno radnika u njegovu vinogradu. Njima se, naime, podjeljuje odgovorna i sveta zadaća sabirati, miriti, upućivati i odgajati vjerničku zajednicu u Crkvi Božjoj. Ovo je prigoda progovoriti o potrebi svećeničkih zvanja, te učini što god i na molitvenom planu. Radujemo se svećeničkom ređenju naših đakona i upravljamo Isusu žarku molitvu neka nam uvijek šalje hrabre glasnike evanđelja i velikodušne službenike oltara.

Molim braću svećenike neka u nedjelju, 16. lipnja 2013. obavijeste vjernike na svim misama s narodom o ovom događaju i potaknu ih sudjelovati na obredu svećeničkog ređenja. Nakon ređenja predviđeno je primanje u Nadbiskupskom sjemeništu 'Zmajević'.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir, nadbiskup

ODREDBE

Broj: 951/2013.

Zadar, 10. lipnja 2013.

Predmet: Duhovne vježbe 2013.

Svim svećenicima Zadarske nadbiskupije

Draga braćo svećenici,

Imajući u vidu dosadašnju praksu, predviđena su dva turnusa duhovnih vježbe koje će ove godine voditi prof. dr. Ivica Bodrožić. Prvi turnus počinje u nedjelju, 30. lipnja 2013. navečer u 20 sati, u samostanu sv. Pavla na Školjiću. Duhovne vježbe će završiti u srijedu, 3. srpnja 2013. s ručkom. Drugi turnus započet će u srijedu, 3. srpnja 2013. navečer u 20 sati, u kući za duhovne susrete u Mukinjama (Plitvička jezera). Duhovne vježbe završit će u subotu, 6. srpnja 2013. s ručkom.

U 'Direktoriju za službu i život prezbiterâ' (vidi: KS-dokumenti br. 161. Zagreb 2013. str. 218), stoji kako 'dugo iskustvo Crkve pokazuje da su duhovne obnove i vježbe kao dani duhovne sa-branosti prikladno i djelotvorno sredstvo za trajnu izgradnju klera' (br. 103). Zakonik pak ka-nonskog prava određuje neka klerici posvete 'dužnu pozornost duhovnoj sabranosti' (kan 276, & 4). U tom kontekstu Kongregacija nalaže biskupima neka upriliče 'mjesečnu jednodnevnu obnovu, te višednevne godišnje vježbe', tako da 'svaki svećenik ima mogućnost izabrati jedan od turnusa duhovnih vježbi'. U svakom slučaju 'potrebno je da dani sabranosti godišnjih duhovnih vježbi budu proživljeni kao vrijeme molitve, a ne poput nekog tečaja ili seminara koji pomažu ići ukorak s teološkom znanošću u pastoralnoj službi u sadašnjem vremenu' (Direktorij.. , br. 103).

Kad je najavio Godinu vjere papa Benedikt XVI. je u više navrata tumačio i ponavljaо kako je 'vjera dar koji treba iznova otkriti, njegovati i svjedočiti'. Neka nam i duhovne vježbe u ovoj milosnoj godini pomognu biti vjerodostojnim i radosnim svjedocima uskrsnuloga Gospodina. A on neka nas trajno blagoslivlja i pomaže da svojim suvremenicima prenosimo to neprocjenjivo blago, a svima koji Boga traže pokazujemo 'vrata vjere'.

Uz pozdrav i svako dobro,

† Želimir Puljić,
nadbiskup, v.r.

Broj: 899/2013.

Zadar, 31. svibnja 2013.

Predmet: 10. obljetnica pohoda pape Ivana Pavla II. Zadru i Hrvatskoj
Katedrala - 9. lipnja 2013.

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava,
samostanima i redovničkim zajednicama u Nadbiskupiji
Draga braćo i sestre!

U nedjelju, 9. lipnja 2013. godine obilježit ćemo 10. obljetnicu pohoda pape Ivana Pavla II. našoj Nadbiskupiji i Gradu Zadru. Toga dana zahvaliti ćemo Bogu za dar velikog pastira Crkvi svečanom Večernjom i Akademijom u katedrali sv. Stošije u 19 sati.

Ujedinimo se svojim prisustvom i sudjelovanjem u slavlju obilježavanja 10. obljetnice Papina boravaka među nama.

Svima pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

† Želimir Puljić,
nadbiskup, v.r.

Br. 824/2013.

Zadar, 16. svibnja 2013.

Predmet: Obljetnica posvete katedrale sv. Stošije - ponедjeljak, 27. svibnja 2013.

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava
i svim redovničkim zajednicama u Zadru

Draga braćo svećenici!

U nedjelju, na svetkovinu Presvetog Trojstva, 26. svibnja 2013. godine, na svim svetim misama prenesite vjernicima sljedeću obavijest i potaknite ih na sudjelovanje:

U ponедjeljak, 27. svibnja ove godine, obljetnica je posvete zadarske prvostolnice - katedrale sv. Stošije. Katedrala je posvećena 27. svibnja 1285. godine. Obljetnicu posvete Katedrale proslavit ćemo euharistijskim slavlјem u Katedrali u 19.00 sati.

‘Katedralna je crkva središte liturgijskog života jedne biskupije, te se na prikladne načine treba u vjerničke duše utiskivati ljubav i poštovanje prema katedralnoj crkvi. Tome osobito doprinosi godišnja proslava njezinog posvećenja, kao i hodočašća vjernika u katedralnu crkvu’. (usp. BISKUPSKI CEREMONIJAL, br. 44., 45.)

Pozivam sve vas svećenike, redovnike, redovnice i Kristove vjernike laike da svojom nazočnošću uzveličate ovo slavlje.

Svima pozdrav u Gospodinu.

† Želimir Puljić,
nadbiskup, v.r.

ODREDBE

Br: 833/2013.

Zadar, 20. svibnja 2013.

Predmet: Svetkovina Presvetoga Tijela i Krvi Kristove – Tijelovo

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava
i svim redovničkim zajednicama u Zadru

(Neka se ova odredba pročita na svim misama s narodom u nedjelju, 26. svibnja 2013.,
na svetkovinu Presvetoga Trojstva).

Draga braćo svećenici, redovnici, redovnice i Kristovi vjernici,

U četvrtak, 30. svibnja 2013. godine, slavimo svetkovinu Presvetoga Tijela i Krvi Kristove - Tijelovo, svečanim euharistijskim slavlјem u katedrali svete Stošije u 19 sati. Nakon svete Mise slijedi euharistijska procesija iz Katedrale, Širokom ulicom, Narodnim trgom, ulicom Elizabete Kotromanić do crkve svetog Šime.

Sudjelovanjem u svečanom misnom slavlju i u procesiji, iskazujemo svoju živu vjeru u Isusa Krista, koji je Kruh života, nazočan u presvetoj Euharistiji. Procesija je stoga uvijek, javni iskaz vjere i zajedništva okupljene Crkve Božje te dolikuje da ona bude dostojanstvena i pobožna.

Pozivam na ovo slavlje sav Prezbiterij grada Zadra, redovnike obaju naših Samostana, sve redovničke zajednice u gradu Zadru, kao i vjernike svih gradskih župa, da svjedočki iskažemo svoju ljubav prema Kristu u otajstvu Euharistije.

Mole se vjernici, koji stanuju uz put kojim procesija ide, da ukrase i osvijetle prozore svojih stanova.

Svima pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

† Želimir Puljić,
nadbiskup, v.r.

Br. 772/2013.

REFERENDUM ZA BRAK

1. Prije nekoliko dana predstavljena je građanska inicijativa „U ime obitelji“ koji su odlučili nakon višemjesečnih priprema, pokrenuti prikupljanje potpisa građana za raspisivanje referenduma s ciljem ustanove zaštite braka kao zajednice žene i muškarca. Prikupljanje potpisa građana u svrhu zaštite braka, djece i obitelji organizirat će se od 12. do 26. svibnja 2013. A referendumsko pitanje na koje će se odgovarati glasi: Jeste li za to da se u Ustav Republike Hrvatske unese odredba po kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca? O ovoj inicijativi oglasio se već kard. Bozanić neki dan u Vukovaru: 'Kao Crkva, osobito posljednjih mjeseci, upozoravamo na temeljna polazišta i izvore ljudskog života. Nećemo se umoriti naviještati Radosnu vijest i u svjetlu Evandelja širiti istinu o ljudskoj stvorenosti kao muškarca i žene, o važnosti obitelji, o prisutnosti i djelovanju Crkve u društvu. Zato ovdje jasno napominjem da ćemo kao Crkva poduprijeti građansku inicijativu "U ime obitelji" koja ima za cilj raspisivanje referenduma na kojemu bismo se mogli izjasniti da želimo da se u hrvatskome Ustavu nalazi ugrađena definicija braka kao životnoga zajedništva muškarca i žene. Iako tu inicijativu pokreću i vode hrvatski građani pripadnici raznih vjeroispovijesti, u svojim ćemo župama upoznati vjernike s važnošću toga zahtjeva i pozvati ih da se uključe u taj demokratski i dalekosežni civilizacijski pothvat koji brani i čuva instituciju braka i obitelji, bez obzira na političke opcije koje su u nekome trenutku na vlasti'

2. Da bi Hrvatski sabor morao raspisati referendum, potrebno je u 15 dana prikupiti najmanje 375.000 potpisa. Potpisi će se prikupljati na više od 2000 mjesta po cijeloj Hrvatskoj - na javnim mjestima, fakultetima, kroz razne udruge - profesionalne, obiteljske, braniteljske, kulturne, kroz razne vjerske zajednice. Na zamolbu organizatora ove akcije odgovorio sam kako za skupljanje potpisa dajem dopuštenje da to mogu činiti i ispred naših crkava nakon nedjeljnih svetih misa, 12. svibnja, 19. svibnja, te u nedjelju 26. svibnja. U tom vidu kao pomoć vjernicima i volonterima za skupljanje potpisa moglo bi se u župskim oglasima pročitati tekst koji slijedi: 'Dragi vjernici. Čitali ste ovih dana da su u cilju zaštite obitelji i braka, koji zasad u hrvatskom Ustavu uopće nije definiran, brojne građanske i vjerske udruge formirale građansku inicijativu pod nazivom "U ime obitelji" i pokrenule akciju prikupljanja potpisa za referendum kojim bi se brak u Ustavu Republike Hrvatske definirao jedino kao životna zajednica žene i muškarca. A brak i obitelj preduvjet i temelj su uspješnog i zdravog društva. Vrijeme je, dakle, da se založimo za dobrobit djece i braka kao trajne zajednice žene i muškarca. Zato vas pozivam uključite se u akciju "U ime obitelji". Na izlasku iz crkve volonteri će skupljati vaše potpise. Trebate čitko upisati svoje ime, prezime i MBG. Za raspisivanje referenduma potrebno je u 15 dana prikupiti 375.000 potpisa. 12. svibnja počinje prikupljanje potpisa pa vas molim donesite sljedeće nedjelje i svoj MBG'.

3. Kontakt osoba s pokretačima građanske inicijative "U ime obitelji" za područje Zadarske nadbiskupije je župnik župe Begrješnog začeća BDM (Puntamika) don Igor Ikić (mob. 095-1991633), a elektronska pošta pokretača ove inicijative je: info@uimeobitelji.net ili mob. G-đe Tihane: 0958848120. Uspjelim referendumom ostvarila bi se trajna zaštita braka, djece i obitelji, te poslala snažna poruka da su građani naše zemlje spremni stati u obranu temeljnih općeljudskih vrijednosti kao što su brak i obitelj. Poduprićmo inicijativu i oglasimo vjernicima važnost skupljanja potpisa. Uz pozdrav i svako dobro od Gospodina,

Mons. Želimir Puljić,
nadbiskup zadarski, v.r.

Zadar, 2. svibnja 2013.

ODREDBE

Broj: 734/2013.

Zadar, 22. travnja 2013.

Predmet: Susret dekana 2. svibnja 2013. u 10 sati u Velikoj dvorani Ordinarijata

Poštovani gospodine Dekane,

Ovim Vas pozivam na susret dekana u Velikoj dvorani Ordinarijata, 2. svibnja 2013. u 10 sati. Povodom Godine vjere bit će dvije glavne točke susreta: Pogled na učinjeno i program za slijedeću godinu.

1. Gledom na ovu školsku 2012/2013 godinu podsjećam na neke točke o kojima ćemo razgovarati, a tiču se nekih točaka iz predloženog programa (br. 1883/2012 od 28. XI. 2012.):

- Posvetiti više vremena i pozornosti prvim suradnicima u župi: ministrantima, katehetama, članovima župnih vijeća... i omogućiti ciljane susrete, posebice obitelji koje ove godine imaju krštenike i krizmanike. (Predloženi su tekstovi o Crkvi, Vjerovanju, krštenju: LG, Katekizam, Direktorij za pastoral sakramenata; Homilije pape Benedikta XVI. o krštenju.

- Uz redoviti župni pastoral planirati: Misije u župi i duhovna obnova; pohod katedrali, svetištu sv. Šime, hodočašća i pučke pobožnosti.. Molitve za Crkvu i Papu; za obitelj; za duhovna zvanja...

Što je, koliko i kako je ostvareno od navedenih prijedloga i programa u župama dekanata?

2. Nakon analize o učinjenom htio bih čuti sugestije za godinu koja dolazi. Nakon što smo ovu godinu posvetili temi Crkve, u drugoj šk. god. (2013./2014), suočit ćemo se s gorućim problemima koje obrađuje pastoralna konstituciji o Crkvi u suvremenom svijetu (GS): Promicanje dostojanstva braka i obitelji; Promicanje kulturnog napretka; Ekonomsko-socijalni život; Život političke zajednice; Promicanje mira i izgradnja zajednice naroda (GS 46-90).

a. Usredotočit ćemo se na prvu od navedenih tema, tj. 'promicanju dostojanstva braka i obitelji'. Posebice što je u Zadru održan i simpozij o 'teologiji tijela i evanđelju života'.

b. U planu je i obrada Deset Božjih zapovijedi prema Katekizmu Katoličke Crkve.

c. Uz spomenuti program trebat će odrediti i teme svećeničkih rekolekcija. Evo popisa ovogodišnjih tema i predavača: A. Štefan, Što koncil govori o misijskom poslanju Crkve? A. Mateljan, Credo Ecclesiam, Teološko i dogmatsko poimanje Crkve. E. Ražov, Dogmatsko pastoralni naglasci u sakramentu krštenja, u propovijedima Benedikta XVI. (Božić). mons. D. Hranić, Biskupska sinoda o novoj evangelizaciji u Godini vjere. M. Duvnjak, Dogmatsko pastoralni naglasci u sakramentu krštenja, u propovijedima Benedikta XVI. (Vazam). I. Raguž, Vjera kao izazov današnjice. M. Steiner, Duh liturgije i liturgijska reforma Benedikta XVI.

Zamolit ću da u kontekstu programa 'promicanje dostojanstva braka i obitelji' i 'deset Božjih zapovijedi' pripremite pismeno za susret:

- Prijedlog tema i predavača za svećeničke rekolekcije slijedeće šk. godine.
- Konkretnе prijedloge gledom na rad s obiteljima i za obitelji u župama.

Sa živom željom da razdoblje 'Godine vjere' pomogne nama i povjerenim vjernicima u rastu naše svijesti i odgovornosti koju nam je Božja Providnost povjerila na našem krštenju i ređenju, svima pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić,
nadbiskup zadarski, v.r.

Broj: 785/2013.

Zadar, 7. svibnja 2013.

Predmet: Susret ministranata u svetištu sv. Nedjeljice u Vrani - subota 18. svibnja 2013.

Svim župnim uredima u Nadbiskupiji

Nadbiskupsko sjemenište 'Zmajević' i povjerenstvo za duhovna zvanja i ministrante organizira Susret ministranata Zadarske nadbiskupije u svetištu sv. Nedjeljice u Vrani u subota 18. svibnja 2013. U Godini vjere želimo potaknuti ministrante, kako je to bilo predstavljeno za Nedjelju Dobroga Pastira u bdjenju i za vrijeme Misnih slavlja kako su oni 'znak nade utemeljene na vjeri'.

Program susreta:

10.00	- okupljanje
10.30	- sv. Misa
11.30	- kviz
12.00	- ručak
12.30	- rekreativno-sportski susret

Molimo svećenike i ministrante da donesu liturgijsko ruho. Molimo svećenike da do srijede 15. svibnja prijave broj sudionika i novčano pomognu u organizaciji ručka.

Na Vašoj brzi i zauzetosti od srca hvala. S radošću Vas očekujemo i molimo za Božji blagoslov i uspjeh ovog susreta.

Don Stanislaw Wielinski, v.r.
pročelnik Povjerenstva
za duhovna zvanja i ministran-

te

Broj: 786/2013.

Zadar, 7. svibnja 2013.

Predmet: Molitveni susret za mlade Zadarske nadbiskupije

Svim župnicima Zadarske nadbiskupije

Draga braćo svećenici!

Molim vas da u obavijesti za VII. vazmenu nedjelju uvrstite i slijedeći. U srijedu, 15. svibnja 2013. s početkom u 20 sati održat će se redoviti mjesecni susret za mlade naše Nadbiskupije u kapeli sv. Dimitrija sa slijedećim rasporedom:

20 sati – prigoda za sv. Ispovijed i molitva Krunice
20.30 sati – Večernja iz Časoslova
21 sat – duhovni nagovor don Domagoja Kelave, župnika Gorice-Raštane

U Kristu vas pozdravljam!

Don Zdenko Dundović, v.r.
povjerenik za mlade

RAZRJEŠENJA I IMENOVANJA

1. Don Jerko GREGOV razrješen je službe duhovnog asistenta Hrvatske katoličke udruge medicinskih sestara i tehničara u Zadru (Br. 763/2013., od 13. 5. 2013.);
2. Don Filip KUCELIN imenovan je duhovnim asistentom Hrvatske katoličke udruge medicinskih sestara i tehničara u Zadru (Br. 764/2013., od 13. 5. 2013.);
3. O. Ivo TOPALOVIĆ, SVD imenovan je dušebržnikom za policijsku kapeliju 'Sv. Filip i Jakov' u Zadru (Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj, Zagreb, Klasa: 805-03/13-07/01; Urbroj: 512-07-13-23, od 10. 4. 2013.);
4. Mr. don Zdravko Katuša – Razrješen je službe suca pojedinca na Nadbiskupijskom sudu prvoga stupnja (Br. 856/2013., od 24. 5. 2013.);
5. Mr. don Zdenko Milić – Razrješen je službe branitelja veze i imenovan je sucem na Nadbiskupijskom sudu prvoga stupnja (Br. 857/2013., od 24. 5. 2013.);
6. Dr. sc. Klara Ćavar – Imenovana je sucem na Nadbiskupijskom sudu prvoga stupnja (Br. 858/2013., od 24. 5. 2013.);
7. Don Tomislav Sikirić – Imenovan je braniteljem veze na Nadbiskupijskom sudu prvoga stupnja (Br. 859/2013., od 24. 5. 2013.);
8. Mr. don Ivica Jurišić – Imenovan je ravnateljem Caritasa Zadarske nadbiskupije – produžuje se mandat na idućih tri (3) godine ili do moje drugačije odluke. (Br. 872/2013., od 24. 5. 2013.);
9. Gđa. Mirjana Tadić – Imenovana je pomoćnicom ravnatelja Caritasa Zadarske nadbiskupije – produžuje se mandat na idućih tri (3) godine ili do moje drugačije odluke. (Br. 873/2013., od 24. 5. 2013.);
10. Gđa. Ana Škifić – Imenovana je tajnicom Caritasa Zadarske nadbiskupije – produžuje se mandat na idućih tri (3) godine ili do moje drugačije odluke. (Br. 898/2013., od 31. 5. 2013.).

KRONIKA

SVIBANJ

2.05. U bivšoj crkvi Sv. Donata, Nadbiskup je nazočio predstavljanju multimedijalnog izdanja glagoljaškoga pjevanja u župama Radovin i Veli Iž.

4.05. U Biogradu na Moru, u župnoj crkvi Nadbiskup je slavio Sv. Potvrdu.

5.05. U Sv. Filipu i Jakovu, u župnoj crkvi Nadbiskup je slavio Sv. Potvrdu.

6.05. Svetkovina Gospe od Zečeva u Ninu; Nadbiskup je slavio svečanu Misu i predvodio ophod s Gospinim kipom po gradu.

7.05. Svetkovina Sv. Dujma, zaštitnika grada Splita; Nadbiskup je suslavio svečanu Misu i bio u ophodu s moćima Sv. Dujma, zaštitnika Nadbiskupije.

8.05. U Nadbiskupskom sjemeništu Zmajević, Nadbiskup je bio na redovitoj Svećeničkoj mjesecnoj rekolekciji. Predavač je bio prof.dr. o. Marijan Steiner DI, govorivši na temu duha liturgije pape Benedikta XVI.

9.05. Svetkovina Uzašašća Gospodinova, u Kistanjama zavjetni blagdan Prijenosa moći Sv. Nikole, biskupa. Nadbiskup je predslavio svečano misno slavlje.

11.05. U župi Petrcane, Nadbiskup je slavio Sv. Potvrdu.

12.05. U župi Karin, Nadbiskup je slavio Sv. Potvrdu.

18.05. U župi Uznesenja BDM, Belafuža, Nadbiskup je slavio Sv. Potvrdu.

19.05. Svetkovina Duhova, Pedesetnide, svečano je proslavljena u Prvostolnici. Nadbiskup je slavio svečanu misu i Sv. Potvrdu za gradske župe, Bokanjac, Katedrala i Sv. Šimun.

21.05. U Benkovcu je Nadbiskup nazočio utakmici Malonogometne katoličke lige, pozdravio suđionike i s njima se ugodno družio.

22.05. Nadbiskup je bnio na redovitoj mjesecnoj tribini u Godini Vjere u Sjemeništu. Predavač je bio prof. dr. Matko Marušić, na temu problematike zdravstvenoga odgoja u školama.

25.05. Na Trsatu u svetištu Majke Božje Trsatske, Nadbiskup je slavio Misu za članove Trećega reda franjevaca, na njihovoj godišnjoj skupštini.

26.05. Nadbiskup je slavio Sv. Potvrdu u Bibinjama i blagoslovio novouređeni trg oko župne crkve.

30.05. Svetkovina Presv. Tijela i Krvi Kristove, Tijelovo. Nadbiskup je slavio Svečanu Misu u Katedrali i predvodio Ophod s Presvetim Oltarskim Sakramentom od Katedrale do svetišta Sv. Šimuna.

31.05. Nadbiskup je pribivao svečanostima Majke Božje Kamenitih vrata, zaštitnice grada Zagreba.

LIPANJ

- 1.06. U župi Bezgriješnog Začeća BDM, Puntamika, Nadbiskup je slavio Sv. Potvrdu.
- 2.06. U župi Pridraga, Nadbiskup je slavio sv. Potvrdu. Navečer je u Katedrali predvodio Euharistijsko Klanjanje i nazočio koncertu HPD „Slavulj“ iz Petrinje. Izvedeni su dijelovi Mise u čast Sv.Vlaha, posvećenu mons. Želimiru Puljiću nadbiskupu, nekoć biskupu dubrovačkom. Autor i dirigent mo.Josip degl Ivellio.
- 4.06. U povodu 50.-te obljetnice papinske okružnice „Pacem in terris“ pape Ivana XXIII., blaženoga. Nadbiskup je nazočio znansvenom skupu na Pastoralnom institutu u Zagrebu.
- 5.06. Nadbiskup je predsjedao izvanrednom zasjedanju HBK u Zagrebu.
- 8.06. U prigodi desete obljetnice dolaska pape Ivana Pavla II. u Hrvatsku, Nadbiskup je predvodio svečanosti u rijeci na Trsatu u svetištu Majke Božje.
- 9.06. Nadbiskup je u župi Novigrad slavio sakramenat Sv. Potvrde, a navečer u Katedrali, u 19.00. sati, predsjedao Večernjoj, u asistenciji Stolnoga kaptola i svećenstva Nadbiskupije. Uslijedila je Svečana akademija u kojoj su sudjelovali Katedralni zbor, sjemeništarci, klape. Tom se akademijom obilježila deseta obljetnica dolaska pape Ivana Pavla II u Zadar i Zadarsku nadbiskupiju.
- 10.06. Uoči završetka školske godine, Nadbiskup je u Sjemeništu slavio Misu u zajedništvu s odgojiteljima, susreo se s sjemeništarcima i uputio prigodnu riječ ohrabrenja.
- 13.06. Svetkovina Sv. Antuna Padovanskog, svečano je slavljen u župama Naslovnika, Popovićima i na Smiljevcu, Zadar. Nadbiskup je predvodio svečana slavlja u obadvije župama.
- 14.06.-17.06. Nadbiskup je pohodio naše iseljenike u Njemačkoj i u Stuttgartu slavio Sv. Potvrdu.
- 19.06. LII. Svećenički dan Zadarske nadbiskupije. Nadbiskup je predslavio Misu u ex katedrali u Skradinu. Kasnije je sa svećenicima pohodio Visovac i samostan franjevaca.
- 22.06. U Katedrali je Nadbiskup slavio Misu ređenja i zaredio dvojicu đakona za prezbiterе, don Marina Batura iz Suhovara i don Damira Šehića iz Biograda na Moru.
- 23.06.-26.06. Nadbiskup je bio u Rimu.
- 27.06. Nadbiskupa je posjetio novoizabrani gradonačelnika Zadra, gosp. Božidar Kalmeta.

NAŠI REĐENICI

Don Marin Batur

Rođen 23. rujna 1988., u Zadru, od oca Mira i majke Mile, rođ. Mijaljević. Kršten u župnoj crkvi sv. Ante Padovanskog u Suhovarima. Osnovnu školu pohađao je u Poličniku. Potom je pohađao i završio Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju te boravio u sjemeništu „Zmajević“ u Zadru. Filozofsko-teološki studij završio na Teologiji u Rijeci te diplomirao 2012. godine. Od rujna 2012. vrši službu pastoralnog suradnika u župi sv. Josipa, Zadar-Plovanija. Sveti red đakonata primio je po rukama mons. Želimira Puljića, nadbiskupa zadarskoga, u Katedrali sv. Stošije u Zadru, na svetkovinu Krista Kralja i blagdan sv. Krševana, zaštitnika grada Zadra, 25. studenoga 2012. godine. Sveti red svećeništva primio je po rukama mons. Želimira Puljića, nadbiskupa zadarskoga, u Katedrali sv. Stošije u Zadru, 22. lipnja 2013. godine.

Don Damir Šehić

Rođen 3. rujna 1988., u Zadru, od oca Ragiba i majke Andelke, rođ. Jakovac. Kršten u župnoj crkvi sv. Ivana Krstitelja, Biograd-Kosa. Osnovnu školu pohađao je u Biogradu. Potom je pohađao i završio Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju te boravio u sjemeništu „Zmajević“ u Zadru. Filozofsko-teološki studij završio na Teologiji u Rijeci te diplomirao 2012. godine. Od rujna 2012., vrši službu zamjenika Nadbiskupova tajnika. Sveti red đakonata primio je po rukama mons. Želimira Puljića, nadbiskupa zadarskoga, u Katedrali sv. Stošije u Zadru, na svetkovinu Krista Kralja i blagdan sv. Krševana, zaštitnika grada Zadra, 25. studenoga 2012. godine. Sveti red svećeništva primio je po rukama mons. Želimira Puljića, nadbiskupa zadarskoga, u Katedrali sv. Stošije u Zadru, 22. lipnja 2013. godine.

ČESTITKA ZLATOMISNICIMA

Don Jerko Gregov, don Ante Ivančev, don Nedjeljko Ivanov, don Josip Kero, mons. dr. Edvard Peričić, don Čedomil Šupraha su ovogodišnji zlatomisnici. Čestitamo!

Poštovani Zlatomisniče!

Prije pedeset godina Vi ste po rukama moga predšasnika mons. Mate Garkovića, na Petrovdan 1963., zaređeni za svećenika. I, eto, pet punih desetljeća zauzeto i odano služite Crkvi i narodu. Veliki je to Božji dar za koji ćete sigurno sa psalmistom velikodušno klicati: 'Hvalu dajmo Gospodinu Bogu našemu!'

Velike obljetnice misničkog života dobra su prigoda razmišljati o daru milosnog svećeničkog poziva. Svojom vjernošću Kristu, naime, svećenici uvećavaju sjaj Evandjela, a svojim odanim služenjem ljudima i općem dobru čovječanstva objavljaju milosrdno lice Očevo. Neka Vam zlatna obljetnica bude poticaj da se ne umarate upućivati žarke molitve Gospodaru žetve kako bi naša Nadbiskupija imala uvijek dovoljan broj svetih službenika oltara. Ovakve obljetnice osobita su prigoda zahvaliti Bogu za roditelje koji se nisu plašili života, te preporučiti u molite današnje obitelji kako bi nesebičnom ljubavlju i s radošću radjali i odgajali djecu koja će biti spremna služiti Bogu, Crkvi i narodu.

I dok Vam čestitam veliki misnički jubilej, želim neka Krist i neizmjerna vrijednost njegove žrtve bude zalogom Vašega spasenja. A Marija majka svećenika neka Vas prati svojom zaštitom i bude Vam trajna utjeha i snaga.

U molitvenom zajedništvu uz pozdrav i blagoslov od Gospodina,

mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

NAŠI POKOJNICI

Ante Pedić

Ante Pedić je rođen 28. rujna 1944. godine u mjestu Pridraga od roditelja pok. Bože Pedić i pok. Stane rođene Karamarko. Pored njega, roditelji Božo i Stana, imaju i dva sina: Stanko i Tonko, te kćeri: Ika, Mara, Stošija - Marija i Neda. Tu, u rodnoj župi, primio je sakramente, osim sakramenta bolesničkog pomazanja kojeg je primio u svojoj kući na Stanovima - Zadru.

Poradi teškog i siromaštvo uvjetovanog djetinjstva kao mladić, poput mnogih u selu, odlazi trbuhom za kruhom. Odlazi u Njemačku. U međuvremenu se oženio sumještankom Marijom rođenom Viduka. Godine 1971. rađa mu se prvi sin – Marijo. Dvije godine kasnije, 1973., dobiva i drugog sina, sadašnjeg don Borisa. Pred sam Domovinski rat dobiva i kćer Anumariju koja zbog preranog rođenja ubrzo umire. Tridesetak godina mukotrpno je radio po Njemačkim bauštela-ma te tako omogućio svojoj supruzi i djeci dostojanstven život. Početkom osamdesetih godina prošlog stoljeća zajedno sa suprugom i djecom preseljava iz Pridrage u grad Zadar, na današnje Stanove. Tu je zajedno sa svojim bratom izgradio dvojnu kuću u kojoj se i sada nalazi njegova obitelj. Zbor teškog rada i neadekvatne životne situacije u Njemačkoj, odvojenost od obitelji, teško se razbolio. Zbog te bolesti odlazi u prijevremenu mirovinu.

U međuvremenu mladi sin Boris odlazi u sjemenište i biva 1998. godine zaređen za svećenika. Stariji sin Marijo za vrijeme Domovinskog rata, i u 'izmjeni straže' na predjelu Ploče i Dračevca Zadarskog vjenčava se s Lidjom rođenom Galešić s kojom danas ima troje djece.

Krajem prošle godine zdravstveno stanje mu se pogoršava. Otkriven mu je rak pluća. Po uputama medicinskog osoblja započinje s kemoterapijama. Uz taj pokušaj medicinskog produljenja ovo-zemaljskog života s duhovne strane prima sakramenat Bolesničkog pomazanja za vječni život. U subotu, 15. lipnja 2013. godine, u prisutnosti supruge Marije te unuka Josipa umire u Općoj bolnici u Zadru. U ponedjeljak, 17. lipnja 2013. godine, na Gradskom groblju – Zadar, uz prisustvo šezdesetak svećenika i velikog broja rodbine i prijatelja sprovodne obrede vodio je generalni vikar i župnik Kraljice mira na Stanovima don Milivoj Bolobanić. Sveta misa zadušnica bila je isti dan u crkvi Kraljice mira na Stanovima koju je predvodio, također, don Milivoj Bolobanić.

Pokoj vječni daruj njemu Gospodine!

IZ ŽIVOTA ZADARSKE NADBISKUPIJE

PROSLAVA GOSPE LORETSKE U ARBANASIMA

„Snaga obitelji je u tome što jesmo u odnosu jedni prema drugima, a ne u onome što imamo jedni za druge“ poručio je dubrovački biskup Mate Uzinić na proslavi zavjetne svetkovine Gospe Loretske u istoimenoj župi u Arbanasima u Zadru u petak 10. svibnja. Upozorio je da je ugroženost braka i obitelji gora od svih drugih, ali najgora je ugroženost obitelji u sebi samoj, iznutra. Najvećim problemom i potrebom biskup Uzinić smatra raditi na stabilnosti braka i obitelji u sebi samoj. „Često vidimo nekog neprijatelja koji nas želi ugroziti izvana. A najveći problem nije neprijatelj izvana, nego iznutra. Stravično je da se u Hrvatskoj, pored toliko deklariranih kršćana, sklapa sve manje brakova, ne želi se preuzimati odgovornost i darovati život, stravično je da se u Hrvatskoj raspada svaki treći brak“ upozorio je mons. Uzinić. U nadilaženju tih ugroza može pomoći pogled na Gospu Loretsku, njeni ponašanje i odnose u njenoj obitelji. „Ni Marijina obitelj nije bila lišena loših vanjskih utjecaja. I oni su imali ekonomске poteškoće, ali imali su i nešto drugo, što ih je uzdizalo – imali su unutarnje jedinstvo, kvalitetu obiteljskih odnosa, i svoj odnos prema Bogu. To im je pomoglo odoljeti izazovima“ istaknuo je dubrovački biskup.

Sveta nazaretska obitelj imala je malo materijalnog, kao i naši očevi, ali imala je sve jer su članovi te obitelji imali jedni druge. „To treba imati na umu kad su u pitanju odnosi između muža i žene, roditelja i djece. Krizu izvana ne možemo promijeniti, ali se možemo naučiti s njom živjeti. Od svoje kuće i doma napravimo Gospinu kuću. To je dom u kojem se časti Bog, poštuje svaki čovjek i njegovo dostojanstvo, od začeća do prirodne smrti. Takva kuća nije izgrađena od kamena i betona, nego od živih ljudi. I znači odnose među ljudima“ poručio je biskup Uzinić. Sa žalošću je ustvrdio kako starije članove obitelji isključimo iz zajedništva jer nam

više ne mogu dati materijalno. Ali mogu nam dati puno vrijednije: prenijeti vjeru, mudrost iz koje se živi i koja će nam pomoći lakše izgrađivati odnose.

Zašto su obitelji ugrožene?

Istinska Gospina kuća je ona koju Gospa nosi sa sobom, u susretima s ljudima, kao s Elizabetom. To je kuća Nazaretskog doma kojeg je Marija animirala, prožimala i može nam pomoći da kroz ono što je Marija nosila u sebi i dijelila, pogledamo u odnose stanovnika Nazaretske kuće i u njima pronađemo poticaj, usmjerenje i nadahnuće za naše odnose.

„Obitelji su ugrožene jer previše težimo za materijalnim i sve slobodnjim životom. Obiteljske odnose ugrožava ako nema duha i služenja“ rekao je mons. Uzinić podsjetivši na misao bl. Ivana Pavla II. da je za svoju zaštitnicu uzeo Gospu: Mariju koja šuti je glasnogovornica, Marija koja služi je kraljica. „Relativizacija odnosa unutar obitelji je dovela do toga da sve manje ljudi želi sklopiti brak. S druge strane, neki brakom želete proglašiti i ono što nije brak i po naravi braka ne može biti. I četvrti modul zdravstvenog odgoja guši obitelj u njenim odnosima“ upozorio je mons. Uzinić.

Podrška inicijativi U ime obitelji – Zajedno smo jači! „Kao kršćani, pozvani smo na sve načine, svim zakonskim sredstvima, boriti se protiv svega što ugrožava obitelj i njeno dostojanstvo, i što ugrožava budućnost mlađeži, a time i budućnost naroda na našim prostorima. U tom smjeru ide i građanska incijativa ‘U ime obitelji’ koju su podržali biskupi“ istaknuo je mons. Uzinić. Prikupljanje potpisa za raspisivanje referendumu o ustavnom određenju da je brak zajednica muškarca i žene je način uključenja u borbu za zaštitu dostojanstva braka, obitelji i budućnost naše djece, rekao je biskup. Nije lako odoljeti izazovima obitelji ako smo

izolirani, sami. Ali kao udruženi lakše ćemo odoljeti, rekao je mons. Uzinić, potaknuvši na udruživanje kršćanskih obitelji i mladeži. Da mladi otkriju

bit i vrijednost prave slobode koju je jedino Krist sposoban dati. Biskup je poželio da naši domovi i kuće postanu Marijina kuća i dom u kojima će se prenositi vrijednost života i vjere u obitelji.

Dubrovački biskup je podsjetio da je bl. Ivan Pavao II. 1994. godinu proglašio Godinom obitelji, pod sloganom: Obiteljski dom ne čine stvari nego srdačni odnosi roditelja i djece! „Najveći problem obitelji je razdiranje iznutra. To je borba za imati što više stvari, tehnike, kuća, automobila, boljeg standarda. Danas je to želja za novim investicijama. Ta borba je ugrozila i zanemarila odnose između članova obitelji, a oni su najvažniji. Snaga obitelji, kaže Ivan Pavao II., ne počiva na materijalnom blagostanju. Koliko je bogatih a razrušenih obitelji? Snaga obitelji počiva na međusobnom poštovanju i uvažavanju svih članova“ rekao je mons. Uzinić. Podsjetio je da je bl. papa Ivan XXIII. svetište Gospe Loretske pohodio 1962. g., tjedan dana prije početka Drugog Vatikanskog koncila, da bi od Gospe Loretske isprosio blagoslov koncilskom radu. Očito je taj zagovor bio jak i snažan, rekao je biskup Uzinić. Nakon misnog slavlja predvodio je procesiju kroz Arbanase s čudotvornim kipom Gospe Loretske kojem se puk utječe za zagovor brojnih milosti koje bivaju uslišane.

ZLATNA HARFA ZADARSKE NADBISKUPIJE U BIBINJAMA

Zlatna Harfa, smotra dječijih župnih zborova Zadarske nadbiskupije, održana je u subotu 11. svibnja u župnoj crkvi sv. Roka u Bibinjama.

Nakon misnog slavlja koje je predvodio don Gašpar Dodić, predstojnik Katehetskog ureda Zadarske nadbiskupije, s dvije pjesme o temi ‘Prosvijetli moju vjeru’ nastupili su sljedeći zborovi: sv. Roko iz Bibinja izveo je pjesme ‘Tebi vjerujem’ i ‘U onaj dan’, s voditeljicom s. Svetlanom Parat; Uzneseњe BDM iz Zadra, pjesme ‘Neka u vama ostane’ i ‘Marijo, uzor vjernice’ (s. Rozarija Ćurić), Radost i nada iz Biograda, ‘U onaj dan’ i ‘U malom zrnu pšenice’ (s. Anka Špralja), zbor sv. Marcele iz Nina, ‘Pun vjere stoj’ i ‘Zapali svjetlo svojim životom’ (s. Krešimira Zanki), Andeli bez krila iz Paga, ‘Isuse mili’ i ‘Tebi Isuse vjerujem’ (Anthony Buljanović i Sanja Dobrijević), Marijini prijatelji iz Zemunika, ‘Isus Krist je slika Božja’ i ‘Vjerujem ti moj Gospodine’ (s. Vladislava Terzić i don Zdenko Dundović), Antini slavuji sa Smiljevca u Zadru, ‘Vjerujem u Boga svog’ i ‘Vjerujem tebi Stvoritelju svijeta’ (s. Antonela Malenica i Ivana Knežić), Glasnici radosti s Relje u Zadru, pjesme ‘O Kruševi živi milosni’ i ‘Tu smo Kriste’ (s. Agneta Đerek), Srce Isusovo s Voštarnice u Zadru, ‘Isuse mili’ i ‘Umnoži nam vjeru’ (s. Kristijana Ajduković), sv. Petar s Ploča u Zadru, ‘U onaj dan’ i ‘Vodi me’ (Ana Kolanović).

Don Gašpar je ohrabrio male pjevače da i pjevanjem zahvaljuju za dar vjere, te kako uzdižući dušu pjesmom Bogu povezuju nadnaravni i duhovni svijet sa zemaljskim. Zajedništvo svih sudionika sa zadarskim nadbiskupom Želimirom Puljićem milenijskom fotografijom u dvorištu župne crkve zabilježio je Šime Strikoman, a zajedništvo je zaključeno agapeom koje je osigurao don Emil Bilaver, bibinjski župnik.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

NADBISKUPIJSKI SUSRET MINISTRANATA U VRANI

Ovogodišnji susret ministranata Zadarske nadbiskupije održan je u svetištu sv. Nediljice u Vrani, a okupio je oko 250 ministranata predvođenih svojim župnicima. Susret je započeo Sv. Misom koju je predvodio pročelnik Povjerenstva za duhovna zvanja i ministrante mr. don Stanislaw Wielinski. U organizaciji susreta su sudjelovali don Šimun Šindija, župnik Vrane, te don Roland Jelić, prefekt Nadbiskupskog sjemeništa "Zmajević". Podcrtavši da je ministrantska zajednica ures oltara, pročelnik Wielinski je kazao: "Oni su ti koji pomaju svećeniku na svetoj misi. Važno je da služba ministriranja bude dostoјna i da svaki ministrant bude dostojan svoje službe. Naglasio je kako je susret poticaj ministrantima u nastavku služenja u župnoj zajednici, te da u Godini vjere želimo potaknuti ministrante da budu znak nade utemeljene na vjeri. Pozvao ih je da budu otvoreni djelovanju Božjeg duha pogotovo kada osjete da ih Bog poziva na duhovni poziv po kojem bi onda postali izravni slavitelji njegovih otajstava.

A kroz molitvu, razgovore, sportska natjecanja i euharistiju ministranti su imali prigodu družiti se i razgovarati sa sjemeništarcima i svećenicima te razmišljati o duhovnom pozivu. Cilj je susreta bio rast u zajedništvu i priateljstvu s Kristom te poticanje ljubavi prema služenju kod oltara i ljubavi prema Crkvi, nadbiskupiji i vlastitoj župnoj zajednici, kao i posvešćivanje potrebe rada na duhovnim zvanjima.

U svetištu uređenom poput zelenog parka, s bujnim maslinikom, velikim travnatim površinama, svetačkim kipovima i oltarom na otvorenom, u koje prve nedjelje u srpnju, za blagdan sv. Nediljice, hodočaste tisuće vjernika, ministranti su sudjelovali u kvizu i sportskim igrama: malom nogometu, povlačenju konopa, stolnom tenisu i boćanju. Nakon što je u župi Uznesenja Blažene Djevice Marije na zadarskoj Belafuži udijelio svetu potvrdu 114 krizmanika, u svetište u Vrani stigao je i nadbiskup mons. Želimir Puljić, koji je najuspješnijim ministrantima i ekipama udijelio povelje, knjige i medalje. "Isus Krist je izvor našega života i svega onog što trebamo u životu, stoga, radujte se u služenju Njemu i u pomoći vašim svećenicima" rekao je nadbiskup Puljić.

Ministranti su bili iz 22 župe: Sv. Filip i Jakov, Sukošan, Gorica, Galovac, Biograd (sv. Stošija, sv. Ivan), Radovin, Kistanje, Perušić, Pag, Smilčić, Vir, Veli Iž, Ražanac, Privlaka, Diklo, Kožino, Ploče, Zadar (sv. Ante, Kraljica mira, sv. Josip) i Vrana, te Nadbiskupsko sjemenište Zmajević.

PREDsjEDNIK HBK ŽELIMIR PULJIĆ O ODLUCI
USTAVNOG SUDA
U SVEZI ZDRAVSTVENOG ODGOJA

Predsjednik HBK, zadarski nadbiskup Želimir Puljić, očitovao se o odluci Ustavnog suda glede zdravstvenog odgoja u izjavi za Hrvatski katolički radio u srijedu 22. svibnja. Najprije je pohvalio udrugu GROZD i sve koji su se angažirali oko programa koji je bio uveden bez konzultacije i procedure koju je trebalo poštovati. „Kako nisu mogli nikako učiniti da se program revidira, uputili su tužbu Ustavnom судu da odluči o ustavnosti zdravstvenog odgoja. Lijepo je da je Ustavni sud osporio proceduru uvođenja tog predmeta. I osobito se pozvao na pravo roditelja. To je jako važno i to je bilo u pozadini i udruga koje su tražile očitovanje Ustavnog suda“ kaže mons. Puljić. Istiće da je s crkvenog stajališta upitan samo četvrti modul u kojem je zastupljena rodna ideologija. „A čim je ideologija, onda ona ne ide u odgoj. Ona može biti ponuđena, ali onda mora biti izbor, pravo izbora. Tu se zanijekalo pravo izbora roditeljima, a nametnula se ideologija. To je važno istaknuti, da se ne bi mislilo, kako su često i mnogi dobronamjerni ljudi pitali, što se Crkva buni protiv zdravstvenog odgoja. Crkva se ne buni protiv zdravstvenog odgoja, ali ne prihvata takav četvrti modul“ kaže nadbiskup. Istiće kako je pozitivno što je Ustavni sud istaknuo ono što se od početka govorilo – treba uvažavati pravo roditelja. Po svim konvencijama, po svim ustavnim zakonima, roditelji su na prvom mjestu. Roditelji imaju pravo, osobito kad se uvodi nešto tako vrlo važno, što je uvedeno u četvrtom modulu. To se bez roditelja ne može učiniti, upozorava nadbiskup. Smatra da je jako važno ljudima objasniti stav Ustavnog suda koji je usmjeravajući. „Kad se dođe do nekog sukoba, susreta, različitih ideja, netko mora donijeti odluku koja je usmjeravajuća. U ovom kontekstu, treba pohvaliti očitovanje Ustavnog suda koji nije išao In meritum rei, u samu stvar, nego je rekao, u pitanju uvođenja zdravstvenog odgoja nije poštovana procedura i morat će se revidirati taj program“ ističe mons. Puljić.

U tužbi Ustavnom судu navedeni su primjeri suđova u europskim zemljama koji su donijeli presude kako su bila osporena prava roditelja na samostalno odlučivanje o odgoju djeteta i ugrožena vjerska sloboda. Upitan kako tumači da hrvatska vlast svom narodu uvijek sugerira suprotno, da Europa nešto od nas traži, nadbiskup kaže: „Čudim se i divim hrabrosti onih koji u ime nekoga nama

nešto nameću. Ljudi koji tako nameću omalovažavaju naše ljude koji također čitaju, prate i znaju što Europa traži, što se u Europi događa. Besmisleno je tražiti nešto u ime nekoga, kad se zna da ima i drugaćijih slučajeva. Zato mi je draga da se i ovo populariziralo, da ljudi postaju svjesni kako nama nitko ne mora nametati ono što mi nećemo. Mi ulazimo u tu zajednicu, prihvaćamo pravila i dobro je da ih prihvaćamo: pravila demokratičnosti, ljudskog dostojanstva i slobode, i to treba braniti. Ali da mi netko u ime slobode nameće neko drugo ropstvo, to ne prihvaćam“ kaže nadbiskup Puljić.

Istiće da je ta odluka Ustavnog suda ohrabrujuća i za druge slučajeve, da se može uspjeti pravim putem u zaštiti Ustavom zajamčenih prava. „To je vrlo dobra gesta i dobar čin koji ohrabruje ljudе da postanu više odgovorni, više angažirani, više uključeni u javni život, više zauzeti za svoju budućnost: budućnost svoje djece, sloboda i prava onoga što ustav i zakoni omogućuju. To potiče naše ljude da se za prava, nacionalana, obiteljska, radna i sva druga koja pripadaju čovjeku kao osobi, imaju obvezu zauzeti svim dopustivim zakonitim sredstvima. Mi zapravo stvaramo svoju budućnost. Mi smo odgovorni za ono što nas čeka. Mi smo odgovorni za zakone koji se izglasavaju. Ne može zastupnik u saboru izglasavati nešto protiv čega je njegova baza, koja ga je izabrala. U kontekstu Ustavne tužbe koja je podnesena, morao bih zaista prigovoriti svim našim strankama, osim Hrvatske stranke prava 1861 koja se uključila. To treba vrednovati i to treba pohvaliti. Ali druge stranke su šutjele. Mene pomalo iznenaduje ta neaktivnost, u smislu da uvijek netko treći, Europa, Bruxelles, nešto određuje. Ne može mi nitko određivati, ako u nešto vjerujem i do toga držim. Ako je meni obitelj svetinja, pa tko će mi odrediti da bude nešto drugo, od onoga što ona jest. Drago mi je da ta svijest postaje sve više prisutna, da mi zapravo odlučujemo o svojoj budućnosti i svojim zakonima“ zaključuje predsjednik HBK, zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

NIN – ZAVJETNA SVETKOVINA GOSPE OD ZEČEVA

„Budućnost obitelji i naroda je u rukama majki! Nema pravog i prosvijetljenog materinstva bez Boga i vjere. Društvu i Crkvi su potrebne uzorne majke“ poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u svetištu Gospe od Zečeva u Ninu u ponedjeljak 6. svibnja, središnjem marijanskom svetištu Zadarske nadbiskupije. „Preko Marije je svjetlo dobrote zasjalo u svijetlim likovima tolikih žena i majki. Majke i očevi, budite dostojni svog roditeljskog poziva! Žene, budite svjesne svog dostojanstva i postanite ono što je zapisano u vašoj naravi. Djevojke i supruge, zavjetujte Gospu svoju čednost, muževe i djecu. Crkva je počela svoj ovozemni hod s Marijom. S njom će i završiti svoj hodočasnički put prema vječnosti“ poručio je mons. Puljić u propovijedi koncelebriranog misnog slavlja koje je u ninskoj župnoj crkvi sv. Anselma predvodio u zajedništvu s tridesetak svećenika.

Susret dviju velikih žena, Marije i Elizabete, poticaj je ozbiljno razmišljati o ulozi žene u Crkvi i društvu, rekao je nadbiskup, naglasivši da one kao divni likovi u povijesti spasenja govore o dostojanstvu žene i majke. „Majka je uvijek bila ljudima velika. Majku se štuje i voli. Majka je svetinja, nju se zove kad je najteže, kad nam je potrebna pomoć, suosjećanje, ljubav. Majka je veliki prirodnji misterij. Ona je izvor života, braniteljka mladom biću kad je najnemoćnije i kad mu zaštita najviše treba. Takvo čudoredno, duhovno, veliko, čisto i savjesno materinstvo kod ljudi pobuđuje osjećaj poštovanja i predstavlja se kao ljudski i moralni ideal. O tome treba jasno i glasno govoriti jer je u našem vremenu velika kriza dostojanstva žene i materinstva“ upozorio je mons. Puljić, istaknuvši da je majka nositelj najvećeg altruizma, nesebičnosti i požrtvovnosti. Kad se izgubi taj osjećaj, mogu se dogoditi strašne pojave, te je nadbiskup izrazio zgražanje nad činjenicom kad je nedavno u zadarskom predjelu sin ubio svoju majku. Upozorio je i na nastrane zaključke i poteze koje pojedina društva u Europi čine zadnjih godina i dana kad se nijeće prirodno pravo majke da bude majka. „Dovoljno se sjetiti svih nastranih zakona koji omogućuju i druge stvarnosti koje nemaju veze s objektivnim, pravim životom o kojem nam govore te dvije velike žene“ rekao je mons. Puljić. Podržao je inicijativu prikupljanja potpisa diljem Hrvatske radi ostvarenja referendumu koji bi u Ustavu RH zagarantirao određenje obitelji kao zajednice muškarca i žene „Da mi je netko govorio prije 15 godina da ču o tome morati govoriti, rekao bih ‘Ma nemoj mi sva-

šta govoriti’. Ali nažalost, postoje takve devijacije u društvu, da se moramo štititi i braniti zakonski, svim pravnim sredstvima koja su nam na raspolaganju, kako bismo zaštitili Božji plan od početka, koji je stvorio brak muškarca i žene“ rekao je mons. Puljić.

Marija je majka Crkve te je nadbiskup govorio i o otajstvu Crkve čije jedinstvo nije sociološko, nego se temelji na jedinstvu Presvetog Trojstva. Prekrasna slika prve Crkve je postojanost u zajedništvu apostola s Marijom. „Crkva nije proizvod povijesnog slučaja, nego izvorni Božji naum, tijelo Kristovo, Božje zdanje kojem je zaglavni kamen Krist, a u njemu su temeljima apostoli i proroci. Mjerilo tog velikog otajstva je vjera. Oni koji Crkvu nisu voljeli, udarali su po svećenicima, biskupima, sakramentima. Navjestitelji otajstva Crkve nisu filozofi i sociolozi nego ljudi vjere, svjedoci koje Gospodin izabire i šalje. Zahvaljujemo za dar Crkve. Kao Božji naum, Crkva nadilazi zemaljske zajednice a u njima se povjesno ostvaruje“ rekao je mons. Puljić.

Mnoštvo vjernika iz svih krajeva Zadarske nadbiskupije hodočasti od jutra i časti čudotvorni Gospin kip s kojim je nakon mise učinjen i ophod kroz mjesto, uz navještaj evanđelja na četiri mesta. Gospin kip se postavi na povjesno kameno postolje Gospina stina, ukrašeno Gospinim cvićem, u središtu mjestu, kad nadbiskup blagoslovi domovinu i sav narod. „Blago narodu koji ima osjećaj hodočašćenja i okupljanja oko Gospe u njenim svetištima jer osjeća potrebu da ga Gospa blagoslovi i izruči svome sinu. A Isusu je najdraži dar kad kažemo ‘Isuse, nešto sam nevaljalo učinio, oprosti mi’. Tada se on raduje. To mu je najdraži dar“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši značaj sakramenta ispovjedi u prigodi takvih pohoda i čašćenja Gospe.

SLUŽBENA IZJAVA PREDSJEDNIKA HBK, ŽELIMIRA PULJIĆA, U SVEZI OČITOVARANJA USTAVNOG SUDA

Htio bih reći, a to sam u više navrata ponavljaо, kako je gledom na uvođenje zdravstvenog odgoja u školu bilo puno dvoznačnih informacija i formulacija, kao i terminoloških nesporazuma.

1. Najprije, u javnosti se stvorio dojam da je 'Crkva protiv zdravstvenog odgoja', a to nije točno. Od prve izjave HBK-a u studenom prošle godine, u više navrata i na više načina davano je do znanja kako ona nije protiv zdravstvenog odgoja, nego protiv četvrtog modula koji obrađuje teme o 'spolnoj i rodnoj ravnopravnosti te spolno odgovornom poнаšanju'. Ministarstvo je, naime, uvođenjem toga predmeta, nametnulo svjetonazor i ideologiju koja vjernicima kršćanima nije prihvatljiva.

2. Stekao se također dojam u javnosti kako je u svezi s uvođenjem zdravstvenog odgoja nastao sukob između Crkve i Države. Nije točno da je došlo do sukoba zbog toga. Država je odlukom svoga Ministarstva da uvede spomenuti zakon bez konzultacije s roditeljima, zapravo došla najprije u sukob sa zakonskom procedurom, a onda i s roditeljima i njihovim ustavnim pravom i slobodom na odgoj djece.

3. U svezi s pokretanjem postupka o ustavnosti zdravstvenog odgoja valja pohvaliti inicijativu pojedinih udruga i pojedinaca. Isto tako potrebno je istaknuti da su se udruzi Grozd priključile i vjerske zajednice u RH i jedna stranka, stranka HSP 1861. Ovo nije stranačko navijanje, nego pohvala onima koji to zaslužuju, koji su to pokrenuli u vidu zaštite svojih obiteljskih prava.

4. Na koncu htio bih istaknuti kako je ovim pravojekom Ustavnog suda zaštićeno prirodno pravo roditelja na odgoj svoje djece. Sud je, naime, naglasio kako 'Država nije ispunila ustavnu obvezu da sadržaj zdravstvenog odgoja uskladi s ustavnim pravima roditelja'. A to je zapravo ono što su spomenute udruge i zamjerile Ministarstvu kad su isticale da je izostala javna rasprava o programu spolnog odgoja, te da su postavke četvrtog modula protivne Ustavu i nekim međunarodnim konvencijama o ljudskim pravima.

5. Izjava Ustavnog suda dobra je podrška svima onima čija su prava zakinuta ili ugrožena. Ona je ujedno i potvrda stvaranja zakonitog ustroja i pravnog poretku naše Države koja ne smije i ne može biti indiferentna prema pravima svojih građana kad je govor o vjerskoj, nacionalnoj, rasnoj,

kulturnoj i konfesionalnoj slobodi, usprkos njezine laičnosti i sekularnosti.

Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Pređsjednik Hrvatske Biskupske Konferencije

OSVRT PREDSJEDNIKA HBK ŽELIMIRA PULJIĆA NA AKCIJU 'U IME OBITELJI'

Pređsjednik HBK, zadarski nadbiskup Želimir Puljić, osvrnuo se na rezultate građanske inicijative 'U ime obitelji' koju je i osobno podržao potpisom prvog dana njenog djelovanja za štandom na trgu ispred katedrale sv. Stošije u Zadru. „Pozitivno sam i ugodno iznenaden reakcijom u odazivu tolikog broja građana. Drago mi je da su se angažirale udruge, vjerske zajednice, svi dobromanjerni ljudi, pa i neke stranke. To treba pohvaliti. To je zajednička pozitivna stvar koju treba podržati. Drago mi je da su se ljudi uključili, želio bih pohvaliti vrlo pozitivnu i vrlo dobru osvještenost ljudi. To me veseli. Mi smo odgovorni za ono što nas čeka i za zakone koji se izglasavaju“ rekao je mons. Puljić, dodavši da, iako se neki ne slažu s tom inicijativom i željom da se u Ustav unese odredba o braku kao zajednici muškarca i žene, činjenica da je prikupljeno 380 000 potpisa pokazuje da veliki broj ljudi podržava tu akciju. To treba uvažavati, poručuje nadbiskup. Istiće da se treba boriti za ravnopravnost i jednakost svih u mogućnosti prikupljanja potpisa i onoga što čovjek može slobodno i zakonski dopušteno činiti. Žao mu je da su mediji zašutjeli i što inicijativu 'U ime obitelji' nisu previše komentirali.

„Drago mi je što se HHO jasno i izričito očitovao o napadima na volontere 'U ime obitelji'. To pokazuje da su oni koji zagovaraju toleranciju, netolerantni prema drugome i drugaćijem. Netolerantnost za očitovanje drugaćijeg, osobito kad se govori o kršćanskim vrednotama i nazorima, kršćanskim, moralnim načelima“ upozorava mons. Puljić. Istiće da je to u skladu s onim što je Benedikt XVI. u nekoliko navrata sa žalošću konstatirao, rekavši, 'Nekad osjećam da stari kršćanski kontinent Europa ne prihvata sebe, dapače, da mrzi svoje korijene'. „To je strašno. To je paradoks. Ali mi moramo biti svjesni toga – da živimo na kršćanskom tlu, živimo s ljudima koji ne prihvataju svoje korijene, s prezriom gledaju na sve što miriše kršćanstvom i križem“ kaže nadbiskup. U tom kontekstu podsjeća na odluku suda u Italiji u pogledu očitovanja križa, kad su se neke udruge javile da se ukloni križ

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

iz javnih prostora. „Talijanski ustavni sud je donio interesantnu odluku. Podnositelji tužbe su u nastupili u ime laičnosti. Rekli su, Italija je laička država, nema što križ biti u javnim prostorima. To treba ukloniti. No, Ustavni sud je utvrdio da laičnost ne znači indiferentnost države prema religijama, nego očuvanje religijske slobode u sustavu kulturnog i konfesionalnog pluralizma. To je vrlo mudra odluka i razboriti stav. Dakle, ne može se u ime neke laičnosti odrediti da nema više mesta religijskim zajednicama i religijskom očitovanju. Mora se podržavati pluralizam“ naglašava mons. Puljić, upozorivši da incidenti prema volonterima ‘U ime obitelji’ idu prema totalitarizmu. „To nije dobro. Zato treba razvijati duh tolerancije, razumjevanja, za druge i za naše stavove. Suočavamo se s tim sve više i više. I Benedikt XVI. se požalio da na europskom području imamo sve više pojedinača koji ne prepoznaju i ne vole svoje korijene. No, državne ustanove vraćaju stvari na proceduralne osnove, ako ne sadržajno. To i jest dužnost državnih institucija: najprije da čuvaju proceduru, da se ne dogodi kao što se dogodilo sa zdravstvenim odgojem, da mimo procedure uđe kao zakon u odgoj. Ali, moraju paziti i na sadržaj. Ne smije država biti ideološki usmjerena. Država mora poštivati svoje građane i boriti se da svi imaju zaštićena svoja prava“ zaključuje nadbiskup Puljić u osvrtu na inicijativu ‘U ime obitelji’.

znanost zadnja budalaština. Tvrde da ne postoje prirodni zakoni, da nema razloga za postojanje razlika između muškarca i žene. Tvrde da ne postoje prirodni zakoni, ne postoje spol, muškarac i žena. Dotud je došlo. I za to ne daju argument. Oni nemaju argumente. Nego kažu da si lud, primitivan, nacionalist. Jer se radi o tome da nemaju nijedan argument. I morali su negirati znanost, da bi takvu ludost uopće mogli izgovoriti“ upozorio je Marušić.

Zastrašujućim smatra što je Svjetska zdravstvena organizacija (SZO), koja bi trebala biti magna charta znanstvenog pristupa medicini i antropologiji, izjednačila heteroseksualnost, homo- i biseksualnost, ne smatrajući to potonje poremećajem. Prema SZO-u, spolna orientacija obuhvaća: heteroseksualnost, homoseksualnost, biseksual-

nost i predpubertetsku spolnu orientaciju. Sve su ravnopravne. SZO je ukinula pojam spola. Postoji spolna orientacija, a osoba je definirana rodom, ne spolom. Čovjek može slobodno i svjesno za sebe izabirati određeni ili neograničen broj rodova, za određeno vrijeme, mijenjajući ga koliko hoće. Marušić je podsjetio da je to počelo 1973. g., kad je Američka psihijatrijska asocijacija glasovanjem odlučila da homoseksualnost nije poremećaj. „Nema

‘EVOLUCIJA PROTIV RODNE IDEOLOGIJE – PROTIV OBITELJI I DRUŠTVA UIME PSEUDONANOSTI’ – dr. MATKO MARUŠIĆ

‘Evolucija protiv rodne ideologije – Protiv obitelji i društva u ime pseudoznanosti’ tema je o kojoj je na tribini u Godini vjere u sjemeništu ‘Zmajević’ u Zadru u srijedu 22. svibnja izlagao znanstvenik dr. Matko Marušić, s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. „Teorija ljudskih prava postala je nova religija, da bi se mogla negirati istinska, kršćanska. Ipak, ne radi se o vjeri. Riječ je o prevari i rušenju paradigmе života“ poručio je Marušić istaknuvši kako rodna ideologija počiva na premisi da je homoseksualnost normalna pojava. „To je negiranje cijele prirodne znanosti. Uvrijedjen sam kao znanstvenik. Moj princip je znanstveni, ni vjerski ni nacionalistički. Došli su ljudi koji kažu da je moja

glasovanja u znanosti! Zaključci u znanosti se ne donose glasovanjem. U saboru se glasuje. Znanstveni zaključci proizlaze iz brojeva, statistika“ istaknuo je Marušić. Zato je odluka bila politička.

Udar na civilizaciju!

„No, ne radi se o spolnom odgoju. Radi se o totalnom uništenju života i udaru na civilizaciju. Ne radi se o tome što će djeca učiti u školi, nego da se ukinu spol i pojам oca i majke. To nije protiv Hrvata, to je protiv cijelog svijeta. Zato je presuda Ustavnog suda pobjeda svih ljudi i važna je. Nismo dužni pred Europom učiniti to što Vlada hoće. Što se tiče Europe, učinili smo što smo trebali, a to je da donešemo Zakon o sprečavanju diskriminacije. Međutim, sprečavanje diskriminacije ne znači homoseksualni brak. To ovisi o nama. Strašna je vijest da su Španjolska, Francuska i Velika Britanija donijele taj zakon. Hrvatska to ne mora donijeti“ istaknuo je Marušić, potaknuvši ljude da ne nasjedu na prevaru medija i vlade da se to mora.

Na grobu Roditelju 1

„Jeste li vi za to da zatajite svoju majku i oca? I da kažete, oni nisu majka i otac, nego roditelj 1 i roditelj 2. Hoćete doći na groblje gdje piše ‘Ljubljenoj

majci Mari’. I sad će se ‘majci’ preklesati i napisati ‘roditelju jedan Mari’? U rodnom listu se odmah mijenja otac i majka“ rekao je Marušić. Upozorio je kako se dnevno rađa 2000 djece na mjestima koje je nazvao farmama žena, gdje se odabiru geni i vrše oplodnje stanica. Žene se više ne prodaju samo za spolni odnos, što se zove prostitucija, nego i za trudnoću. „Prodaju svoju nevinu utrobu, gledaju da su širokih bokova i daju im 15 000 dolara za devet mjeseci. Hoće to nama doći, našim nezaposlenim kćerima? Hoćemo li davati svoje žene za to? Cijeli svijet zna za to, intelektualci, i nitko nije digao glas u zaštitu žene. Gdje je moje ljudsko dostojanstvo, gdje je moja kćer, supruga, majka“ upitao je Maru-

šić, ističući da nitko nikoga nema pravo nazvati homofobom zato što drugačije misli i svoje mišljenje izražava na pristojan način. Upozorio je na zavodljivost homoseksualnih udruga, da lažno i vješto mijenjaju termine, pod krinkom demokracije, ljudskih prava, ljubavi. Predavač je zaključio da rodna teorija zanemaruje notorne činjenice iz genetike, anatomije, histologije, fiziologije i drugih. Suprotne je teoriji evolucije na kojoj počiva biomedicinska znanost i filozofija prirode, te je suprotna empirijskim podacima o načinu života homoseksualaca i rizičnim čimbenicima njihove seksualne prakse.

Sličnosti rodne ideologije i komunizma

Marušić je ukazao i na neke sličnosti između rodne ideologije i teorije komunizma. Obje su nastale bez istraživanja i dokaza, rodna teorija pod krinkom brige za jedne, provodi nasilje nad drugima, cilja na rušenje paradigme – stoljetne ljudske kulture, služi se krilaticama o kojima ne dopušta raspravu, kao komunizam ima strategiju proširenja svoje revolucije na cijeli svijet, posebno neprijateljstvo usmjerava na sve oblike religije, osobito na Katoličku crkvu, smatrajući je najvećom preprekom za promjenu paradigme; kao komunizam, skriva, ometa i zabranjuje objavljivanje podataka koji joj ne odgovaraju, a objavljenе podatke ignorira, podcjenjuje i ismijava. Kao komunizam, drukčije mišljenje proglašava prekršajem, čak i zločinom, denuncira ga i kažnjava s državne razine, zakonski, te se služi silom i nasiljem – intelektualnim, društvenim, građanskim i političkim.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

MISNO SLAVLJE OBLJETNICE POSVETE ZADARSKЕ KATEDRALE SV. STOŠIJE

Na 728. obljetnicu posvete zadarske prvostolnice u ponedjeljak 27. svibnja, svečano misno slavlje u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je generalni vikar Zadarske nadbiskupije don Milivoj Boločanić. Katedralu je 27. svibnja 1285. g. posvetio nadbiskup Lovro Periandar. Prema Biskupskom ceremonijalu, katedrala je središte liturgijskog života biskupije i u vjernike treba utiskivati poštovanje prema njoj, čemu doprinosi i godišnja proslava posvećenja. „Kad god slavimo posvetu crkve kao zgrade, pozvani smo probuditi svijest o Crkvi kao zajednici Kristovih vjernika. Što su ljudi više Crkva, što dublje i intezivnije žive svoje zajedništvo, to crkve-zgrade imaju više smisla. Tada one neće biti samo muzeji prošlosti kojima se dive turisti, nego sabirališta živog Božjeg naroda u kojima se slavi Bog i zbiljski ostvaruje spasenje za ljude“ rekao je don Milivoj. Istaknuo je da Isus naglasak s rukotvorenog hrama u Jeruzalemu premješta na novo bogoštovlje u duhu i istini. Isus ne želi rušiti crkve zgrade. One su potrebne i služe svrsi kao okupljališta bogoštovatelja. „Međutim, Isus pažnju želi skrenuti s crkve zgrade na živu Crkvu. Svatko od nas je po krštenju Božji hram i Duh Božji stanuje u nama. To je nova stvarnost. I njoj mora odgovarati novo bogoslužje koje se sastoji u osobnom i životnom odnosu s Bogom. A to je bogoslužje u duhu i istini“ poručio je don Milivoj, upitavši što bi nam koristile najljepše crkve ako se u njima ne bi okupljali živi Božji hramovi.

Božji hram je svaki vjernik. Crkva je Božji boravak u njegovom narodu. Prvenstveno se misli na Crkvu

zajednicu. Ali i crkva zgrada je vidljivi znak te nevidljive stvarnosti. „Zato je crkva građevina povlašteno mjesto susreta s Bogom, jer se tu kršćanska zajednica ostvaruje i postaje vidljivom. U njoj odjekuje Kristova riječ, slavi se njegov spomen, euharistija i druge tajne vjere. Zato se crkva – zgrada po svojoj arhitekturi i materijalnom uređenju razlikuje od ostalih zgrada. Sakralni prostori čovjeku pružaju takav ambijent da čim uđe u taj Bogu posvećeni prostor, osjeti prisutnost nadnaravnog i potrebu da srce otvorí Bogu“ rekao je don Milivoj. Podsjetio je na milosti i uslišanja koje je Bog udjelio pod svodovima katedrale, na generacije predača koje su stoljećima u njoj slavile otajstva. „Neka proslava posvete katedrale probudi u nama radost što se nalazimo u Bogu posvećenom prostoru, kako bismo bolje shvaćali i doživljavali njegov duboki smisao. I neka probudi u nama želju da rado posjećujemo sveta mjesta, u njima slušamo Gospodnju riječ, blagujemo njegovo Tijelo, u molitvi nalazimo prosvjetljenje i snagu za život, te povezani zajedništvom u vjeri doživljavamo istinski susret sa živim Bogom“ zaključio je don Milivoj.

Zadarska katedrala izgrađena je u dva navrata, od 9. do 13. st., na temeljima starokršćanske bazilike iz 4. st. Iako prvotno posvećena apostolskom pravaku sv. Petru, od 9. st., otkad u njoj u sarkofagu počivaju moći sv. Stošije, prvostolnica nosi naziv te ranokršćanske mučenice. Najveća crkva u Dalmaciji je ta trobrodna romanička katedrala s prepoznatljivom rozetom na svom pročelju. Rese ga i kasnoromanički portali, a u gornjem dijelu malene arkade sa stupićima. Pohodili su je pape Aleksandar III. 1177. g. i Ivan Pavao II. 2003. g.

‘VEČER U KNJIŽARI’ – DR. IVO FADIĆ, RAVNATELJ MUZEJA ANTIČKOG STAKLA

Arheolog prof. dr. Ivo Fadić, ravnatelj Muzeja antičkog stakla (MAS) u Zadru, gostovao je u srijedu 29. svibnja na susretu ‘Večer u knjižari’ u knjižari Verbum u Zadru. Predstavio je taj specijalistički muzej, jedinstvenu ustanovu takve vrste u svijetu, koja je 5. svibnja proslavila svoj Dan Muzeja antičkog stakla. U stalnom postavu Muzeja, u osam tema, zbirka predstavlja više od 2000 cjevitih staklenih građe; izloženo je 5000 različitih staklenih predmeta iz doba antike, iz razdoblja od I. st. prije Krista do V. st. poslije Krista. Na susretu koji je moderirala Ines Grbić, dr. Fadić je potvrdio uspješan razvoj te ustanove u četiri godine postojanja otako su otvorili vrata javnosti. Prve godine njihovog djelovanja, 2010. g., od svibnja do prosinca, Muzej je posjetilo 11 000 zainteresiranih. Već sljedeće godine broj se podignuo na 20 000, a 2012. g. bilo je gotovo 30 000 posjetitelja. Ove godine samo u svibnju MAS je pohodilo 5 000 posjetitelja.

„Kultura počinje biti gledana i kroz kulturni turizam, ne samo ponudu sunca, mora i jela. Kulturne institucije počinju biti prepoznatljive, počinje se inzistirati da sredine dobivaju kulturne sadržaje. S optimizmom gledam na daljnji razvoj. Počeli smo stvarati novi standard muzeja, otvorili smo se za građanstvo, turiste, udruge, razna događanja“ rekao je Fadić. U MAS-u se u projektu održavaju do tri događaja u mjesecu. Otvoreni su medijima, u projektu svaki drugi dan u mediju je članak o inicijativama u Muzeju, jedinstvenom po vrsti građe, atraktivnoj i lijepoj gradi stakla kao segmentu materijalne kulture antike. Osim specijalističke građe, privukli su javnost i radionicama za izradu stakla i suvenirnicom u svom prostoru u kojoj je više od 200 artikala vlastite proizvodnje. Građani ciljano dođu u njihovu suvenirnicu, a svojim suvenirima otvaraju se i prema drugima.“

U kulturnim događajima povodom ulaska Hrvatske u EU, Muzej za umjetnosti i obrt, Arheološki muzej i Muzej Mimara u Zagrebu naručili su suvenire MAS-a koji će biti prisutni na izložbama u tim muzejima, s katalozima. MAS će se predstaviti s dvadeset predmeta iz svog fundusa, unikatnom staklenom građom iz cijele Hrvatske, Osijeka, Splita, Pule, Zadra.

Dr. Fadić je na susretu istaknuo i da su stručnjaci iz MAS-a članovi međunarodne udruge za izučavanje stakla čije je sjedište u Parizu. U razmjeni izložbi MAS surađuje sa Slovenijom, surađuju s kolegama u Italiji koji su оформili svoju nacionalnu udružugu, kao i s Muzejem stakla u Erbachu u projektu Alpe-Adria u kojem su Hrvati, Slovenci, Talijani i Austrijanci. Zapaženu izložbu antičkog stakla Hrvatske, još dok je građa bila u Arheološkom muzeju Zadar, 1997. g. ostvarili su kao Transparency Imperiali u gradovima Italije, Anconi, Veneciji, Torinu, u Palazzo Barberini u Rimu. Predstaviti antičko staklo u Rimu je događaj koji je Rimljana nepoznat, da postoji takav fundus izvan Italije, negdje drugdje. Za antičko staklo oni kažu ‘naše staklo’. U tom se uglednom rimskom prostoru održavaju samo veliki događaji, a ta je hrvatska izložba antičkog stakla stalno bila puna posjetitelja. Dr. Fadić je podsjetio na podršku tadašnjeg ministra kulture RH Bože Biškupića koji nije bio za to da se antičko staklo smjesti u prostor kao depadansu Arheološkog muzeja Zadar. Ministar je odredio da to bude muzej, da se mogu samostalno razvijati. MAS je

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

postavio nove standarde i svojim multimedijskim radom, izdavaštvom, tiskaju kvalitetne publikacije, DVD-e, izdali su dva glazbena CD-a. Sve rade u muzeju. Gradu su dali sasvim novu ponudu.

Staklarsku radionicu u MAS-u vodi mladi zadarski puhač Marko Štefanec koji izrađuje replike antičkog stakla. Antonija Gospić radi na plameniku, oboje su položili majstorske ispite za staklara. Ravnatelj i vodstvo MAS-a ulažu u mlade kadrove. Muzej financira nekoliko radnih mjesta iz vlastitih sredstava. Stvorili su naraštaj staklara doprinoseći tako afirmaciji staklarstva kao obrta koji izumire. Rade u kristalnom staklu jer je podatno za puhanje i duže modeliranje. „Staklo je jedno od prvih ljudskih umjetnih tvorevina, sjajan izum. Naš je muzej novi poticaj umjetnicima koji rade sa stakлом. Otkrivamo nove ljude, ali smo podrška i umjetnicima koji su već imali izričaj u staklu. Dražen Trogrlić, vrstan kipar i slikar, kod nas je postavio izložbu „Zvježđa Mediterana““ rekao je dr. Fadić. Uoči Božića prirede prigodni koncert i sakralnu temu. „Planiramo pokrenuti osnivanje nacionalne udruge za izučavanje stakla kao što je imaju Nijemci, Francuzi, te osnovati Klub prijatelja muzeja. Imamo literaturu koju mogu koristiti kolege u Hrvatskoj i svijeta. Želimo da muzej postane središte za izučavanje stakla, specijalističke i šire arheološke građe“ zaključio je angažirani arheolog Fadić, svojom stručnošću uvelike zaslужan za takvu koncepciju i uspjeh Muzeja antičkog stakla u domovini i svijetu.

KLANJANJE NA PAPINE NAKANE I KONCERT DUHOVNE GLAZBE U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Na poticaj Papinskog vijeća za promicanje nove evangelizacije da se katolici svijeta pridruže papi Franji u euharistijskom klanjanju u tijelovskoj osmini u molitvi za nakane koje je papa odredio, u katedrali sv. Stošije u Zadru u nedjelju 2. lipnja nakon večernje mise upriličeno je euharistijsko klanjanje u kojem je sudjelovao i zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Mons. Puljić je predvodio molitvu za papine nakane, za papu Franju, Crkvu te litanije Srcu Isusovom. Nakon klanjanja, u katedrali sv. Stošije Hrvatsko pjevačko društvo ‘Slavulj’ Petrinja održalo je koncert duhovne glazbe predvođeni dirigentom mo. Josip degl’ Ivelliom i u orguljaškoj pratnji mr. art. Krešimira Haasa. Izveli su sljedeće skladbe: Bože daj mi krila (P. Gotovac), Dostojno jest (D. Bortnjanski), Tantum ergo (F. pl. Lučić), Ave Maria, Milost, Ave verum, Zdravo sveti sakramente, Kriste hvala ti, U Dom ćemo Gospodnji, psalam 122 (J. degl’ Ivellio), Tota Pulchra i Regina oeli (mons. D. kardinal Bartolucci) i Raduj se Marije (K. Odak). Koncert je zaključen izvedbom Mise na čast sv. Vlaha, zaštitnika Dubrovačke biskupije, posvećene mons. Želimiru Puljiću kao nekadašnjem dubrovačkom biskupu.

Mons. Puljić je zahvalio zboru ‘Slavulj’ i dirigentu degl’ Ivelliui na izvrsnom glazbenom ugođaju koji su priredili, čestitavši im na radu uz želju za daljnjim uspjehom. ‘Slavulj’ djeluje gotovo 150 godina, a u njihovom repertoaru svjetovnih i duhovnih skladbi težište stavlja na skladbe hrvatskih skladatelja. Koncert u katedrali sv. Stošije održan je uz potporu Ministarstva kulture RH i u suorganizaciji Družbe Braće Hrvatskog zmaja – Zmajskog stola u Zadru.

SVETKOVINA TIJELOVA U ZADRU

„Tijelovo je dan koji je sjedinio sve dijelove zemlje u jednoj misli, poklonu i ljubavi. To pokazuje da ljudi mogu biti blizu jedni drugima, kad su blizu svome Bogu. Euharistija je nebo na zemlji, Bog s nama i među nama. To je jedino pravo bogatstvo Crkve i svijeta“ poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u propovijedi svečanog euharistijskog slavlja koje je na svetkovinu Presvetog Tijela i Krvi Kristove predvodio u katedrali sv. Stošije u Zadru u četvrtak 30. svibnja. U slavlju je sudjelovalo sav prezbiterij i redovništvo grada Zadra te vjernici gradskih župa.

Nakon mise mons. Puljić je nosio Presveti Oltarski Sakrament u euharistijskoj procesiji od katedrale, središtem grada do crkve sv. Šime, gdje je puk blagoslovio Presvetim. „U mjestima cijelog svijeta vode se velike procesije, pa se može reći da je Tijelovo istinski svjetsko slavlje. Svečanost Tijelova na trenutak pretvara gradske avenije i trgove u prostore pobožnosti i klanjanja. U središtu slavlja je bijela hostija pred kojom se klanjaju učeni i neuki, bogati i siromašni, zdravi i bolesni“ rekao je nadbiskup, istaknuvši ljubav našeg Gospodina koju je imao i u trenucima kad se njegov zemaljski život primicao kraju. „Poželio je do posljednjeg dana svijeta biti sa svojima, odgajati apostole, biti snaga mučenicima i hrana djevcicama. Uz svetkovinu Tjelova sjećamo se Isusove Posljednje večere i prve pričesti njegovih apostola. Sjećamo se i slavimo spomen prvog svećeničkog ređenja uz odredbu neka se to čini njemu na spomen“ rekao je mons. Puljić.

Na Tijelovo se na osobit način slavi vječno prisutnog Boga među nama. To je dan javne zahvalnosti, oduševljenja i klicanja Bogu koji prebiva među nama pod prilikama kruha. „I dok su svi drugi blagdani samo uspomena na ljubav Božju prema nama, to je svetkovina u čast Bogu koji je među nama. On nije više daleko od nas. S njim i u njemu živimo, mičemo se i jesmo. Udostojao se biti stanovnikom naših gradova i sela. Krist među nama, u hramu svijeta, na svih pet kontinenata. To je sadržaj i smisao otajstva Tijelova. Bog se u presvetoj euharistiji odjenuo velom kruha i vina. Zbog toga očekuje od nas da budemo odjeveni skromnošću i zahvalnošću“ rekao je nadbiskup, naglasivši da je euharistija čudo posvemašnje Božje nazočnosti na zemlji.

„Isus nastavlja i danas po euharistiji liječiti bolesne, hraniti gladne, tješiti žalosne, obraćati grešnike i praštati grijehu. On je naš sugrađanin i sugovornik. Ruke su mu pune darova i milosti. Spreman je svakog trenutka prosvijetliti nas, ojačati, blagosloviti, posvetiti, utješiti i pomoći. Tajna presvete euharistije zove nas i poziva da život čuvamo na najvišim visinama dostojanstva i ljudskosti, žara i zanosa, morala i svetosti. Uz i za tu tajnu treba živjeti molitveno i sveto, požrtvovno i zanosno“ rekao je mons. Puljić. Potaknuo je vjernike da se druže s Isusom kako bi rasla svijest i odgovornost koju nam je Bog povjerio na krštenju, te da se hrane njegovim svetim tijelom kako bi mogli svjedočiti da je on jedini otkupitelj čovjeka.

TEOLOŠKI PRILOG

ODGOJ U VJERI – OD NAUKA VJERE DO STAVA VJERE

Don Marinko Duvnjak

U današnjem svijetu koji je premrežen sredstvima društvenog priopćavanja kola sva sila informacija. Nije niti malo lak zadatok probiti se kroz ovu šumu podataka i prevaliti put od informacije do formacije. Na tom putu potrebno je imati jasne ideje pretočene u nedvosmislene pojmove te ključ za tumačenje stvarnosti.

Stoga najprije treba jasno definirati što je to vjera u kršćanskom smislu, tj. kako Crkva definira vjeru? Vjera je čovjekov odgovor Bogu objavitelju koji je odlučio u svojoj dobroti i mudrosti objaviti samoga Sebe i saopćiti "otajstvo svoje volje, kojim ljudi po Kristu, Riječi koja tijelo postade, u Duhu Svetom imaju pristup k Ocu i postaju zajedničari božanske naravi"

„Bog koji 'prebiva u svjetlu nedostupnu' (1 Tim 6,16) želi saopćiti svoj vlastiti božanski život ljudima što ih je slobodno stvorio, da ih u svom jedinom Sinu učini svojom posinjenom djecom. Objavljujući samoga sebe, Bog želi osposobiti ljude da mu odgovore, da ga upoznaju i da ga ljube daleko više nego li bi sami po sebi mogli.“ Crkva uvijek u svojim dokumentima govori na jedan sažet i 'zgusnut' način koji zahtijeva od nas napor usvajanja bogatstva ovog teksta. Za razumijevanje ovih izričaja također je potrebno iskustvo vjere koje daje Crkva. U obredniku kršćanske inicijacije RPOK, za obred prve provjere, ključan je dijalog: „Što tražiš od Crkve Božje? Vjeru. A što ti vjera daje? Život vječni.“

Vjerovati da postoji Bog nije posebnost kršćanske vjere jer to vjeruju i mnoge druge religije. Vjera nije ni puko poznавanje istina koje je Bog objavio o sebi, već je slobodan pristanak uz cjelebitost istine sadržane u Božjoj objavi. Vjera je osobni odnos s Bogom, čovjekovo osobno prijanjenje Bogu. Iz tog osobnog odnosa s Bogom čovjeku dolazi pravi i istinski život, neuništivi život. Vječni život.

Kršćanska vjera i naravna objava

Postoji istina i ona je spoznatljiva! Život, ljudska prava i mogućnost suživota među različitim religijama i svjetonazorima, garantirane su samo ako postoji povjerenje u razum kao instrument koji je kadar spoznati istinu. Razum je u temelju svih stvari. To je nasljeđe grčke misli, židovstva i kršćan-

stva i na tomu je izgrađena Europa i Zapad. Ako ne vjerujemo da postoje istinite tvrdnje, onda ni jedna tvrdnja nije istinita pa ni 'Bog postoji' 'Bog spašava' 'Isus je Sin Božji' ... U tim okolnostima nije moguć nikakav odgoj pa ni odgoj u vjeri. Vrijedi samo argument jačega što neizbjegno vodi u nasilje.

Čovjek, budući da je stvoren na sliku Božju, sposoban je svojim umom spoznati Boga. Dva su puta ove naravne objave: „Svijet. Polazeći od gibanja i nastajanja, iz kontingencije, iz reda i ljepote svijeta može se spoznati Boga kao izvor i svrhu svemira... Čovjek. Svojom otvorenosću prema istini i ljepoti, svojim smislim za moralno dobro, svojom slobodom i glasom svoje savjesti, svojom čežnjom za beskonačnim i za srećom čovjek postavlja pitanja o Božjoj opstojnosti... Tako čovjek može spoznati da postoji neka stvarnost, koja je prvotni uzrok i zadnja svrha svega, a što svi nazivaju Bogom.“ Čovjek je sposoban svojim razumom razlučivati što je dobro a što je zlo, što je istina a što laž. Iz ove čovjekove sposobnosti proizlazi prirodni moralni zakon koji je univerzalan.

Stoga, na primjer, kad se Papa izjašnjava protiv abortusa, eutanazije, genetskog inženjeringu bez moralnih ograničenja, redovito se misli da on to čini iz nekakvih Crkvenih interesa. Ne razumije se da Crkva brani život najprije u ime razuma a onda tek u ime vjere. Kada Učiteljstvo Crkve tvrdi da obitelj mora biti monogamna i heteroseksualna da bi mogla funkcionirati kao osnovna stanica društva – ne iznosi u prvom redu istinu vjere nego istinu razuma. Da li su to dobra koja bi vrijedila samo za katolike i ne bi se smjela nametati nekatolicima i nevjernicima? Da li ova dobra, također, trebaju inspirirati državne zakone ili ne trebaju jer je država laička?

Postoji razlika u tvrdnji 'Bog je jedan i trojstven' i u onima u kojima se tvrdi da je 'dijete ljudsko biće od samog začeća' i da 'nutarnja narav braka zahtjeva da to ne može biti ugovor između dvije osobe istoga spola'. Kada bi Crkva htjela zakonski postaviti da svi moraju vjerovati u Trojstvo tada bi zadirala u kompetenciju države. Naprotiv, tvrdnje u obrani života, obitelji, vjerske slobode i slobode odgoja su neupitne vrijednosti, vrijednosti o kojima se ne pregovara – to su tvrdnje razuma koje trebaju važiti za sve. Zapovijed 'Ne ukradi' da li važi za sve,

ili su nevjernici izuzeti i imaju pravo krasti? Kada Crkva predlaže ove vrijednosti radi se o normama koje važe za sve i u interesu su svih. Temelji ljudskog suživota su najprije moralnog reda a onda tek društvenog i političkog reda. Ove vrijednosti iako su kršćanske one su i temeljno ljudske vrijednosti. One su univerzalne. Ako mi kršćani sumnjamo u univerzalnost ovih vrijednosti i ako smo nagriženi mentalitetom relativizma tj. nepriznavanjem postojanja istine, gubimo vjerodostojnost i zalazimo u skepticizam koji ruši temelje odgoja. To je ozračje u kojem mi danas živimo.

Kršćanska vjera i prirodna religioznost

Čovjek je religiozno biće. On je svjestan neke božanske Moći nad svojim životom i on s njom uspostavlja odnos. Uspostavlja ga na spontan način po modelu ljudskog odnosa između slaboga i jakoga. Slabi se mora pred jakim pokazati u dobrom svjetlu, djelovati na jakoga kako bi on milostivo odgovorio. U prirodnoj religioznosti čovjek ima inicijativu, on traži Boga kad se osjeća ugroženim ili kad mu nešto treba. Dakle, dva su temeljna motiva u prirodnoj religioznosti: strah i korist. Tako Bog

sliči nekom ljudskom moćniku i trebao bi biti čovjekova projekcija i podudarati se sa čovjekovom željom.

Bog kršćanske vjere je drugačiji od onoga koga naravno i spontano stvara ljudska religija. Bog je onaj koji ima inicijativu, on je onaj koji prvi djeluje. Bog je onaj koji dariva život čovjeku i prihvata ga kakav jest. Temeljni motiv je bezuvjetna i besplatna ljubav. Vjernik prenosi ovu ljubav drugima i stoji u stavu zahvalnosti prema Bogu. Za kršćansku vjeru je iznimno važno izići iz stava prirodne religioznosti i upoznati pravo lice Božje. Kršćanin treba trajno prihvataći Božju objavu, sebe doživljavati kao onoga koga Bog ljubi, koji je oživljen Božjom snagom, koji je zahvaćen Isusovim uskrsnućem. A to znači živjeti u trajnom obraćenju. Kaže sveti Ivan apostol: „Straha u ljubavi nema, nego savršena ljubav izgoni strah, jer strah je muka i tko se boji, nije savršen u ljubavi.“ (1 Iv 4,18)

OTVOREN PUT KONCILA

(Walter Kasper)

L'Osservatore Romano, 12. IV. 2013.

Bilo je to razdoblje hladnog rata. Godinu dana prije početka Koncila bio je podignut Berlinski zid, a za vrijeme prve koncilske sjednice, svijet se našao na rubu atomskog rata uzrokovanu krizom na Kubi. Danas, pedeset godina kasnije, živimo u potpuno drugačijem, globaliziranom svijetu s ubrzanim promjenama, s novim pitanjima i novim izazovima. Optimistično povjerenje u napredak i želja da se krene prema novim granicama, nestali su odavno. Za većinu katolika, razvoj, pokrenut Koncilom, postao je sastavni dio svakodnevnog života Crkve. Međutim, ono što mi danas živimo nije onaj slavni početak i nije to proljeće Crkve koje smo tada očekivali, naprotiv, više je to zimski prizor koji pokazuje ozbiljne znakove krize.

Za poznavatelje povijesti dvadeset Koncila, priznatih kao ekumenski, ovo nije nikakvo iznenadenje. Postkoncilska vremena uvijek su bila turbulentna. Ali II. vatikanski poseban je slučaj. Za razliku od prethodnih Koncila nije bio sazvan da

bi isključio krivi nauk ili ujedinio razdvojene crkve, nije proglašio niti jednu dogmu kao ni formalne disciplinske odluke. Ivan XXIII. imao je širu viziju. Vidio je novo doba na pomolu i krenuo mu ususret s optimizmom, s nepokolebljivom vjerom u Boga. Govorio je o pastoralnoj svrsi Koncila shvaćajući osuvremenjivanje Crkve kao „postati danas“ Crkva. Nije mislio na banalnu prilagodbu duhu vremena nego na apel kako naviještati vjeru danas.

Većina koncilskih otaca shvatila je ideju. Željeli su iskoristiti zahtjeve pokreta obnove biblijske, liturgijske, pastoralne, ekumenske kao i nauke crkvenih otaca, nastalih između dva rata; započeti novu stranicu sa Židovima i ući u dijalog sa suvremenom kulturom. Bio je to projekt modernizacije koji nije želio i nije mogao nikako biti modernizam.

Utjecajna manjina pružila je jak otpor ovom pokušaju većine. Nasljednik Ivana XXIII. Pavao VI. bio je zapravo na strani većine, ali je nastojao

uključiti manjinu i, u skladu s koncilskom tradicijom, koliko je moguće, postići jednodušno odobrenje za ukupno 16 koncilskih dokumenata. Uspio je, ali i platio cijenu. U puno točaka morale su se naći kompromisne formulacije, u kojima je često stav većine bio odmah uz onaj manjine, smisljeno da ih ograniči.

Na taj način koncilski tekstovi imaju u sebi enormni potencijal za konflikte: ostavljaju mogućnost selektivnog prijema u jednom ili drugom pravcu. Koji smjer označava busola Koncila i kamo vodi put katoličke crkve na početku XXI stoljeća? Ostaje li u pouzdanju vjernika poput Ivana XXIII. ili se vraća natrag prema sterilnim obrambenim stavovima?

Do danas mogu se razlučiti tri faze.

Prva faza je faza entuzijazma. Karl Rahner, odmah po povratku sa Koncila, na jednoj konferenciji u Muenchenu, govori o „početku početka“. Ali, ostao je oprezno skeptičan o onom glede budućnosti. Drugi su otisli korak dalje i ostavili po strani, kao sporedno, sastavnice tradicije uvrštene radi kompromisa: Poput Hansa Künga učinili su skok od skoro 2.000 godina i interpretirali nauk crkve na posve novi način počevši od Svetog pisma.

Nije se dugo čekalo na reakciju. Došla je ne samo od nadbiskupa Lefebvre i udruge svećenika Svetog Pija koju je on utemeljio, već i od teologa koji su za vrijeme Koncila bili ubrojeni među progresivne (Jacques Maritain, Louis Bouyer, Henri de Lubac). Za razliku od Lefebvrea oni nisu kritizirali Koncil u njemu samom nego su kritizirali njegovo prihvaćanje. U stvari, u prva dva desetljeća nakon Koncila, dogodio se egzodus svećenika i redovnika. U mnogim područjima došlo je do opadanja crkvene prakse i protestiranja svećenika, redovnika i laika. Papa Pavao VI. govorio je o „dimu sotone“ koji je ušao u Božji hram kroz određene pukotine.

I danas neki kritičari, u kontekstu povijesti Crkve, II. vatikanski koncil smatraju kao veliki promašaj i najveću katastrofu novijeg doba. No, bilo bi pogrešno misliti da je sve ono što se dogodilo nakon Koncila, dogodilo radi Koncila. Kritičari ne poznaju tendenciju koja je bila prisutna i prije Koncila i znatno ubrzala društvena događanja vezana uz protest mlađih i studenata 1968. godine. Nakon 1968. godine emancipacijske tendencije odrazile su se i u crkvenim krugovima.

Za vrijeme Koncila progresivni su bili pravi konzervativci koji su htjeli obnoviti antičku tradiciju. Nešto kasnije riječ su preuzeли novi progresivni koji nisu bili toliko orijentirani prema antičkoj tradiciji

koliko prema „znakovima vremena“ želeći tumačiti evangelje prema potrebama izmijenjene društvene situacije.

Sazivanjem izvanredne biskupske sinode 1985. godine, dvadeset godina nakon Koncila, započela je treća faza prihvaćanja Koncila. Zadaća Sinode bila je napraviti svojevrsnu prosudbu. Svjesna krize Sinoda se nije svrstala među nemali broj onih koji su se prepustili jadikovanju. Sinodalni oci govorili su o ambivalentnoj situaciji, u kojoj osim negativnosti ima i pozitivnih, dobrih plodova, kao: liturgijska obnova koja je doprinijela da se više naglasi Božja riječ, da čitava crkvena zajednica sudjeluje u liturgijskim slavlјima, da se pojača suradnja s laicima u životu Crkve; ekumensko zblžavanje, otvorenost prema suvremenom svijetu i njegovoj kulturi, i mnogo drugih pozitivnih ishoda.

Sinoda je naglasila da je Crkva na svim crkvenim saborima ista i da posljednji Koncil mora biti interpretiran u odnosu prema svim prethodnim. S ovakvim hermeneutičkim stavom Sinoda je postala trenutak za kristaliziranje treće faze prihvaćanja, one Učiteljstva. Prvi službeni korak bio je liturgijska reforma, ponajprije uvođenje novog Misala koji je stupio na snagu prvom nedjeljom došašća 1970. godine. Spomenuta obnova s radošću je prihvaćena od većine, ali se susrela i s kritikom dijelom iz teoloških razloga, a dijelom zbog nostalгиje za svetošću i estetikom obreda prakticiranih do tada.

Koncilski dokumenti nisu ostali mrtvo slovo. Obilježili su život u biskupiji, u župi i redovničkoj zajednici preko liturgijske obnove, duhovnosti s naglašenom biblijskom konotacijom, sudjelovanjem laika i potaknuli su ekumenski i religijski dialog.

Na poseban način Koncil je prihvaćen od novih religioznih pokreta nastalih sedamdesetih godina, koji su, na nov način, iznijeli na svjetlo raznovrnost karizmi i opći poziv na svetost. Ni službeno prihvaćanje nije bilo odlučno. Djelomično, na Konciliu se prešlo na liturgijsku reformu u kojoj je Koncil još uvijek držao latinski kao redoviti liturgijski jezik ali se nije govorilo o okrenutosti prema narodu u liturgijskim slavlјima. Isto vrijedi i za društvene i etičke smjernice pape Ivana Pavla II. za provedbu vjerske slobode raskidanjem sporazuma koji su se sudarali s njom i, na kraju, glede „političke“ ljudskih prava, kojima je Ivan Pavao II. dao značajan doprinos u rušenju komunističke diktature u Istočnoj Europi.

Vrijedi prisjetiti se i njegove enciklike o ekumenizmu „Ut unum sint“ (1995.) kojom je produbio

Koncilske izjave i energično nastavio s njima. Sve ovo, promatrano s različitih stajališta, promijenilo je, u pozitivnom smislu, sliku Crkve kako izvana tako i iznutra.

Ekumenizam, druga važna tema, donio je puno dobrih plodova, više nego li se očekivalo u vrijeme Koncila.

Crkva koja se oslanja na mainstream – najšire prihvaćen način mišljenja – postaje u konačnici površna. Nije zanimljiva ako se kiti tuđim perjem već ako svoju vrijednost temelji na kredibilitetu i vjerodostojnosti i ako se pojavi kao potporan dominantnom javnom mišljenju. Pedeset godina nakon otvaranja Koncila, prilika je da se još intenzivnije zaokupimo Koncilskim dokumentima kako bi iz njih izvukli još neotkriveno blago koje se u njima krije.

Naravno, ne možemo stvarati mit o Koncili ili ga svesti na tek nekoliko efektnih fraza. Ne može ga se uzeti ni kao kamenolom iz kojeg ćemo uzeti potreban materijal za individualne teze.

Polazna točka moraju biti koncilski tekstovi čija interpretacija mora biti u skladu s univerzalnim kriterijima i propisima odobrenim za interpretiranje Koncila. Treba pažljivo otkriti smisao svake tvrdnje, povijest redakcije – često složene – затim je treba smjestiti u kompleks, artikuliran i bogat napetostima svih koncilskih tvrdnji. Treba ih ponovno razumjeti u svoj složenosti i duhu tradicije i njezina povijesnog razvoja kao i njenog prihvaćanja u međuvremenu. Na kraju, svaka pojedinačna tvrdnja treba biti interpretirana u okviru hijerarhije istine polazeći od svog kristološkog središta. Prihvaćanje, pod vodstvom i moderiranjem Crkvenog učiteljstva, pitanje je svega Božjeg naroda.

Posljednju važnu naznaku dao je papa Benedikt XVI. u svom govoru kardinalima i suradnicima Rimske kurije održanom 22. 12. 2005. povodom 40. godišnjice zatvaranja Koncila. Na taj način uveo je u najnoviju fazu diskusiju o interpretaciji Koncila. Razjasnio je da slaganje ne mora biti sinkronijsko (s gledišta Crkve danas) već i dijakronijsko (što znači uzeti u obzir Crkvu svih vremena).

Suprotstavio je dvije hermeneutike: onu diskontinuiteta i prekida, koju odbacuje i drugu "reforme i obnove". Papine riječi bile su često interpretirane jednosmjerno, ne uzimajući u obzir da papa nije suprotstavio, kako mnogi tvrde, hermeneutiku diskontinuiteta hermeneutici kontinuiteta. Papa je govorio o hermeneutici reforme i obnove u kontinuitetu Crkve. Reforma je, u kompleksu sredn-

iovjekovne tradicije, temeljni izraz i izazov koji se uvijek iznova postavlja, kontinuirano. Reforma ne znači samo praktičnu prilagodbu pojedinih paragrafa novonastaloj situaciji. Onaj koji govori o reformi prepostavlja da postoje deficiti i disfunkcije koje upućuju na potrebu vraćanja tradiciji, na poseban način apostolskim vremenima, obnavljajući ih kreativno.

Papin govor o reformi i obnovi u kontinuitetu odražava živu koncepciju Tradicije, koja bi mogla ponovo upaliti vatru Koncila, dati novi impuls Koncila, ukoliko temeljne tvrdnje budu praćene praktičnom primjenom.

Pitamo: Kako bi mogla izgledati takva obnova i u kojem pravcu bi išao njen daljnji hod? Kako danas primijeniti baštinu pape Ivana XXIII. i Pavla VI.?

Ponajprije, Koncil je prihvatio, kritički i konstruktivno, važna pitanja suvremenosti. Danas, pola stoljeća kasnije iz doba moderne prešli smo u post-moderno razdoblje. Mnoštvo starih pitanja postavlja se na novi način; također i mnogi ideali prosvjetiteljstva danas su predmet rasprave. Vjera u napredak i povjerenje u razum uzdrmani su. To ne znači da Koncil nije više aktualan. Crkva mora ozbiljno razmišljati o pitanjima suvremenog doba. Mora braniti vjeru kako od post-modernog pluralizma i relativizma tako i od fundamentalističkih tendencija koje izbjegavaju razum.

Drugi izazov post-modernog doba je siromaštvo velike većine ljudi i ne samo u zapadnom svijetu obilježenom sekularizmom i relativizmom već i onih u Južnoj hemisferi. Na to nas je podsjetio papa Franjo sa svojim opredjeljenjem za siromašnu Crkvu, za siromahe. Učinio je to u kontinuitetu s II. vatikanskim koncilom koji u „Lumen Gentium“ u jednom poglavљu, pomalo i zaboravljenom, govori o nasljedovanju Isusa koji je radi nas postao siromašan, te o siromaštvu i apostolskoj jednostavnosti Crkve. U tom smislu papa Franjo već od prvog dana svog pontifikata dao je svoju, rekao bih proročku interpretaciju Koncila i početak nove fazi prihvaćanja. On je promijenio raspored: na prvom mjestu sad su problemi Južnog dijela svijeta.

To nas dovodi do treće točke: od Koncila do danas situacija u Crkvi se promijenila. Na početku prošlog stoljeća jedna četvrtina katolika živjela je izvan Europe. Danas, samo jedna četvrtina katolika živi u Europi, a više od dvije trećine katolika živi na Južnoj polutki svijeta gdje je Crkva u porastu. U našem globaliziranom svijetu Crkva je postala svjetska i univerzalna na novi način. Problem

TEOLOŠKI PRILOG

jedinstva i mnogostrukosti postavlja se na posve novi način. Koncil je zamislio Crkvu kao COMMUNIO – zajednicu, kao sudjelovanje u trojstvenom životu, kao jedinstvo u mnoštvu. Naravno, jedinstvo u Petrovoj službi dar je odozgor, istinski dar Gospodina njegovoj Crkvi, pribjegavanje mentalitetu nacionalne crkve, bilo bi u ovom našem svijetu sve više negoli sposobnost pokazati put prema budućnosti. Prihvatići jedno središte ne znači prihvatići centralizam. Već 1963. godine Joseph Ratzinger ukazao je na činjenicu da jedinstvo u Petrovoj službi ne mora neminovno biti shvaćeno kao administrativna, disciplinska i liturgijska jednakost. Ivan Pavao II. u svojoj enciklici „Ut unum sint“ pozvao je na promišljanje o novim oblicima zadaće primata. Benedikt XVI. barem je dva puta citirao svog prethodnika. Zato je jako znakovito da je papa Franjo uputio biskupu Rima, koji predsjeda u ljubavi, poznatu izjavu Ignacija Antiohijskog. Ona je od temeljne važnosti ne samo za nastavak ekumenskog dijaloga sa Istočnim crkvama već i unutar Katoličke Crkve.

Četvrta točka gledišta: problem jedinstva u mnoštvu zaoštvara se u pitanju slobode pojedinca kao ljudskog bića i pojedinca kršćanina. Danas se puno govori o individualizaciji društva. Problem se nameće i Crkvi. Problemi se nameću mnogim kršćanima, pastirima, a posebno u etičkim pitanjima.

Posljednja točka je najvažnija: pitanje Boga. Već je Koncil, među ozbiljnim pitanjima onoga vremena, identificirao ateizam u svojim različitim oblicima. Ta situacija od onda do danas drastično se pogoršala. Današnji problem je što Bog za mnoge više uopće nije problem, ili se čini da nije problem jer ih njegovo postojanje uopće više ne zanima. Problem je indiferentnost. U takvoj situaciji ne možemo se brinuti samo za socijalne, kulturološke i političke efekte vjere, držeći da je vjera u Boga nešto što se podrazumijeva. Nije dovoljno ni brinuti se samo o pitanjima unutarnje obnove Crkve, ona su zanimljiva samo za insajdere (one unutra). Osobe vani, u „predvorju pogana“ imaju druga pitanja: odakle dolazim i kamo idem? Koja je svrha mogu postojanja? Zašto zlo? Zašto patnja u svijetu? Zašto moram trpjeti? Kako pronaći sreću, gdje pronaći nekoga tko će mi biti blizu, razumjeti me, ohrabriti me, uliti mi malo nade?

Ne trebamo govoriti o nekoj nejasnoj transcendentiji, moramo govoriti konkretno o Bogu koji nam se objavio u osobi Isusa Krista kao Bog s nama i Bog za nas, Bog neizmjernog milosrđa, koji nas čeka, koji nam u svakoj situaciji daje novu priliku

i kojemu u molitvi možemo reći „ABBA – OĆE“. Moramo govoriti o Božjem milosrđu, o milosrđu koje je ime našeg Boga, kako je rekao papa Franjo.

Put koji je Koncil započeo nije završen. Bogata baština koju su nam ostavila dvojica papa Ivan XXIII. i Pavao VI. još nije iscrpljena. Taj put moramo prijeći strpljivo, odlučno i hrabro, bez obzira na sve i s unutarnjom radošću (HILARITAS): „Radost Gospodnja naša je jakost“ (Nehemija 8, 10). Koncil je pobudio na radost za Boga, za vjeru, za Crkvu. Tu radost trebamo ponovno upaliti u nama samima kako bismo mogli oduševiti i druge. Radost je zarazna. Naravno, svatko od nas samo je jedno malo svjetlo. I pokret pretkoncilske obnove započeo je s pojedincima i malim skupinama. I u postkoncilskoj obnovi neće biti drugačije. Samo ako mi sami ne ugušimo radost u nama, onda će ona moći prijeći na druge. Može doprinijeti da Crkva, u ovom svijetu brzih i dubokih nesigurnosti, postane na jedan potpuno nov način putokaz i ohrabrenje. (prevela s.Mirjam Gadža)

IZVJEŠĆE POVJERENSTVA ZA DUHOVNA ZVANJA I MINISTRANTE

Predmet: Izvješće za kraj školske godine.

P. t.

NADBISKUPSKI ORDINARIJAT

Jurja Biankinija 2

23000 ZADAR

Don Šimun Šindja izradio je letak – ravnalo sa slikama nadbiskupa Vicka Zmajevića i Sjemeništa. S druge strane je tekst molitve za duhovna zvanja.

Ministranti 7. i 8. razreda susreli su se s o. Duhovnikom, s o. Rektorm, posjetili gimnaziju "Ivan Pavao II". U poslijepodnevnom susretu zaigrali su nogomet i kraj dana završili u molitvi s Gospodinom.

Sudjelovali su:

– dekanati: Benkovački, Novigradski i Zemunički.

Župe sudionice: Benkovac – 11; Galovac – 3;

Gorica-Raštane – 4; Jasenice – 3;

Korlat – 3.

Ukupno 24 ministranta.

II. susret – 9. – 10. ožujka 2013.

– dekanati: Dugootočki, Ninski, Paški, Pašmanski, Ražanački, Silbanski, Ugljanski.

Župe sudionice: Nin – 2; Privlaka – 5; Ražanac – 6;

Vir – 5; Vrsi – 8; Zaton – 1.

Ukupno 25 ministranta.

III. susret – 6. – 7. travnja 2013.

– dekanati: Biogradski, Zadar – istok, Zadar – zapad.

Župe sudionice: Bibinje – 5; Diklo – 1;

Zadar, Gospa Maslinska – 1; Zadar, Presveto Srce Isusovo – 3;

Zadar sv. Josip – 4;

Zadar, sv. Stošija – 2

Ukupno 16 ministranta.

Sveukupno: 65 ministranta.

PASTORALNI PRILOG

3. BDJENJE ZA DUHOVNA ZVANJA U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Nadbiskupsko sjemenište 'Zmajević', te Povjerenstvo za duhovna zvanja i ministrante organizirali su susret za srednjoškolce (ministrante, pjevače, župne animatore,...) aktivne u svojoj župi susret u Nadbiskupskom sjemeništu 'Zmajević'.

Sudjelovali su srednjoškolci iz župa: Zadar, Gospa Maslinska – 5 i Zadar - sv. Josip – 2.

Ti isti, sa sjemeništarcima su se pridružili bdjenju za duhovna zvanja u katedrali u 20 sati

Nadbiskupsko sjemenište 'Zmajević', Povjerenstvo za duhovna zvanja i ministrante te Vijeće za posvećeni život organizirali su molitveno bdjenje za duhovna zvanja u subotu, uoči nedjelje Dobrog Pastira, 20. travnja 2013., u katedrali sv. Stošije u Zadru, s početkom u 20 sati. Molitveni su susret animirali sjemeništari, Katedralni zbor mladih „ANASTAZIJA“ iz župe sv. Stošije u Zadru i Crkveni zbor „SHEMA“ iz župe Gospe od Ružarja iz Posedarja

4. SUSRET MINISTRANATA ŽUPI SV. NEDJELJICE U VRANI

Tradicionalni susret ministranata u Vrani započeo je sa sv. Misom. Nakon sv. Mise slijedio je kviz znanja koji su vodili fra Tomislav Šanko i sjemeništarac Pavle Ivić. Nakon objeda ministranti su odmjerili svoje snage u nogometu, stolnom tenisu, potezanju konopa.

Završetak susreta je obilježen pobožnošću Mariji.

Sudjelovali su ministranti iz 21 župe, zajedno 177, sjemeništari – 14; te svećenici i laici 39. Svi ukupno je bilo 230.

Župe:	Biograd, sv. Stošija - 25,	Biograd, sv. Ivan - 13,
Diklo i Kožino - 4,	Galovac - 4,	
Gorica-Raštane - 6,	Kistanje - 8,	
Pag - 7,	Perušić - 8,	
Ploče - 8,	Privlaka - 7,	
Radovin - 12,	Ražanac	
Smilčić - 8,	Sukošan - 14,	
Sv. Filip i Jakov - 7,	Veli Iž - 2,	
Vir - 10,	Vrana - 15,	
Zadar, sv. Ante - 4,	Zadar, Kraljica mira - 5,	
Zadar, sv. Josip - 10		

Svaka od tih župa za organizaciju je doprinijela po 200 kn. Sveukupno prikupljen prilog je iznosio 3,950 kn. Župa Vrana i Sjemenište „Zmajević“, kao domaćini oslobođeni su plaćanja.

Rashod: - za hranu i piće 3.600

- medalje sv. Benedikta 160

3.760

Preostalo je za sljedeći susret 190 kuna.

PASTORALNI PRILOG

Župnik župe sv. Mihovila iz Vrane, don Šimun Šindja, organizirao je sa svojim župljanima ručak za ministrante, odgojitelje i svećenike. Pripremao je diplome za pobjednike u kvizu i sportskim aktivnostima. U svemu pomagali su sjemeništarci iz Sjemeništa „Zmajević“ s odgojiteljima.

Na završetku susreta o. Nadbiskup Želimir Puljić predao je nagrade i blagoslovio na danji zauzet rad i radost.

S poštovanjem

Don Stanislaw Wielinski,
pročelnik Povjerenstva
za duhovna zvanja i ministrante

PASTORALNI PRILOG

Dr. Marjan Steiner: Duh liturgije i neke misli Benedikta XVI.

(Izlaganje na rekolekciji, 8. 05. 2013.)

Duh liturgije i neke misli Benedikta XVI.

Liturgijski je čin događaj, mjesto susreta s Kristom koji spasava. Stoga liturgija nije skup kretnji, riječi i pjevanja koje valja obaviti, ona je mjesto zajedništva s Njim, vrhovnim liturgom. A On je prisutan u liturgijskom činu na razne načine: u svojoj riječi, osobi službenika, okupljenoj zajednici, a na najizvrsniji način u presvetoj euharistiji. Uskrsli Krist, dakle, ispunja u potpunosti svako liturgijsko slavlje, on se nalazi u središtu okupljene liturgijske zajednice. Krist, Gospodin i Sluga, trajan je sakrament naše veze s Bogom, i to po Crkvi i njenom bogoslužju.

Poetičnost liturgije

Jedan od prvih vidika kojim se liturgija ističe jest njezina blizina poetičnom. Ona se nadahnjuje Biblijom, pri čemu značajnu ulogu igra knjiga Psalama. Hvaljenje Boga i zahvaljivanje na njegovim dobročinstvima predstavljaju važnu sastavnici kršćanstva, napose u bogoslužju. O velikom bogatstvu himana prvotnih kršćanskih zajednica svjedoče i neki odlomci Novoga zavjeta (poslanice i Otkrivenje). Upravo ti tekstovi pokazuju izražajnu i umjetničku snagu poetskog. U srednjem vijeku također su se razvijale brojne literarne vrste i oblici (tropi, sekvence, moteti), koji su se u liturgiji pjevali. Sve te forme nastale su iz želje monaha da hvalile i zahvaljuju Božjem veličanstvu. Taj poetični element prožima cijelu baštinu Crkve koja navedene himničke izričaje nudi kao jedan od najuzvišenijih načina molitve. Povezanost poetskog i glazbenog u kršćanskom bogoslužju dolazi snažno do izražaja. U tom smislu sveta glazba je nezaobilazni element liturgijskog događanja.

Umjetnost je autentični izraz ljudskog duha, u svojim temeljnim elementima nešto općenito razumljivo i čovjeku prirođeno. Ona spontano vodi od vidljivog k nevidljivom, od dostupnog k nedostupnom, od pojedinačnog k općenitom. Zato stvara u svim svojim oblicima idealan ambijent bogoslužju koje je puno simbolizma. Bogoslužje, naime, pretvara skup ljudi u zajednicu Božjeg naroda, u ljudskoj riječi sluša Božju riječ, a u ljudskom činu gleda otkupiteljski i posvetiteljski zahvat samoga Boga.

Činjenica je da se kršćansko bogoslužje odvija kroz vjekove u najužoj povezanosti s umjetnošću. Drugim riječima kršćanska se liturgija koristi umjetničkim izrazom svih vrsta, od pozicije i pjevanja do kiparstva, graditeljstva i koreografije, ugrađujući ih sakralni simbolizam Kristova misterija. Liturgija, istina, nije bitno vezana ni na koji umjetnički izraz, jer sama posjeduje snagu da materijalnom elementu dadne novo značenje, kakvo dotad nije imao. Upravo ta usmjerenost liturgije prema znakovima čini je srodnom s umjetnošću.

Kršćansku liturgiju označujemo izrazom »sveta«. No radi se o relativno svetom, tj. o svetu u odnosu prema Bogu koji je »jedini svet« i prema Kristu koji je »Svetac Božji«. Liturgija je sveta iz komunikacije s Bogom, odnosno s Kristom

Liturgijska raznolikost

Kršćanska je liturgija imala svoj put od jedinstvenosti u apostolskom razdoblju, preko raznolikosti liturgijskih rodova i obreda nakon Konstantina, do uniformiranosti i centraliziranih poslije Tridentskog sabora. Ovdje ne ulazimo u liturgijsku raznolikost u prošlosti, već se osvrćemo na sadašnjost. Konstituci-

ja o svetoj liturgiji *Sacrosanctum Concilium* Drugog vatikanskog sabora navodi da se liturgija »sastoji od nepromjenljivog dijela koji je božanski ustanovljen i od promjenljivih dijelova. Ti se dijelovi u tijeku vremena mogu ili čak moraju mijenjati, ako su se u njih možda uvukle pojedinosti koje manje odgovaraju prisnoj naravi same liturgije ili su postale manje prikladne« (SC 21). Navedeni broj ističe i tri kriterija po kojima valja popraviti i obnoviti liturgijske tekstove i obrede:

- 1) oni moraju biti u službi liturgijske znakovitosti;
- 2) njihova ih jasnoća mora učiniti što shvatljivima vjernicima;
- 3) oni će već po sebi omogućiti puno i zajedničarsko sudjelovanje svih prisutnih.

U br. 26 Konstitucije kaže se da su liturgijski čini slavlja Crkve, tj. cijelog mističnog tijela Kristova (ne privatni!). Jedinstvo bogoslužne zajednice ne znači istoobraznost i uniformnost. Riječ je o jedinstvu (bitnoga) u različitosti (nebitnoga).

Koncilski papa Pavao VI. jednom je rekao: »Dobro sjeme apostolskog naviještanja svaki narod prima u svoj mentalitet i kulturu. Svaka mjesna Crkva raste u sebi svojstvenoj posebnosti i prema svojim običajima. Ista otajstva slavi na svoj način a da se pri tome ne ošteći jedinstvo u vjeri, ljubavi i poštovanju onoga što je Krist ustanovio.« Veći preokret u tom smislu učinio je Drugi vatikanski sabor misijskim Dekretom »Ad gentes«, a u Konstituciji o svetoj liturgiji »Sacrosanctum Concilium« izriče se stav da u kršćansku liturgiju ne može ući ništa što je nerazrješivo povezano s praznovjerjem i zabladama. Drugi kriterij istog broja Konstitucije dopušta da svaki narod može u rimsku liturgiju iz svoje kulture unijeti samo ono što odgovara njezinu duhu.

Možemo govoriti o dva stupnja prilagođavanja: o redovitijem i općenitijem, te o dubljem i delikatnjem. Ovaj drugi manje se odnosi na europske zemlje, a više na one misijske. U europskim zemljama koje su izrasle na grčko-rimskoj kulturi i civilizaciji nema dubljih prilagođavanja, osim onih što su ih predvidjele

same tipske liturgijske knjige. No zato se izražava želja i potreba prilagođivanja liturgijskih tekstova modernom mentalitetu europskih naroda koji se znatno razlikuje od tradicionalnog. Više je posla s liturgijskim prilagodbama na drugim kontinentima.

Novi tekstovi i prevođenje

Sigurno je jedna od najvećih poteškoća prijevod rimskih predložaka na različite jezike. I sam stil tih tekstova (formalna strogost, kratkoća i unutarnja gustoća) izgleda stran govornom osjećaju mnogih naroda. Otud želje i pokušaji da se izrade tekstovi koji su izrasli iz vlastite gorovne kulture. Pritom valja imati na umu, napose što se tiče slavljenja euharistije, da bi odvajanje od tradicije i neobaziranje na zajedništvo s drugim partikularnim Crkvama protuslovilo liturgijsko-teološkom principu koji bi se mogao izreći ovako: Euharistija je konstitutivna za diakroni identitet (tradicija) i sinkroni identitet (zajedništvo) Crkve.

Sve je jasnije da nije dovoljno obred samo prevesti, već ga treba dotičnoj sredini adaptirati i novim tekstovima dopuniti. Osim toga razvoj jezika u raznim kulturnim sredinama zahtjeva periodično pregledavanje i osuvremenjivanje bogoslužnih tekstova. Unutar jednog govornog područja postoje pak skupine za koje je nužan poseban govorni oblik (djeca, invalidi, prastanovnici u nekim dijelovima zemaljske kugle, jednostavnji ljudi). Iz toga se pak rađa kako interkulturnalna, tako i intrakulturalna raznolikost, ali isto tako i promjenjivost govornog izričaja u liturgiji. Što se tiče samih tekstova uočljiva je rastuća različitost između tekstova iz tradicijske baštine rimskog Reda mise i misala na narodnim jezicima. No posljednjih godina iz Rima stižu zahtjevi da se kod prevođenja s latinskoga više pazi na tipska izdanja.

Konkretan primjer prevođenja

Uzmimo riječi ustanovljenja euharistije: „za sve“, „za mnoge“; „tijelo... koje se za vas predaje (krv...koja se za vas proljeva)“, „tijelo... koje će se za vas predati (krv... koja će se za vas proliniti)“.

Liturgija i tradicija poznaju kako prijevod „za sve“, tako i „za mnoge“. Kaže Ratzinger: „Sva-

PASTORALNI PRILOG

ka od njih izriče jedan vidik: s jedne strane sveobuhvatno spasenjsko obilježje Kristove smrti, koji je trpio za sve ljude; s druge strane slobodu odbacivanja kao postavljanje granice događaja spasenja. Nijedna od dviju formula ne može izraziti sav ovaj sadržaj; svakoj je potrebno tumačenje i povratni odnos prema cjeni poruke. Ostavljam otvorenim pitanje je li imalo smisla ovdje odabratи prijevod 'za sve' i tako prijevod pobrkatи s tumačenjem koje je u svakom slučaju nužno. Nema krivotvorena u samoj stvari, jer bez obzira stoji li prva ili druga formula, uvijek moramo osluškivati čitavu poruku: da Gospodin uistinu ljubi sve i da je za sve umro. I drugo: da se ne igra našom slobodom poput čarobnjaka, gurajući je u stranu, nego želi da izričemo svoje 'da' njegovom velikom milosruđu." (J. Ratzinger, Bog je s nama).

Još nešto o upotrebi prezenta ili futura u riječima ustanovljenja euharistije. U hrvatskom prijevodu Novoga zavjeta imamo ispravno prezent: „tijelo... koje se za vas predaje (daje)“ (Lk, usp. 1 Kor) i „krv... koja se za vas proljeva“ (Mt, Mk, Lk), jer u grčkom stoji particip pasivnog prezenta. Međutim, Vetus Latina i Vulgata to su prevele pogrešno s futurom (tradtetur; effundetur – fundetur), pa je onda i u rimsku liturgiju ušao futur. Iako Nova Vulgata umjesto futura stavlja kod kaleža ispravno prezent (effunditur-funditur), u izdanjima Rimskog misala ostavljen je futur (zbog tradicije), s tim da se u drugim prijevodima smije staviti prezent. U nekim jezicima, pa tako i u hrvatskom, i dalje imamo futur. Prezent bi svakako bio prikladniji, jer je euharistija posadašnjenje i ostvarenje Kristovog vazmenog otajstva. U njoj se „danas“ otajstveno ostvaruje naše spasenje.

Još neka razmišljanja J. Ratzingera

Prije nekoliko godina izašao je u Rimu u sklopu Opera omnia J. Ratzingera svezak br. XI. pod naslovom Teologija liturgije (tal. prijevod s njem.). Iz tog djela vidi se kako je autor mnogo i duboko razmišljaо о liturgiji. Navedeni svezak ima pet poglavља koja govore o duhu liturgije, sakramentima, euharistijskom slavlju, liturgijskoj glazbi i perspektivama.

Ovdje donosimo samo neka Ratzingerova raz-

mišljanja o euharistijskom slavlju. „Iz nutarne logike Isusova dara nastalo je obliće mise. Ono se oblikuje bez prekida kao ispunjenje izvornog naloga; sada kada je nastalo, moglo je primiti [...] i bogatstvo naroda. Dakako, uvijek mu je bilo potrebno pročišćenje. To je zadatak svih stoljeća. U ovom se velikom procesu nalazi i ono što se sredinom našeg stoljeća nipošto nije odigralo prvi put. S jedne strane uvijek valja prihvati bogatstvo molitve, nade i vjere svih naroda, a s druge ga strane uvijek tako pročišćavati da se ne prekrije središte, da istinsko otajstvo Isusa Krista ostane čisto, veliko i vidljivo. Tko je ovo shvatio, zna da povjesno izrasla euharistija Crkve nije otpad od izvornoga, nego njegov stvarni plod. Oni pokušaji kojima bi nas se htjelo podučiti da 'se vratimo' jednostavnoj profanoj gozbi, višenamjenskim prostorijama i sličnome, samo su prividno okretanje izvornome [...] Sada se možemo posvetiti drugome pitanju koje postaje sve glasnije. Nije li se reformom liturgije uništilo upravo ovo što je izraslo? Pritom se nećemo baviti pojedinim zlorabama kojih je nedvojbeno bilo i ima ih još uvijek. O tome bih želio reći samo ovo: Svi moramo sebi uvijek iznova posvjećivati da euharistija nije vlasništvo svećenika niti pojedine župe, nego je ona dar Isusa Krista čitavoj Crkvi i svoju veličinu zadržava samo ako je prihvaćamo kao takvu [...] Prema jednom prigovoru, promjenom je 'žrtvovanja' uništeno žrtveno obilježje mise, te je ona tako prestala biti katolička. Drugi je prigovor usmjerjen protiv forme pričešćivanja stojeći i na ruke [...] Mi ne žrtvujemo Bogu ovo ili ono, novost euharistije je prisutnost Kristove žrtve. Stoga se žrtva događa ondje gdje odjekuje Njegova riječ, riječ od Riječi, u kojoj on svoju smrt preobražava u događaj riječi i ljubavi kako bismo mi, jer to smijemo prihvati, bili uvedeni u njegovu ljubav, uvedeni u trojstvenu ljubav, u kojoj se on vječno predaje Ocu. Ondje gdje odjekuje riječ od Riječi i time naši darovi postaju njegov dar, u kojem on daruje samoga sebe, tamo je žrtva koja je oduvijek bit euharistije [...]

Drugi prigovor što ga želimo razmotriti usmjeren je protiv pričesti: klečeći – stojeći, ruka – usta. Najprije bih htio reći da su oba stava

moguća i molim sve svećenike da budu tolerantni, da prihvate odluku svakog pojedinca; osim toga htio bih vas sve zamoliti da u ovome smislu budete pomirljivi, da ne okrivljujete onoga tko se odluči za određenu formu [...] Sporiti se moramo i smijemo jedino oko onoga za što se Crkva borila prije i nakon 9. stoljeća, naime sa strahopoštovanjem srca, koje se prigiba pred otajstvom Boga [...]“ (J. Ratzinger, Bog je s nama).

Nekoliko napomena uz današnju liturgiju na hrvatskom prostoru

1. U našoj mjesnoj Crkvi slabo su ili nikako zaživjela izvaneuharistijska liturgijska slavlja (npr. časoslov Božjega naroda, liturgija riječi, služba svjetla). Sada sa sv. misom pokrivamo gotovo sva svoja slavlja. Euharistijsko slavlje je ipak najuzvišeniji liturgijski čin i nije dobro da predstavlja svako naše bogoslužno okupljanje.

2. Kod nas postoje redovite mise: s narodom, s djecom, za mlade, mise neokatekumenskih zajednica i velikih skupova (npr. prigodom održavanja tzv. seminara). Može se reći da je u tim slavlјima najproblematičnija glazba, točnije pjesme koje se pjevaju i način njihova izvođenja. Tu je izgleda nastala najveća nesređenost, jer se više ne obazire mnogo na postojeće norme i potrebno odobrenje za izvođenje kod liturgije. Svatko izvodi što mu se sviđa na temelju vlastite prosudbe. A u tim pjesmama nije problematična samo glazba koja je često slabe kvalitete, nego još više sadržajno siromašni, te teološko-liturgijski čak i upitni tekstovi.

3. Pri ponovnom izdavanju liturgijskih knjiga trebat će voditi više računa i o samoj prilagodbi obreda, kao i o uvođenju onih elemenata koji odgovaraju našoj kulturno-religioznoj tradiciji. Tu praktički nije još gotovo ništa učinjeno. Potreban je temeljiti komparativan studij navedene problematike.

Zaključak

Drugi vatikanski koncil izvršio je obnovu liturgije čiji je princip »jedinstvo u različitosti«. Pod mnogim vidicima taj se princip dobro ostvaruje, no neke pojave i potezi ukazuju da postoji i svojevrsna nesređenost i nedovoljna ujednačenost liturgije. Vjerujemo da Duh Sveti vodi

Crkvu preko njezinih zakonitih poglavara, u prvom redu biskupa, nasljednika apostola, koji su pozvani čuvati jedinstvo mjesne Crkve s općom Crkvom. Moguće razborite promjene i novosti treba da kontrolira i odobrava središnja crkvena vlast. U protivnom, došlo bi do nepodnošljive zbrke, koju više ne bismo mogli zvati jedinstvo u različitosti.

P. Marijan Steiner SJ

IZ ŽIVOTA SJEMENIŠTA "ZMAJEVIĆ"

GODIŠNJI SUSRET SJEMENENIŠTARACA CRKVE U HRVATA

„Gle, kako je lijepo i kako je dobro kao braća zajedno živjeti“ (Ps 133,1). Možda bismo ovim biblijskim izrazom mogli izreći misli i osjećaje koje smo ponijeli s godišnjeg susreta sjemeništaraca iz Sinja, 01. svibnja. Kroz ovaj susret otkrili smo ljepotu zajedništva te stvarnost i sigurnu radost: Isus Krist i danas poziva! U to smo se uvjerili u susretu sa sjemeništarcima iz Zagreba, Splita, Travnika, koji su ove godine prvi puta s nama te Sinja ovogodišnjeg domaćina susreta sjemeništaraca. Okupilo nas se preko 130 s našim odgojiteljima kako bismo bili zajedno, igrali se, molili... Susret je započeo u dvorani Gospe Sinjske gdje je riječi pozdrava uputio domaćin fra Ivan Udovičić, ravnatelj sjemeništa u Sinju, a potom se je svako sjemeniše predstavilo, nama starijima je to već i dobro poznato, no s nama su bila i nova lica, naši prvaši. Euharistijsko slavlje u crkvi Gospe Sinjske predvodio je i propovijedao provincijal fra Joško Kodžoman koji se u propovijedi prisjetio svojih sjemenišnih i odgojiteljskih dana i potaknuo sve nas da hrabro kročimo u svom pozivu ne osvrćući se na razne zablude i napadanja koja snalaze našu Crkvu te da je svaki pojedinac veliki dar Crkvi i da kao takav, sa svojim talentima, može doprinijeti još uspješnijem djelovanju Crkve u narodu Božjem. Potom je uslijedio zajednički objed gdje su se izvukli parovi za sportska natjecanja. Utakmice su zaista bile napete te se moglo čuti i vidjeti i ljutnje, vike, navijanja, no ipak je to sport. Tenzije su se smirile na zajedničkoj molitvi pred likom Čudotvorne Gospe Sinjske, a nakon toga smo se zajednički osježili i okrijepili u blagavaonici te podijelili nagrade zaslужnim pobjednicima. No valjalo se polako i oprostiti jedni od drugim, to je možda bio i najteži trenutak i tu se opet vidjelo koliko nas Krist ujedinjuje i spaja. Iako smo došli iz svih krajeva Lijepe naše i Bosne i Hercegovine osjetilo se jedno bratsko zajedništvo kao da smo svaki dan zajedno. Radosno je bilo čuti kako jedva čekamo sljedeći susret sjemeništaraca koji će se održati u najljepšem gradu na Jadranu – Zadru. Dobro nam došli!

IZ ŽIVOTA GIMNAZIJE IVANA PAVLA II.

USUSRET KRAJU ŠKOLSKE GODINE

Dvoboj vode i kamena karakteristika je krša, da morate na koga biste se od to dvoje kladili? Na čvrst, postojan kamen ili na prozirne kapi kiše. Prije odgovora sjetite se da ništa u životu nije onako kako se naizgled čini. Poigravajući se s kamenom voda gradi nakit: stalaktite i stalagmite. Nekad joj je za samo jedan milimetar tog nakita potrebno 10, a nekad čak 100 godina. No, to je ne sprječava da neumorno radi.

(natpis na smjerokazima po stazama Nacionalnog parka Plitvice)

Škola je mjesto cjelovitog odgoja ljudske osobe. Iz toga proizlazi da nije neutralna i/li neodređena glede vrijednosnih stavova već odgojem, koji se u njoj provodi, obuhvaća i u njega uključuje shvaćanja čovjeka i života, smisao ljudskog postojanja. To je među ostalim odrednicama i odgojno-obrazovnim ciljevima zapisano u Školskom kurikulumu Klasične gimnazije, a potvrđuje se kako kroz brojne nastavne implementacije i kroz izvannastavni rad povezujući na taj način kulturu, znanje, sposobnosti i život. Na tom su se tragu, od prošlog broja Vjesnika zadarske nadbiskupije do danas, u Klasičnoj odvijale brojne aktivnosti: školska natjecanja, javni nastupi, smotre poput Lidorana i dr. Za ovaj smo skraćeni prikaz školskih aktivnosti izabrali tek neke.

12. ožujak 2013.

S radošću i uzbudnjem u Školi smo dočekali američki srednjoškolski zbor Rye Country Day School Choir iz New Yorka. Njihova „turneja“ po hrvatskim gradovima krenula je iz Venecije, a završila se, nakon Rijeke, Zadra i Splita u Dubrovniku.

Nasmiješeni, različitim rasa (boja), glasova, izvrsno usklađeni, bez obzira što ih je bilo mnogo, sa zanimljivim izvedbama i odličnim koreografijama pokazali su tko su, koliko u glazbenom smislu vrijede i odakle dolaze. Pozdravio ih je ravnatelj škole mons. Joso Kokić izrazivši im tople riječi dobrodošlice i upoznao ih s kratkom poviješću naše škole i Zadra.

Na tom jedinstvenom koncertu zborske pjesme predstavio se i zbor naše škole. U zanimljivoj vokalnoj izvedbi otpjevali su: "Only you" od Yazoa, "Englisch man in New York" od Stinga i poznati gospel "Holly, holly". Druženje s mladim Amerikancima nastavljeno je u poslijepodnevnim satima u školi, ali i u gradu.

IZ ŽIVOTA GIMNAZIJE IVANA PAVLA II.

16. ožujak 2013.

Nakon gotovo godinu dana iščekivanja ponovnog susreta, tridesetak učenika naše škole boravilo je sredinom ožujka u Žepču, malom gradiću koji je središte općine u Zeničko-dobojskom kantonu. Ovo je već sedma godina naše suradnje s tamošnjim KŠC don Bosco kojega vode salezijanci Hrvatske salezijanske provincije sa sjedištem u Zagrebu. U Žepču smo boravili u vrijeme kada i relikvije sv. Ivana Bosca. Riječ je o staklenoj urni teškoj 850 kg u kojoj se nalazi voštana figura sv. Ivana Bosca u prirodnoj veličini odjevena u svećeničko misno ruho. U grudima voštanog lika nalazi se dragocjena relikvija, kosti don Boscove desne ruke. Relikvija će putovati po svijetu do 31. siječnja 2015. kada se obilježava njegova dvjestota godišnjica smrti.

Trođnevni boravak u Žepču ostat će nam svima u dubokom pamćenju, a nadasve procesija s relikvijama do Crkve sv. Ante Padovanskog. Nakon procesije uživali smo u koncertu duhovne glazbe, a dan ispunjen molitvom i duhovnom obnovom završili slavljenjem sv. Mise. Posjetili smo i Sarajevo.

17. travanj 2013.

U suradnji s Arheološkim muzejem u Zadru uključili smo se u manifestaciju „Zadar čita“, manifestaciju promicanja knjige i čitanja. Ove smo godine čitali starinarske rukopise, pisma pisana u vremenu od druge polovice 19. do sredine 20. stoljeća.

Autori pisama, arheolozi, povjesničari, lingvisti, konzervatori... (fra Lujo Marun, don Šime Ljubić, don Mijo Jerko Granić, don Frane Bulić, don Luka Jelić, Josip Bersa, Petar Skok, Stojan Dimitrijević) bavili su se sakupljanjem i proučavanjem starina. Pisma koja smo čitali čuvaju se u arhivima hrvatskih muzeja i pružaju zanimljive podatke o razvoju arheologije kroz desetljeća. Osim toga, kroz njih smo upoznali i probleme s kojima su se susretali pri formiranju arheoloških institucija, arheoloških društava, pokretaču stručnih časopisa, problemima pri provođenju arheoloških istraživanja i sl.

19. travanj 2013.

Nakon dugih priprema, zaboravi naše škole su dočekali obećani dan – 19. travnja. Toga su se dana uputili u inozemstvo, u mali gradić na zapadu Mađarske, Nagykanizsu.

IZ ŽIVOTA GIMNAZIJE IVANA PAVLA II.

Odlazak u Mađarsku nije bio tek slučajno putovanje. Naime, već dvije godine u tijeku su pripreme i razgovori o suradnji naše Gimnazije i katoličke škole u Nagykanizsi koju vode redovnici PIARISTI. Radi se o pijarističkoj ustanovi u kojoj se nalaze Gimnazija, Osnovna škola i Dječji vrtić. Zanimljivo je to što u Nagykanizsi živi više tisuća Hrvata pa se u tom katoličkom centru, u školi uči i hrvatski jezik kao izborni predmet. Ravnatelj te pijarističke ustanove vlč. Pal Nyeste je, zajedno s ravnateljem naše škole mons. Josom Kokićem, razmatrao načine da naše dvije ustanove međusobno razviju odnos u kulturno i odgojno-obrazovnoj razmjeni učenika i znanja. „Led su probili“ Mađari došavši nam u posjet u prosincu 2012. kada su nazočili našoj Božićnoj predstavi.

Prvi dan boravka u Nagykanizsi obilježili smo uspješnim nastupom u župnoj Crkvi (za učenike i djelatnike škole) izvodeći pjesme: "Only you", "Holly, holly" i "Ave Maria". Na koncertu je sudjelovalo osam zborova iz Mađarskih katoličkih škola i mi kao gosti. Drugi dan započeli smo s još jednim uspješnim nastupom u crkvi Srce Isusovo gdje smo zajedno s ostalim zborovima iz Mađarske održali mali koncert za mještane, nakon čega smo imali zajednički nastup ispred Crkve pjevajući pjesme: "Cum decore" i "Aleluja". Posljednjeg dana našeg boravka u Nagykanizsi proveli smo animirajući nedjeljnu sv. Misu u župnoj Crkvi Srca Isusova.

17. svibnja 2013.

Dan škole 2013. (18. svibnja) proslavili smo izletom na Plitvička jezera i posjetom Udbini. Učenica III. a razreda Klara Kalcina je zapisala:

U Nacionalni park ušli smo kao u jedan novi, neotkriveni, netaknuti, idiličan svijet. Iako smo gazili po blatu, sve je bilo tako čisto i nevino, bez betona, smeća i bilo kakvih briga. Najprije smo otišli do Velikog slapa. Gledali smo u čuđenju iznad sebe u tu čistu vodu koja izvire iz kamena na istom mjestu već stoljećima i ne da se smesti bez obzira na nas, bez obzira na sve uzdahe, pohvale i divljenja. Ona teče. Teče! Buči i huči, nastaje i nestaje u slapu. Ondje smo se fotografirali i nastavili avanturu po drvenim stazicama koje presijecaju manje slapove i jezera. Šetajući mokrim mostićem do kojeg dopire buka od slapa najednom primijetih, iza velike stijene prekrivene mahovinom, veliku površinu plavo zelene boje, ali tako čiste i jasne da nisam mogla ne osjetiti jedinstveni mir i sklad, kao nikad do tad. To jezero nosi naziv Gavanovac, a ime je dobilo po legendi koja kaže da je u njega upalo Gavanovo blago.

Na Plitvičkim jezerima sve se sastoji od tri boje: od zelene, sive i smeđe. Svakim korakom upoznavali smo nešto novo, sve je bilo još ljepše od onog prije. Ali, to je bila tek polovica slavljeničkog dana.

Vrhunac proslave Dana škole čekao nas je u Udbini. Tamo smo, u novoj Crkvi hrvatskih mučenika, imali sv. Misu zahvalnicu za kraj školske godine. Crkva se kao otvorena knjiga naše povijesti uzdigla nad Kravskim poljem. Kiša je opet padala u svom punom sjaju. Dok smo trčali prema ulazu crkve, nismo mogli a da ne zastanemo pred kipom zaštitnika naše škole, pred kipom pape Ivana Pavla II.

Ispunjjeniji Dan škole nisam mogla zamisliti!

Elvira Katić, prof.

SADRŽAJ

SADRŽAJ

SVETA STOLICA	4
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	
Izjava predsjednika HBK u svezi očitovanja Ustavnog suda	10
Izjava Komisije HBK "Iustitia et pax" o potrebi aktivne zaštite socijalne države	10
Poruka HBK povodom odluke Ustavnoga suda o Kurikulumu zdravstvenoga odgoja	12
Izjava Komisije HBK "Iustitia et pax" o nepravomoćnim presudama Haškoga tribunala	13
Izjava Komisije HBK „Iustitia et pax“ o odluci Vlade RH da revidira zakon o pravosudnoj suradnji sa zemljama članicama EU nakon što su sve zemlje članice EU potpisale pristupni ugovor s RH	15
ZADARSKA NADBISKUPIJA	
Svetkovina Pedesetnice (Duhovi)	17
10. Obljetnica pohoda bl. Ivana pavla II. Zadru	18
Blagdan sv. Antuna Padovanskog na Smiljevcu u Zadru	21
Svećeničko redenje Marina Batura i Damira Šehića	23
ODREDBE	25
KRONIKA	35
NAŠI REĐENICI	37
ČESTITKA ZLATOMISNICIMA	38
NAŠI POKOJNICI	39
IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE	40
TEOLOŠKO PRILOG	
Odgoj u vjeri – od nauka vjere do stava vjere	52
Otvoren put koncila	53
PASTORALNI PRILOG	
Izvješće povjerenstva za duhovna zvanja i ministrante	57
Dr. Marjan Steiner: Duh liturgije i neke misli Benedikta XVI.	60
IZ ŽIVOTA SJEMENIŠTA	64
IZ ŽIVOTA GIMNAZIJE	65